TVEDESTRAND
KOMMUNE

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030

Kommunedirektørens forslag, 18.11.2026

2027

Innholdsfortegnelse

1 Tvedestrand (1) 6

1.1 Innledning 6

1.2 Utgangspunkt og rammer for budsjettarbeidet 8

1.2.1 Gjeldende økonomiplan og vedtatt handlingsplan 8

1.2.2 Statsbudsjettet 8

1.2.3 Kort om kommunelovens regler knyttet til budsjett og økonomiplan 8

1.3 ROBEK - Tiltaksplan for å bringe økonomien i balanse 9

1.4 Hovedbilder 13

1.4.1 Utvikling i Tvedestrand 13

1.5 Hovedstrategi 15

1.5.1 Målsetting og forutsetninger 15

1.5.2 Risikoelementer 16

1.5.3 Kommunesamarbeid og kommunesammenslåing 17

1.5.4 Klima- og miljøutfordringene 17

1.6 Styringssystem og målekart 19

1.6.1 Målekart for kommunen 19

1.6.2 Handlingsregler og finansielle måltall 19

1.6.3 Organisering av arbeidet med økonomiplan og budsjett 21

1.7 Statsbudsjettet 22

1.7.1 Omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren 22

1.8 Driftsbudsjettet 24

1.8.1 Hovedoversikt, bevilgningsoversikt drift 24

1.8.2 Hovedoversikt drift, netto fordeling til sektorer 30

1.8.3 Videreføring av dagens drift - konsekvensjustert budsjett 30

1.8.4 Driftstiltak sektorene 33

1.8.5 Årsverk 38

1.8.6 Likviditet 39

1.9 Investeringsbudsjettet 40

1.9.1 Samlet oversikt over investeringer med finansiering 40

1.9.2 Nærmere om de enkelte investeringsprosjektene 41

1.9.3 Utvikling av lånegjeld 62

2 Kommunedirektør, stab og IKT (200) 63

2.1 Driftsbudsjettet 63

2.1.1 Driftstiltak i sektorene 63

2.2 Sektorenes ansvarsområder 66

2.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk ... *66*
2.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene ... *68*
2.2.3 Målekart ... *69*
2.2.4 Fokusområder ... *69*
3 Samfunn og infrastruktur (210) ... **70**
3.1 Driftsbudsjettet ... 70
3.1.1 Driftstiltak i sektorene ... *70*
3.2 Sektorenes ansvarsområder ... 75
3.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk ... *76*
3.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene ... *78*
3.2.3 Målekart ... *82*
3.2.4 Fokusområder ... *82*
4 Læring og oppvekst (220) ... **83**
4.1 Driftsbudsjettet ... 83
4.1.1 Driftstiltak i sektorene ... *83*
4.2 Sektorenes ansvarsområder ... 92
4.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk ... *92*
4.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene ... *93*
4.2.3 Målekart ... *94*
4.2.4 Fokusområder ... *95*
5 Helse og mestring (250) ... **97**
5.1 Driftsbudsjettet ... 97
5.1.1 Driftstiltak i sektorene ... *97*
5.2 Sektorenes ansvarsområder ... 108
5.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk ... *108*
5.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene ... *111*
5.2.3 Målekart ... *113*
5.2.4 Fokusområder ... *114*
6 Kirke og trossamfunn (270) ... **115**
6.1 Driftsbudsjettet ... 115
6.1.1 Driftstiltak i sektorene ... *115*
6.2 Sektorenes ansvarsområder ... 115
6.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk ... *116*
7 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik (280) ... **117**
7.1 Driftsbudsjettet ... 117
8 Frie inntekter, finans og avsetninger (290) ... **119**

8.1 Driftsbudsjettet 119
8.1.1 Driftstiltak i sektorene 119
8.2 Sektorenes ansvarsområder 120
8.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk 120
9 Vedlegg 121

1 Tvedestrand

1.1 Innledning

Tvedestrand kommune står i en svært krevende økonomisk situasjon. Disposisjonsfondet er tømt, kommunen har ingen reell økonomisk buffer, og lånegjelden har passert én milliard kroner. Samtidig utgjør netto finanskostnader om lag 66 millioner kroner årlig. Dette gir kommunen et svært begrenset økonomisk handlingsrom.

Utviklingen har vært varslet over tid. I 2024 foreslo kommunedirektøren å redusere ressursbruken med om lag 8 millioner kroner innenfor ikke-lovpålagte oppgaver. Kommunestyret ønsket å opprettholde tjenestenivået. For å finansiere dette foreslo kommunedirektøren økte inntekter gjennom eiendomsskatt. Kommunestyret valgte å ikke innføre eiendomsskatt på næringseiendom. Kommunedirektøren varslet da om risikoen for at kommunen kunne bli registrert i ROBEK.

Budsjettet for 2027 må ses som et viktig steg på veien mot å gjenopprette økonomisk balanse og bringe Tvedestrand kommune ut av ROBEK. Det krever betydelige reduksjoner i kommunens ressursbruk. Budsjettforslaget inneholder derfor krevende tiltak på en rekke tjenesteområder.

Dette har ikke vært en enkel budsjettprosess. Sektorene, lederne og administrasjonen har arbeidet grundig for å finne tiltak som gir reelle økonomiske effekter, samtidig som kommunen skal ivareta kravet til forsvarlige tjenester. Mange av de enkleste innsparingene er allerede gjennomført. Ytterligere reduksjoner vil derfor i større grad bli merkbare, både for organisasjonen, de ansatte og innbyggerne.

Kommunens drift må over tid dimensjoneres etter de økonomiske rammene kommunen faktisk har. **Målet er ikke bare å balansere budsjettet for 2027, men å etablere en varig bærekraftig kommuneøkonomi.** Det innebærer å komme ut av ROBEK og deretter gradvis gjenvinne økonomisk handlefrihet.

Høy risiko krever tett økonomistyring

Risikoen i budsjettet for 2027 er høyere enn normalt. Ambisiøse inntektsforutsetninger, kombinert med betydelige innsparinger og reduksjoner i tjenestetilbudet, gjør det nødvendig å følge den økonomiske utviklingen tett gjennom hele året. Dersom utviklingen avviker fra forutsetningene, må kommunen være forberedt på å iverksette ytterligere tiltak.

Arbeidet med å redusere kostnadene og styrke inntektsgrunnlaget kan derfor ikke avsluttes med budsjettet for 2027. Det må fortsette gjennom hele økonomiplanperioden.

Kommunen må vurdere og utnytte tilgjengelige inntektsmuligheter, herunder eiendomsskatt på næringseiendom, samtidig som arbeidet med strukturelle endringer og varige kostnadsreduksjoner fortsetter. Dette må også ses i sammenheng med kommunestyrets vedtatte økonomiske handlingsregler.

Interkommunalt samarbeid vil være et viktig virkemiddel der samarbeid kan gi lavere kostnader, bedre ressursutnyttelse eller mer robuste fagmiljøer og tjenester. Samtidig skjer dette i en periode hvor flere etablerte samarbeid i Østre Agder er under press, og hvor mange av kommunene rundt oss selv står overfor betydelige økonomiske utfordringer.

Omstilling vil fortsette

Tvedestrand kommune har allerede gjennomført omfattende omstilling. I 2026 har kommunen særlig arbeidet med organiseringen av helseområdet, og flere av innsparingene er resultat av sammenslåingen av to helsesektorer til én. Dette arbeidet fortsetter i 2027, både for å realisere økonomiske gevinster og for å utvikle mer sammenhengende og robuste tjenester.

Samtidig endres befolkningen og behovene for kommunale tjenester. Antallet eldre øker, mens

barnetallene går ned på kortere sikt. Behovene innen helse og omsorg vil vokse, utenforskapet blant unge er betydelig, og kommunen må samtidig håndtere et mer krevende beredskapsbilde.

Læring og oppvekst må tilpasse kapasitet og ressursbruk til et lavere elevtall, mens helse og mestring må forberede seg på en betydelig vekst i antallet eldre, særlig innbyggere over 80 år. Samtidig må endringer i skole- og barnehagestrukturen utformes slik at kommunen har evne til å skalere kapasiteten opp igjen dersom barnetallene senere øker.

Dette illustrerer en av kommunens største utfordringer: **Vi må redusere kostnadene i dag uten å bygge ned kommunens evne til å møte morgendagens behov.**

Et lavere kostnadsnivå vil merkes

Det må være åpenhet om hva den økonomiske omstillingen innebærer. Tvedestrand kommune skal fortsatt levere lovpålagte og forsvarlige tjenester. Men kommunen kan ikke opprettholde samme bredde, ressursbruk og servicenivå som tidligere dersom inntektene ikke er tilstrekkelige til å finansiere dette.

Omstillingen vil derfor bli merkbar. Den vil påvirke organisasjonen, ansatte, tjenestetilbudet og i enkelte tilfeller også forventningene innbyggerne kan ha til kommunen.

Dette er ikke et mål i seg selv. Det er en konsekvens av behovet for å tilpasse kommunens samlede ressursbruk til et økonomisk nivå som kan opprettholdes over tid.

Fra ROBEK til økonomisk handlefrihet

På lengre sikt er det ikke tilstrekkelig bare å komme ut av ROBEK. Kommunen må også gjenvinne økonomisk handlefrihet.

Et langsiktig mål bør derfor være å bygge opp et disposisjonsfond på om lag 100 millioner kroner. Uten en økonomisk reserve er kommunen svært sårbar for renteendringer, inntektssvikt, uforutsette utgifter og andre hendelser som kommunen ikke fullt ut kan planlegge for.

En slik oppbygging kan ikke skje på ett eller to år. Den forutsetter at kommunens drift over tid tilpasses inntektsnivået, og at kommunen igjen klarer å skape reelle årlige overskudd.

Årsbudsjettet for 2027 er kommunestyrets bindende vedtak om neste års drift og investeringer, mens økonomiplanen peker ut retningen for de kommende årene. Utgangspunktet for budsjett- og økonomiplanarbeidet er statsbudsjettet for 2027, gjeldende budsjett og økonomiplan og Handlingsplan 2027–2030.

Et nødvendig steg

Kommunestyret står overfor krevende prioriteringer. Det finnes ikke lenger enkle løsninger eller smertefrie kutt. **Skal Tvedestrand kommune komme ut av ROBEK og gjenvinne økonomisk handlefrihet, må ressursbruken reduseres samtidig som lovpålagte og forsvarlige tjenester ivaretas.**

Budsjettet for 2027 er derfor ikke slutten på omstillingen. **Det er et nødvendig steg på veien mot en kommuneøkonomi i varig balanse.**

Det vil kreve stram økonomistyring, strukturelle endringer og fortsatt vilje til å prioritere også i årene som kommer. Målet er tydelig: Tvedestrand kommune skal ut av ROBEK og tilbake til en økonomisk situasjon hvor kommunen har tilstrekkelig handlingsrom til å møte framtidige behov og utfordringer.

Et langvarig opphold i ROBEK vil begrense kommunens økonomiske handlefrihet ytterligere og gjøre nødvendig omstilling mer krevende. **Kommunedirektøren anbefaler derfor at kommunen har en tydelig ambisjon om å komme ut av ROBEK så raskt som det er økonomisk forsvarlig.**

Tvedestrand, 18. november 2026
Kommunedirektøren

1.2 Utgangspunkt og rammer for budsjettarbeidet

1.2.1 Gjeldende økonomiplan og vedtatt handlingsplan

Et vesentlig utgangspunkt for kommunedirektørens budsjett- og økonomiplanarbeid er gjeldende økonomiplan, se k-sak 25/101 og k-sak 26/65 Handlingsplan for 2027-2030.

1.2.2 Statsbudsjettet

Statsbudsjettet gir rammer for kommunens budsjettarbeid. Skattenivå, statlige rammeoverføringer, øremerkede tilskudd og andre rammevilkår for kommunesektoren avklares i statsbudsjettet. Dagens regjering er som kjent en mindretallsregjering og statsbudsjettets endelige «utforming» vil ikke være klar før det er gjennomført forhandlinger i stortinget. En vil dermed ikke nødvendigvis ha full informasjon om de endelige statlige rammer når formannskapet og kommunestyret har sin behandling av budsjett og økonomiplan.

Nærmere informasjon om statsbudsjettet gis i kapittel 6.

1.2.3 Kort om kommunelovens regler knyttet til budsjett og økonomiplan

Kommuneloven kap. 14 omhandler økonomiforvaltningen i kommunene.

Det er kommunestyret som selv vedtar budsjett og økonomiplan før årsskiftet hvert år. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunens planer skal følges opp. Økonomiplanen og budsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og vise utviklingen i den kommunale økonomien inkl. gjeldsutviklingen. Både budsjett og økonomiplan skal deles i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underliggende organer. Økonomiplanen er ikke bindende.

Kommuneloven sier også at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Dette markerer lovens ideal og kommunestyrenes ansvar for langsiktig forvaltning, men det gir ingen fasit på hva som er god langsiktig forvaltning. Det er med andre ord rom for politisk skjønn. Det vises ellers til kapittel 5.2 om handlingsregler.

1.3 ROBEK - Tiltaksplan for å bringe økonomien i balanse

Bakgrunn og formål

Tvedestrand kommune ble registrert i ROBEK 26. mai 2026. Bakgrunnen var et oppsamlet merforbruk som oversteg tre prosent av driftsinntektene, samt at deler av merforbruket fra 2024 var planlagt dekket inn senere enn to år etter at det oppsto. Kommuneloven § 28-4 stiller krav om at kommunestyret fastsetter en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse.

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027–2030 utgjør Tvedestrand kommunes tiltaksplan for å bringe økonomien i balanse. Planen viser hvordan tidligere års merforbruk skal dekkes inn, samtidig som kommunens løpende drift tilpasses et økonomisk nivå som kan opprettholdes over tid.

Tiltaksplanen er en integrert del av budsjettet og økonomiplanen. Tiltakene skal derfor ikke bare bidra til å dekke tidligere års merforbruk, men også redusere risikoen for nye underskudd. Dette er avgjørende for å oppnå varig økonomisk balanse og et større økonomisk handlingsrom.

Inndekning av tidligere års merforbruk

Kommunen har et oppsamlet merforbruk på 28,2 mill. kroner fra 2024 og 2025.

På bakgrunn av forventet regnskapsresultat for 2026 legges det til grunn at 3,3 mill. kroner av merforbruket kan dekkes inn i 2026. Resterende merforbruk på 24,9 mill. kroner forutsettes dekket inn med 15,6 mill. kroner i 2027 og 9,3 mill. kroner i 2028.

Planlagt inndekning er dermed:

År	Inndekning	Gjenstående merforbruk
Opprinnelig merforbruk		28,2 mill. kr
2026	3,3 mill. kr	24,9 mill. kr
2027	15,6 mill. kr	9,3 mill. kr
2028	9,3 mill. kr	0
Sum	**28,2 mill. kr**	

Forutsatt at budsjettet gjennomføres som planlagt, vil tidligere års merforbruk være fullt dekket innen utgangen av 2028.

Tiltak for varig økonomisk balanse

Inndekning av tidligere års merforbruk er ikke tilstrekkelig alene. Kommunens løpende driftsutgifter må samtidig tilpasses de varige inntektene. Budsjett 2027 og økonomiplan 2027–2030 bygger derfor på både videreføring av tidligere vedtatte omstillinger og nye tiltak.

Kommunen har over flere år gjennomført omstillinger, tilpasninger og reduksjoner i driften. Det er likevel nødvendig å videreføre dette arbeidet. Samtidig må kommunen arbeide med tiltak som kan øke inntektene. Tiltaksplanen bygger derfor på følgende hovedområder:

- gjennomføring av konkrete omstillings- og innsparingstiltak i tjenestene
- videreføring og helårseffekt av allerede vedtatte tiltak
- tiltak som gir økte og mer varige inntekter
- tydelig prioritering av kommunens ressursbruk
- nøktern investeringsaktivitet og kontroll med utviklingen i lånegjelden
- tett oppfølging av lønns- og driftsutgifter gjennom året
- løpende vurdering av korrigerende tiltak dersom den økonomiske utviklingen avviker fra budsjettet

De konkrete tiltakene med økonomisk effekt framgår av budsjett- og økonomiplanen. Tiltakene skal

så langt som mulig være målbare og vise økonomisk effekt, tidspunkt for gjennomføring og hvem som har ansvar for oppfølging. Dette samsvarer med Statsforvalterens anbefaling om at en tiltaksplan bør inneholde konkrete og målbare tiltak, beløp, tidsfrister og ansvar for gjennomføring.

Vedtatte langsiktige finansielle måltall

Det vises til kap. 1.6 om kommunens langsiktige finansielle måltall. Nedenfor gjengis oppsummerende tabell for hva måltallene blir i budsjettperioden:

Finansielle måltall	**Langsiktig mål**	**Langsiktig mål i tall i mill. kr**	**Budsjett 2027**	Budsjett 2027 - mill.kr	**Budsjett 2028**	Budsjett 2028 - mill.kr	**Budsjett 2029**	Budsjett 2029 - mill.kr	**Budsjett 2030**	Budsjett 2030 - mill.kr
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	**1,75 %**	15	**1,4 %**	11,7	**1,7 %**	14,1	**1,8 %**	15,5	**1,3 %**	11,4
Disposisjonsfond, generelt	**6 %**	50	**0 %**	0,0	**0,8 %**	6,6	**2,8 %**	23,7	**4,3 %**	36,5
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	**9 %**	75	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0
Lånegjeld (investeringslån)	**450 mill. kroner**	450	**780,8**	780,8	**783,8**	783,8	**774,6**	774,6	**791,3**	791,3
Netto finansutgifter	**3 %**	25	**7,8 %**	66,3	**8,4 %**	71,3	**8,3 %**	70,6	**8,3 %**	70,3

Oversikten viser at de langsiktige finansielle måltallene ikke nås i denne økonomiplanen, men den viser en trend mot forbedrede resultater på noen av måltallene. Dette underbygger at i tillegg til innsparingstiltak trengs også økte inntekter.

Oversikt over alle innsparingstiltak i budsjett og økonomiplan

Sektorene har jobbet godt med mange ulike innsparingstiltak. Nedenfor vises en oppsummering. Hvert tiltak er beskrevet nærmere i den enkelte sektors budsjettomtale. Det er spilt inn forslag på 23,6 mill. kroner i budsjett for 2027. Tiltaksforslag i 2030 er økt til 38,2 mill. kroner.

INNSPARINGSTILTAK I SEKTORENE, i hele 1.000 kr	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Kommunedirektør, stab og IKT	- 1 158	- 1 837	- 2 337	- 2 337
Samfunn og infrastruktur	- 4 051	- 3 192	- 3 417	- 4 472
Læring og oppvekst	- 6 457	- 13 001	- 10 601	- 10 466
Helse og mestring	- 10 137	- 12 428	- 12 428	- 12 428
Kirke og trossamfunn	- 200	- 100	- 100	- 100
Frie inntekter, finans og avsetninger	- 1 560	- 7 840	- 7 097	- 8 424
Samlede tiltak i budsjett og økonomiplanen	**- 23 563**	**- 38 398**	**- 35 980**	**- 38 227**

Som en del av arbeidet med budsjett og økonomiplan har en valgt å bruke ekstern kompetanse og konsulentbistand. Formålet var hjelp til innsparingstiltak og organisasjonsgjennomgang. En har etter anbudsrunder fått bistand fra NIVI-analyse. I gjennomgangen med sektorene ble det avdekket ytterligere tiltak, som ikke er foreslått i dette budsjettet. Mulige tiltak for 2027 er anslått til 5,4 mill. kroner. Mulige tiltak øker opp til 14,2 mill. kroner for 2030.

NIVITILTAK, SOM IKKE ER I KOMMUNEDIREKTØRENS BUDSJETTFORSLAG:	2 027	2 028	2 029	2 030
SUM KOM.DIR	- 723	- 833	- 833	- 833
SUM SAMFUNN OG INFRASTRUKTUR	- 3 048	- 3 868	- 4 918	- 8 223
SUM LÆRING OG OPPVEKST	- 1 261	- 1 261	- 2 511	- 2 511
SUM HELSE OG MESTRING	- 335	- 585	- 585	- 585
SUM Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	- 5	- 5	- 5	- 5
SUM FRIE INNTKETER, FINANS AVSETN.	-	-	1 500	- 2 000
SUM NIVI, ikke med i kommunedirektørens forslag	**- 5 372**	**- 6 552**	**- 7 352**	**- 14 157**

Økonomiske mål

Forslag til budsjett 2027 og økonomiplan 2027–2030 bygger videre på tiltak og prioriteringer fra tidligere budsjetter, og er en del av det langsiktige arbeidet med å skape en mer bærekraftig kommuneøkonomi.

Det økonomiske handlingsrommet er likevel fortsatt begrenset. Relativt høy gjeld, små økonomiske reserver og økende behov for kommunale tjenester gjør det nødvendig å videreføre en stram og langsiktig økonomisk styring.

Tiltaksplanen har derfor følgende overordnede mål:

1. Tidligere års merforbruk skal være fullt dekket innen utgangen av 2028.
2. Den løpende driften skal være i økonomisk balanse, slik at det ikke oppstår nye merforbruk som forskyver eller vanskeliggjør inndekningsplanen.
3. Vedtatte omstillings- og innsparingstiltak skal gjennomføres og gi forutsatt økonomisk effekt.
4. Gjeldsbelastningen skal begrenses gjennom en nøktern prioritering av nye investeringer og låneopptak.
5. Kommunens økonomiske reserver skal gradvis bygges opp igjen når tidligere års merforbruk er dekket og driften er i varig balanse.

Dette innebærer at kommunens økonomiske arbeid må ha et lengre perspektiv enn selve ROBEK-perioden. Departementets veileder trekker blant annet fram realistiske og kunnskapsbaserte budsjetter, god kontroll med drift og investeringer, langsiktig styring og evne til å justere kursen som kjennetegn ved kommuner som lykkes med økonomisk omstilling.

Oppfølging og rapportering

Tiltaksplanen skal være et aktivt styringsverktøy gjennom hele perioden. Kommunedirektøren skal derfor følge utviklingen tett og rapportere til kommunestyret som en del av den ordinære økonomirapporteringen.

Rapporteringen skal særlig vise:

- status for inndekning av tidligere års merforbruk
- økonomisk resultat og prognose for året
- status for gjennomføring av vedtatte tiltak
- faktisk økonomisk effekt sammenlignet med budsjettert effekt
- vesentlige avvik og årsakene til disse
- behov for korrigerende eller nye tiltak

Dersom tiltak blir forsinket eller ikke gir forventet økonomisk effekt, skal det vurderes korrigerende eller alternative tiltak slik at målet om økonomisk balanse opprettholdes. Statsforvalteren anbefaler hyppig administrativ og politisk rapportering, og at tiltak som ikke gir ønsket effekt blir justert eller

erstattet.

Veien ut av ROBEK

Utmelding fra ROBEK vil være en viktig milepæl for Tvedestrand kommune, men er ikke alene et mål på en bærekraftig kommuneøkonomi. Den viktigste oppgaven er å etablere varig balanse mellom kommunens inntekter og utgifter.

Når tidligere års merforbruk er dekket, må arbeidet derfor fortsette med å bygge opp disposisjonsfondet, begrense gjeldsbelastningen og skape et større økonomisk handlingsrom. Målet er at de omfattende omstillingene kommunen har gjennomført og skal gjennomføre, skal gi varige økonomiske resultater og legge grunnlaget for bærekraftige tjenester til innbyggerne også i årene etter ROBEK-perioden.

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027–2030 skal på denne bakgrunn være kommunens forpliktende plan for å gjenopprette økonomisk balanse og danne grunnlaget for utmelding av ROBEK.

1.4 Hovedbilder

1.4.1 Utvikling i Tvedestrand

De siste årene har Tvedestrand kommune gjennomført og fått på plass flere viktige investeringer og utviklingsprosjekter. Ny E18 gjennom deler av kommunen, «Genistreken», nye næringsarealer og etableringer, ny videregående skole og idrettspark samt nye barnehager og barneskole har bidratt til å styrke kommunens attraktivitet og utviklingsmuligheter.

Kommunedirektøren vil samtidig understreke betydningen av at **resterende del av E18 gjennom Tvedestrand realiseres så raskt som mulig**. En ferdigstilt E18 vil være positiv for næringsutvikling, arbeidsmarked, trafikksikkerhet og beredskap, og vil kunne styrke Tvedestrands attraktivitet som bo-, arbeids- og besøkskommune.

Befolkningsutvikling og demografiske endringer

Tvedestrand har de siste årene hatt befolkningsvekst. Dette er positivt og gir kommunen muligheter for videre utvikling. Samtidig er det ikke bare utviklingen i samlet folketall som vil være avgjørende for kommunens tjenester og økonomi. **Endringer i befolkningens alderssammensetning vil få stadig større betydning i økonomiplanperioden.**

Antallet eldre vil øke betydelig, samtidig som barnetall og elevtall forventes å være lavere på kortere sikt. Dette krever at kommunen fortløpende tilpasser kapasitet og ressursbruk til den faktiske demografiske utviklingen. Den demografiske utviklingen må derfor i større grad inngå som premiss for kommunens økonomiske planlegging, arealplanlegging, investeringer og dimensjonering av tjenestene.

Fra vekst og investeringer til økonomisk konsolidering

Tvedestrand har over flere år gjennomført betydelige investeringer i infrastruktur og kommunale tjenester. Investeringene har bidratt til å modernisere kommunen og legge til rette for framtidig utvikling, men har samtidig medført høyere gjeld og betydelige finansutgifter.

I økonomiplanperioden må kommunen derfor gå fra en periode preget av store investeringer til en periode med økonomisk konsolidering, omstilling og strengere prioritering av nye investeringer.

Nye investeringsprosjekter må vurderes opp mot kommunens gjeldsbelastning, finansielle handlingsregler, driftsmessige konsekvenser og økonomiske bæreevne. Investeringer som reduserer driftskostnader, er nødvendige for å ivareta lovkrav eller bidrar til dokumenterbare gevinster, må prioriteres foran tiltak som ytterligere øker kommunens langsiktige kostnadsnivå.

Bærekraftig økonomi og omstilling

Hovedoppgaven i økonomiplanperioden er å etablere en kommuneøkonomi som er bærekraftig over tid. Det innebærer både lavere kostnader, økte inntekter og strukturelle endringer.

Omstillingen kan ikke bare bestå av årlige kutt i eksisterende budsjettrammer. Kommunen må også vurdere **hvordan tjenester organiseres, hvilke oppgaver kommunen skal løse selv, hvilke tjenester som kan løses i samarbeid med andre kommuner, og hvordan teknologi og digitalisering kan bidra til mer effektiv ressursbruk.**

Dette arbeidet må ses i sammenheng med målet om å komme ut av ROBEK, redusere kommunens økonomiske sårbarhet og gradvis bygge opp økonomisk handlefrihet.

Helse og demografisk omstilling

Helseområdet vil være en av kommunens største utfordringer i årene som kommer. Flere eldre, flere innbyggere over 80 år og sammensatte behov innen blant annet psykisk helse, habilitering, velferd og somatisk helse vil stille økende krav til kommunens tjenester.

Samtidig har kommunen begrensede økonomiske og personellmessige ressurser. Utfordringen kan derfor ikke møtes gjennom tilsvarende vekst i bemanningen alene.

Tvedestrand må utvikle helse- og omsorgstjenestene fra å være stadig mer ressurskrevende til å bli mer forebyggende, sammenhengende og bærekraftige. Dette krever tydelig prioritering, bedre tverrfaglig samhandling, riktig oppgavedeling, bruk av teknologi og større vekt på forebygging og innbyggernes egne ressurser.

Arbeidet i 2027 må bygge videre på omorganiseringen av helseområdet som ble gjennomført i 2026.

Planarbeid og sentrumsutvikling

Kommunedirektøren vil i økonomiplanperioden fortsatt prioritere nødvendig planarbeid. Beredskap, bolig- og næringsutvikling og videre utvikling av sentrumsområdene vil være sentrale temaer.

En viktig del av den langsiktige strategien er å legge til rette for attraktive og sentrumsnære boliger. Dette er særlig relevant i møte med en økende andel eldre. Flere tilgjengelige boliger nær handel, møteplasser og kommunale tjenester kan samtidig bidra til mer effektiv arealbruk og redusere framtidig press på enkelte kommunale tjenester.

Planarbeidet må samtidig støtte opp under kommunens mål om befolkningsutvikling, næringsetablering og økt attraktivitet.

Interkommunalt samarbeid og 3K

Samarbeidet mellom Tvedestrand, Risør og Gjerstad er blitt ytterligere forsterket og vil være en viktig del av kommunens utviklings- og omstillingsarbeid i økonomiplanperioden. Målet er å etablere mer robuste fagmiljøer, redusere sårbarhet og på områder hvor det er mulig også oppnå økonomiske gevinster.

I 2027 fortsetter arbeidet med flere konkrete samarbeidsområder mellom de tre kommunene. **Samarbeidet er også styrket gjennom arbeidet med felles helseledelse, hvor kommunene samarbeider med Helsedirektoratet om kompetanse og videre utvikling av prosjektet.** Arbeidet skal videreføres og ferdigstilles i tråd med kommunestyrenes vedtak og den videre behandlingen av 3K-samarbeidet etter februar 2027.

Utviklingen i Østre Agder gjør samtidig at Tvedestrand må være forberedt på endringer i eksisterende interkommunale samarbeid og betalingsmodeller. Kommunedirektøren vil derfor fortløpende vurdere hvilke samarbeidsformer som gir Tvedestrand best kombinasjon av **kvalitet, økonomi, faglig robusthet og styring**.

Interkommunalt samarbeid er ikke et mål i seg selv. Det skal brukes der samarbeid gir bedre og mer bærekraftige tjenester enn kommunen realistisk kan etablere alene.

1.5 Hovedstrategi

Hovedstrategien for perioden er å gjenopprette varig økonomisk balanse, komme ut av ROBEK og gradvis bygge opp kommunens økonomiske handlingsrom. Dette krever at driften tilpasses kommunens faktiske inntektsnivå gjennom varige kostnadsreduksjoner, strukturelle endringer og bedre utnyttelse av inntektsmulighetene.

Samtidig skal kommunen tilpasse tjenestene til den demografiske utviklingen, med færre barn på kort sikt og en betydelig vekst i antallet eldre. Nye investeringer må begrenses og prioriteres strengt, mens organisasjonsutvikling, digitalisering og interkommunalt samarbeid skal bidra til mer robuste og kostnadseffektive tjenester.

Målet er ikke bare å balansere det enkelte årsbudsjett, men å skape en økonomisk bærekraftig kommune som har kapasitet til å møte framtidige behov og gradvis bygge opp igjen nødvendige økonomiske reserver. Vi må tenke Tvedestrand om 10-15 år, ikke bare i et kortsiktig løp.

Det vises også til Handlingsplan for 2027-2030 for mer detaljerte beskrivelser av målsettinger, strategier og satsingsområder, som er lagt til grunn for budsjett- og økonomiplanarbeidet.

1.5.1 Målsetting og forutsetninger

Tvedestrand kommunes grunnleggende oppdrag er å levere gode og forsvarlige tjenester til dagens og framtidige innbyggere, legge til rette for samfunns- og næringsutvikling og forvalte fellesskapets ressurser på en bærekraftig måte.

Kommunens overordnede mål er:

- å være en attraktiv bokommune med Østre Agder og Agder som arbeids- og bostedsregion
- å styrke næringsutviklingen og bidra til flere arbeidsplasser
- å legge til rette for en positiv og bærekraftig befolkningsutvikling
- å bidra til gode levekår, inkludering og deltakelse
- å utvikle en økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig kommune

Økonomisk bærekraft som grunnleggende forutsetning

For budsjettåret 2027 og økonomiplanperioden fram mot 2030 er **økonomisk bærekraft en grunnleggende forutsetning for kommunens måloppnåelse**. Kommunens økonomiske situasjon innebærer at ambisjonene må realiseres innenfor strammere økonomiske rammer enn tidligere.

Hovedstrategien er å gjenopprette varig økonomisk balanse, komme ut av ROBEK og gradvis bygge opp igjen kommunens økonomiske handlingsrom. Dette krever at driften tilpasses kommunens faktiske inntektsnivå gjennom varige kostnadsreduksjoner, strukturelle endringer, streng prioritering av investeringer og bedre utnyttelse av kommunens inntektsmuligheter.

Tjenestene må tilpasses demografien

Den demografiske utviklingen vil være en av de viktigste forutsetningene for kommunens prioriteringer fram mot 2030. Flere eldre, særlig veksten i gruppen over 80 år, vil øke behovet for helse- og omsorgstjenester. Samtidig innebærer lavere barnetall på kortere sikt at kapasitet og ressursbruk innen barnehage og skole må tilpasses utviklingen.

Kommunen må derfor i større grad **flytte ressurser i takt med endringer i befolkningens behov**, samtidig som det tas høyde for at utviklingen kan endre seg over tid.

Omstilling og nye måter å løse oppgavene på

Økonomisk omstilling kan ikke gjennomføres gjennom generelle budsjettkutt alene. Kommunen må også utvikle måten tjenestene organiseres og leveres på.

Innsatstrappa, forebygging, tidlig innsats, digitalisering og velferdsteknologi er sentrale virkemidler. Målet er at innbyggerne skal få riktig hjelp på riktig nivå og til riktig tid, samtidig som den enkelte støttes til å mestre mest mulig selv. Men, enkelte vil oppleve endringer i nivå på tjenestetilbudet. Det velferdsnivået som er bygget opp, kan ikke fortsette med samme takt som tidligere. Morgendagens kommune må i større grad levere tjenester i samarbeid med frivilligheten og næringsliv, men på deres prinsipper.

Organisasjonsutvikling og interkommunalt samarbeid vil også være viktige virkemidler i økonomiplanperioden. Samarbeidet med Risør og Gjerstad skal bidra til mer robuste fagmiljøer, redusert sårbarhet og, der det er mulig, bedre ressursutnyttelse og lavere kostnader.

Kommunedirektøren vil også peke på kommunesammenslåing som en reell strategisk mulighet på lengre sikt. Når kravene til kompetanse, beredskap og tjenestekvalitet øker, samtidig som det økonomiske handlingsrommet blir mindre, bør kommunen være åpen for å vurdere om en større kommunestruktur kan gi mer robuste fagmiljøer, redusert sårbarhet og bedre ressursutnyttelse.

Målet for perioden 2027–2030 er dermed ikke bare å redusere kommunens kostnader, men å utvikle en mer bærekraftig kommuneorganisasjon som kan levere forsvarlige tjenester innenfor de økonomiske rammene kommunen faktisk har.

1.5.2 Risikoelementer

Alle budsjett- og økonomiplaner bygger på forutsetninger som kan endre seg. Erfaringene fra pandemi, krig i Europa, energikrise, inflasjon og renteøkninger viser hvor raskt rammevilkår kan skifte. Nedenfor er sentrale risikoelementer som kan påvirke kommunens økonomi i planperioden:

- **Skatteinngang og rammeoverføringer**: Endringer i demografi, skattevekst og inntektssystemet kan gi store utslag. Statsbudsjettet for 2024–2026 illustrerer hvor uforutsigbare disse faktorene er.
- **Utbytte fra Å Energi**: Utbyttenivået for 2026 er kjent, men det er usikkerhet for de kommende årene.
- **Prisutvikling**: Inflasjonen har økt kostnadene for kommunale tjenester. Det er usikkert når prisveksten stabiliseres.
- **Renteutvikling**: På rentemøtet 5. november 2026 ble renten holdt uendret på 4,50 %. Kommunen må tåle en eventuell renteoppgang på minst ett prosentpoeng.
- **Lønns- og pensjonskostnader**: Tariffoppgjør og prisvekst kan gi høyere lønnsutgifter og pensjonskostnader.
- **Presset drift**: Stramme rammer gjør at inntektsforutsetninger og utgiftsbudsjetter kan være marginale og lite robuste mot uforutsette hendelser.
- **Omstilling og effektivisering**: Økonomiplanen forutsetter omfattende kostnadsreduksjoner. Det er risiko knyttet til gjennomføringstakt og om tiltakene gir full effekt. KDD og Statsforvalter presiserer at «ufordelte innsparinger» ikke er tillatt og kan føre til innmelding i ROBEK.
- **Barnehage og skole**: Antall barn kan variere med inn- og utflytting og gjesteelever, noe som påvirker kostnadsnivået.
- **Vekst i tjenestebehov**: Flere ressurskrevende brukere, økende behov innen psykisk helse, rus, demens og spesialpedagogikk gir usikkerhet.
- **Sosialhjelp**: Økt arbeidsledighet kan gi høyere utbetalinger.
- **Flyktninger**: Bosetting og familiegjenforeninger er usikre faktorer.
- **Eksterne tilsyn og pålegg**: Avvik kan medføre økte drifts- eller investeringskostnader.
- **Uforutsette hendelser**: Budsjettet har ingen reserver til å håndtere store ulykker, ekstremvær eller klimarelaterte utfordringer.
- **Underskudd og likviditet**: Merforbruk i 2026 og planperioden vil kunne svekke økonomien ytterligere. Bruk av kassakreditt vil øke kostnadene.

1.5.3 Kommunesamarbeid og kommunesammenslåing

Tvedestrand kommune deltar i dag i 42 interkommunale samarbeid. For en kommune av vår størrelse er slike samarbeid nødvendige for å sikre tilstrekkelig kompetanse, kapasitet og kvalitet på områder hvor det er krevende eller lite effektivt å opprettholde egne fagmiljøer.

Samtidig innebærer interkommunale samarbeid betydelige økonomiske forpliktelser. Kommunen registrerer kostnadsvekst i flere samarbeid, og endringer i finansierings- og fordelingsmodeller kan gi ytterligere belastning på kommunens økonomi. I en krevende ROBEK-situasjon er det derfor ikke tilstrekkelig å videreføre dagens samarbeidsstruktur uendret. Tvedestrand må være tydelig på at også interkommunale tjenester må bidra til omstilling, produktivitetsforbedringer og en mer bærekraftig samlet ressursbruk.

Sammen med Gjerstad og Risør arbeider Tvedestrand derfor videre med **3K-samarbeidet**. Ambisjonen er større enn å etablere enkeltstående fellesfunksjoner. Målet er å bygge mer robuste fagmiljøer, redusere sårbarhet og på sikt hente ut økonomiske og administrative gevinster gjennom en mer systematisk deling av tjenester, kompetanse og kapasitet. Felles tjenestekontor, barnehagefaglig rådgivning og planfunksjoner er blant områdene som vurderes, samtidig som mulighetsstudien skal identifisere ytterligere tjenester der kommunene kan oppnå gevinster gjennom samarbeid.

Utviklingen innen helse og omsorg gjør dette særlig viktig. Flere eldre og økende behov for blant annet demensomsorg vil utfordre både økonomi, bemanning og tilgang på kompetanse. Samarbeid med nabokommunene må derfor vurderes som et strategisk virkemiddel for å kunne opprettholde bærekraftige tjenester også når behovene øker.

Fremtidige vurderinger

Interkommunalt samarbeid alene vil likevel ikke nødvendigvis være tilstrekkelig på lengre sikt. Befolkningsutvikling, knapphet på arbeidskraft, økte krav til spesialisert kompetanse og et stadig trangere økonomisk handlingsrom kan gjøre det nødvendig å vurdere mer grunnleggende strukturelle løsninger.

Kommunedirektøren mener derfor at kommunesammenslåing med én eller flere nabokommuner må kunne vurderes som et reelt framtidig alternativ. En slik vurdering bør ikke først og fremst handle om kommunegrenser, men om hvilken struktur som best kan sikre innbyggerne gode og bærekraftige tjenester, robuste fagmiljøer og nødvendig økonomisk handlekraft over tid.

Dette er ikke et forslag om kommunesammenslåing i økonomiplanperioden, men en erkjennelse av at kommunen i årene framover må være åpen for strukturelle grep dersom dagens organisering og samarbeidsmodeller ikke gir tilstrekkelig økonomisk og faglig bærekraft.

1.5.4 Klima- og miljøutfordringene

Klima- og miljøutfordringene vil påvirke kommunene i årene framover.

Kommunesektoren er en viktig aktør i klima og miljøarbeidet gjennom sine ulike roller, f.eks. som planmyndighet og ikke minst som tjenesteyter/produsent på mange felt. Kommunen må regne med å ha økt fokus på sentrale områder som mer klimavennlig transport, energistyring/energisparing, gjenvinning, miljøvennlige bygg og klimatilpasning.

I forslaget til investeringer i perioden er det innarbeidet midler til solceller på 3 bygg. Disse investeringene vil være lønnsomme i løpet av relativt få år hvis vi får tilskudd fra Husbanken. Det ligger også inne forslag til investeringer i infrastruktur for lading av kommunale kjøretøyer. Uten å ha dette på plass vil det bli vanskelig å gjennomføre en overgang til elbiler som har vært et krav for nye biler fra 2023. Elbiler er mer effektive og dermed mindre kostnadsdrivende enn fossilbiler, så på sikt

vil dette være lønnsomt. En ny Klima- og miljøplan legges frem for politisk behandling ultimo 2026.

1.6 Styringssystem og målekart

1.6.1 Målekart for kommunen

Balansert målstyring forutsetter at det utarbeides et målekart for organisasjonen.

Tvedestrand kommune har i flere år hatt felles målekart for hele kommunen i tillegg til målekart for hver sektor.

Sektorene har også utarbeidet egne nøkkeltall i tillegg til målekartet.

Målekart for Tvedestrand kommune for 2027 er likt til de foregående årene:

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat
Brukere	Brukerundersøkelse, score		
Medarbeidere	Medarbeiderundersøkelse, score	4,2	
	Medarbeiderundersøkelse, svarprosent	60 %	
	Sykefravær, totalt	7,5 %	
	Sykefravær, korttid	1,5 %	
Økonomi	Budsjettavvik	+/- 0,5%	

Målsettingen er å gjennomføre medarbeiderundersøkelser hvert tredje år. Måltallet er svarprosent på 60 prosent og gjennomsnittlig score på 4,2, på en skala fra 1 til 5.

Kommunen har valgt å gå bort fra KS 10-faktorundersøkelse. Den nye undersøkelsen ble gjennomført våren 2026 som en arbeidsmiljøundersøkelse for ansatte i Tvedestrand kommune. Formålet var å få et grunnlag for å utvikle tjenestene og sikre et trygt, inkluderende og utviklende arbeidsmiljø.

Undersøkelsen skal gi grunnlag for systematisk arbeid med arbeidsmiljøet, og det er lagt opp til bred involvering av ledere, ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten. Oppfølgingen av resultatene har startet høsten 2026 og skal pågå gjennom 2027.

Ambisjonsnivået for samlet sykefravær for hele kommunen ble satt til 7,5 prosent i 2026 og dette nivået videreføres i 2027 og resten av økonomiplanperioden. Når det gjelder korttidsfraværet er ambisjonsnivået på 1,5 prosent. Samlet sykefravær i 2025 var på 10,01 prosent, hvorav korttidsfraværet utgjorde 2,2 prosent. I 2024 var samlet sykefraværet på 10,8 prosent og korttidsfraværet på 2,2 prosent.

Pr. 2. tertial 2026 ligger samlet sykefravær på 9,9 prosent og korttidsfraværet på 2,0 prosent. Systematisk og målrettet jobbing med sykefraværsoppfølging vil også ha stor fokus i 2027 og videre i økonomiplanperioden. Målet er å redusere sykefraværet og samtidig ha fokus på ansatte som er på jobb.

1.6.2 Handlingsregler og finansielle måltall

Ifølge kommunelovens § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi, og som det skal styres etter. Loven inneholder ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på. Dette definerer kommunestyret med utgangspunkt i kommunelovens § 14-1 som setter tydeligere krav til at kommunen skal forvalte økonomien, slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er

realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

På bakgrunn av en total gjennomgang foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån). Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp.

«Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Langsiktig finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål	Langsiktig mål i tall i mill. kr
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %	15
Disposisjonsfond, generelt	6 %	50
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9 %	75
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner	450
Netto finansutgifter	3 %	25

Langsiktig mål i mill. kroner ut fra sum driftsinntekter på 836,5 mill. kroner, som opprinnelig budsjett 2026.

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Nedenfor tas med tabell som illustrerer hva tallene i budsjettperioden vil bli:

Finansielle måltall	Langsiktig mål	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	**1,75 %**	1,4 %	1,7 %	1,8 %	1,3 %
Disposisjonsfond, generelt	**6 %**	0 %	0,8 %	2,8 %	4,3 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	**9 %**	0 %	0 %	0 %	0 %
Lånegjeld (investeringslån)	**450 mill. kroner**	780,8	783,8	774,6	791,3
Netto finansutgifter	**3 %**	7,8 %	8,4 %	8,3 %	8,3 %

Tabellen nedenfor nedenfor har også tatt med tall i mill. kroner også, i tillegg til prosentsatser.

Finansielle måltall	Langsiktig mål	Langsiktig mål i tall i mill. kr	Budsjett 2027	Budsjett 2027 - mill.kr	Budsjett 2028	Budsjett 2028 - mill.kr	Budsjett 2029	Budsjett 2029 - mill.kr	Budsjett 2030	Budsjett 2030 - mill.kr
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	**1,75 %**	15	**1,4 %**	11,7	**1,7 %**	14,1	**1,8 %**	15,5	**1,3 %**	11,4
Disposisjonsfond, generelt	**6 %**	50	**0 %**	0,0	**0,8 %**	6,6	**2,8 %**	23,7	**4,3 %**	36,5
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	**9 %**	75	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0	**0 %**	0,0
Lånegjeld (investeringslån)	**450 mill. kroner**	450	**780,8**	780,8	**783,8**	783,8	**774,6**	774,6	**791,3**	791,3
Netto finansutgifter	**3 %**	25	**7,8 %**	66,3	**8,4 %**	71,3	**8,3 %**	70,6	**8,3 %**	70,3

1.6.3 Organisering av arbeidet med økonomiplan og budsjett

Hovedtrekkene i prosessen er følgende:

- Budsjettprosessen starter med sektorene og gjennomgang av konsekvensjustert budsjett tidlig vår/sommer. Det gjøres oppdateringer av rammer i forhold til gjeldende rammevilkår og innarbeiding av politiske vedtak.
- Førstegangs behandling av Handlingsplanen for 2027-2030 ble gjort i kommunestyrets møte 17.06.2026. Kommunestyrets flertall la ut handlingsplanen på høring. Handlingsplanen ble behandlet av kommunestyret 2.9.2026.
- Utvidet formannskap gjennomførte budsjettseminarer 10.6., 22.6 og 15.9., hvor det blant annet var fokus på oppdaterte rammevilkår og hovedutfordringer for budsjett og utfordringer for de ulike sektorene. Ulike problemstillinger ble tatt opp og debattert i plenum. Det var innspill både fra formannskapets medlemmer og fra hovedtillitsvalgte.
- Statsbudsjettet for 2027 ble fremlagt 7.10.2026.
- Kommunedirektøren og ledergruppen har gjennom høsten arbeidet med budsjett- og økonomiplanen basert på de gitte forutsetninger fra statlig hold og kommunestyret. Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud har deltatt på arbeidsmøter sammen med kommunedirektørens ledergruppe.
- En har på bakgrunn av kommunens plassering på ROBEK søkt om midler til konsulenttjenester fra eksternt firma og NIVI analyse ble valgt. Det har vært parallell jobbing med driftstiltak og kommunekompass i høstperioden.
- Kommunedirektørens utkast til budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030 offentliggjøres 18.11.2026. Samme dag legger NIVI analyse fram sine funn i prosjektpresentasjon om mulighetsrommet fra arbeidspakkene og resultater fra Kommunekompassevaluering.
- Formannskapet har drøftingsmøte 25.11.2026 som er viet til budsjett og økonomiplan. Dette er et arbeidsmøte.
- Arbeidsmiljøutvalget skal avgi en uttalelse til forslag til budsjett og økonomiplan 30.11.2026
- Formannskapet avgir sitt endelig forslag til økonomiplan og budsjett i møte 2.12.2026. Administrasjons- og likestillingsutvalget avgir uttalelse til formannskapet samme dag.
- Formannskapets innstilling til økonomiplan og budsjett offentliggjøres 2.12.2026, 14 dager før behandling i kommunestyret 16.12.2026.
- Kommunestyret behandler og vedtar budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030 på møte 16.12.2026.

1.7 Statsbudsjettet

1.7.1 Omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren

Kommuneopplegget for 2027

Kommunal deflator

Den kommunale deflatoren er beregnet til 3,8 prosent for 2027. Det er anslått en lønnsvekst ekskl. pensjon på 4 prosent og prisvekst på 2,9 prosent. Inklusive pensjon utgjør lønnsveksten 4,5 prosent. Som for 2026 inkluderer deflatoren kompensasjon for vekst i pensjonskostnadene, og bidraget fra pensjon er anslått til 0,5 prosentpoeng i 2027.

Økning i frie inntekter

Regjeringen foreslår en samlet vekst på 3,2 mrd. kroner i kommunesektorens frie inntekter i 2027, fordelt med hhv. 2,6 mrd. kroner til kommunene og 0,6 mrd. kroner til fylkeskommunene. Merkostnadene til demografi for kommunene er anslått til 2,2 mrd. kroner. Den foreslåtte veksten vil gi et handlingsrom for kommunene utover merkostnader til demografi på 0,4 mrd. kroner. 80 mill. kroner av økningen er begrunnet med opptrappingsplanen for psykisk helse.

Den kommunale lønns- og prisveksten (deflatoren) er anslått til 3,8 prosent for 2027, med en anslått årslønnsvekst (inkludert merkostnader pensjon) på 4,5 prosent og prisvekst (kjøp og salg av varer og tjenester) på 2,9 prosent.

De kommunale maksimalskattørene på alminnelig inntekt foreslås økt fra 2026 til 2027. For kommunene heves satsen med 2,05 prosentpoeng fra 11,35 prosent til 13,40 prosent.

Vekst i frie inntekter for kommunene i Agder

Veksten i frie inntekter for kommunene fra 2026 til 2027 er anslått til 4,9 prosent på landsbasis. 8 av 25 Agder-kommuner får en vekst i de frie inntektene som er høyere enn landsveksten. For Agder-kommunene samlet, er den nominelle veksten på samme nivå som landet. For mer informasjon, se tabell for Agder.

Skjønnsmidler 2027 til kommunene i Agder

Skjønnsrammen som fordeles til kommunene er på totalt 1,03 mrd. kroner. Av dette er basisrammen som fordeles til Statsforvalterne 830 mill. kroner. Agders fylkesramme for 2027 er på 55,4 mill. kroner. I statsbudsjettet har Statsforvalteren fordelt ordinære skjønnsmidler på til sammen 30,81 mill. kroner til kommunene i Agder. Disse inngår for 2027 i tabell 1-k i Grønt hefte.

Andre forslag/satsinger (ikke uttømmende)

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester

For å frigjøre midler til andre formål på statsbudsjettet foreslår regjeringen å stramme inn toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester med 152,7 mill. kroner ved å øke innslagspunktet med kr. 23.000 ut over lønnsvekst.

Maksimalpris for foreldrebetaling i barnehage

Regjeringen foreslår at maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehage fryses på kr. 1.200 per måned i 2027. For kommuner i sentralitetssone 5 og 6 videreføres en maksimalpris på 700 kroner. I Agder gjelder dette kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Hægebostad, Kvinesdal, Sirdal (sentralitetssone 5) og Bygland, Valle, Bykle og Åseral (sentralitetssone 6).

Investeringstilskudd for heldøgns omsorgsplasser

Gjennom videreføring av Bo trygt hjemme-reformen, foreslår regjeringen en tilsagnsramme for investeringstilskudd for heldøgns omsorgsplasser som gir rom for om lag 1.750 nye plasser. Som

varslet i kommuneproposisjonen i vår foreslås det å avvikle krav i ordningen som ikke følger av annet regelverk.

Omstillingstilskudd innenfor helse og omsorg

Som varslet i Helsepersonellplan 2040 foreslår regjeringen å samle en rekke tilskudd under Kompetanseløft 2025 for å opprette et mer fleksibelt omstillingstilskudd til kommunene. Det foreslås 681,7 mill. kroner til tilskuddet. Omstillingstilskuddet skal bidra til økt handlefrihet for kommunene til å planlegge og gjennomføre tiltak tilpasset egne forutsetninger og bidra til et taktskifte i omstillingsarbeidet.

Nye virkemidler for frivillige kommunesammenslåinger

For å legge til rette for frivillige kommunesammenslåinger foreslår regjeringen mer forutsigbare økonomiske virkemidler. Det foreslås at dagens søknadsbaserte ordninger erstattes av nye virkemidler bestående av et samlet utredningstilskudd, standardisert kompensasjon for engangskostnader og et nytt standardisert oppstartstilskudd. Se lenke for mer informasjon.

1.8 Driftsbudsjettet

1.8.1 Hovedoversikt, bevilgningsoversikt drift

Økonomiplanen, årsbudsjettet og årsregnskapet skal inneholde følgende oversikter, jf. budsjett- og regnskapsforskriften av 7. juni 2019 §§ 5-1 og 5-2 og §§ 5-4 til 5-6.

Nedenfor følger skjema bevilgningsoversikt drift, jf. kommunelov og forskrift § 5-4.

Linjenavn	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Rammetilskudd	-316 698	-317 097	-327 596	-323 293	-323 293	-323 293
Inntekts- og formuesskatt	-208 629	-234 150	-242 997	-242 997	-242 997	-242 997
Eiendomsskatt	-28 187	-36 000	-38 500	-48 000	-58 000	-58 000
Andre generelle driftsinntekter	-26 893	-21 840	-11 585	-5 988	-2 299	-812
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	**-580 407**	**-609 087**	**-620 678**	**-620 278**	**-626 589**	**-625 102**
Sum bevilgninger drift, netto	**526 168**	**532 145**	**540 767**	**534 007**	**539 630**	**542 740**
Avskrivinger	54 029	55 440	55 956	55 956	55 956	55 956
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	580 197	587 585	596 723	589 963	595 586	598 696
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**-211**	**-21 502**	**-23 955**	**-30 315**	**-31 003**	**-26 406**
Renteinntekter	-12 058	-11 864	-11 384	-11 894	-12 314	-12 614
Utbytter	-17 146	-8 000	-13 000	-9 000	-9 400	-9 800
Renteutgifter	45 854	45 400	50 340	50 720	49 440	48 650
Avdrag på lån	41 400	40 600	40 300	41 440	42 920	44 040
NETTO FINANSUTGIFTER	**58 051**	**66 136**	**66 256**	**71 266**	**70 646**	**70 276**
Motpost avskrivinger	-54 029	-55 440	-55 956	-55 956	-55 956	-55 956
NETTO DRIFTSRESULTAT	**3 811**	**-10 806**	**-13 655**	**-15 005**	**-16 313**	**-12 086**
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	4 069	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-2 965	-2 594	-1 945	-895	-830	-700
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	6 600	17 143	12 786
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	13 400	15 600	9 300	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**1 104**	**10 806**	**13 655**	**15 005**	**16 313**	**12 086**
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	**4 916**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

KOMMENTARER TIL SENTRALE POSTER I BEVILGNINGSOVERSIKTEN

Netto driftsresultat

Tabellen viser at netto driftsresultat er om lag 13,7 mill. kroner, 15 mill. kroner, 16,3 mill. kroner og

12,1 mill. kroner for årene 2027-2030. Det betyr positive netto driftsresultat i perioden på hhv. 1,6 prosent, 1,8 prosent, 1,9 prosent og 1,4 prosent. Netto driftsresultat måles mot sum driftsinntekter, jf. økonomisk oversikt drift § 5-6.

Statlig anbefalt nivå på netto driftsresultat er 1,75 prosent.

Korrigert for netto avsetning til bundne fond vil netto driftsresultat bli følgende for perioden 2027-2030: 11,7 mill. kroner (1,4 prosent), 14,1 mill. kroner (1,7 prosent), 15,5 mill. kroner (1,8 prosent) og 11,4 mill. kroner (1,3 prosent).

Kommunens handlingsregel er "netto driftsresultat korrigert for bundne fond". Langsiktig måltall er satt til 1,75 prosent. Det er kun i 2029 at en kommer over måltallet. Det vises til kap. 1.5 for oversikt over finansielle måltall.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

Det bemerkes at en hovedgrunn til at netto driftsresultat er såpass høye i perioden er at det er lagt inn betydelige beløp til dekning av tidligere års merforbruk. Dersom en hadde korrigert for dette, ville en hatt netto driftsresultat nærmere null for 2027 og 2028.

Skatt og rammetilskudd

Beregningene av skatt og rammetilskudd er gjort med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2027.

Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en prognosemodell, som er benyttet ved fordelingen kommunene imellom. I modellen er det innarbeidet folketall pr. 1.7.2026 som grunnlag for den faste delen (utgiftsutjevning og innbyggertilskudd) av rammetilskuddet. Innbyggertallet pr. 1.7.2026 er 6.475 i modellen.

Inntektsutjevningen skal benytte folketall pr. 1.1.2027, som først er kjent i februar 2027. Det er derfor usikkerhet både til inntektsutjevningen og skatteinntektene. Innbyggertallet er pr 1.1.2027 estimert til 6.482 personer ifølge SSB.

I budsjettproposisjonen er det lagt til grunn en økning i skatteinntektene for landet på 5,2 prosent. Økningen er målt ut fra anslag på regnskap 2026, angitt i statsbudsjettet for 2027. For 2026 er det forutsatt en økning i skatteinntektene for kommunene på 5,3 prosent fra 2025.

I tallet for rammetilskudd i tabellen ovenfor er inntektsutjevningen inkludert. Samlet skatt og rammetilskudd er 570,593 mill. kroner for 2027. Det er en økning fra opprinnelig budsjett 2026 på 19,3 mill. kroner.

Tvedestrand kommune har fått en økning i skatt og rammetilskudd på 4,1 prosent (nominell vekst) mot gjennomsnitt for kommunene i Agder på 4,9 prosent. Da er ikke skjønnstilskudd medregnet. Statsforvalteren i Agder har meddelt at ordinære skjønnsmidler til kommuner i ROBEK skal fordeles senere. Det er informert om at det holdes tilbake 1,69 mill. kroner inntil kommunestyret har vedtatt en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse. I kommuneloven §28-4 andre ledd heter det at "Kommunestyret eller fylkestinget skal fastsette en tiltaksplan som sikrer at økonomien bringes i balanse." I tallet for skatt og rammetilskudd i tabellen ovenfor er det anslåtte skjønnstilskuddet inkludert.

Rammetilskuddet består av følgende hovedelementer: innbyggertilskudd (likt beløp for hver innbygger), utgiftsutjevning, saker til særskilt fordeling, skjønnstilskudd og inntektsutjevning.

Anslagene for Tvedestrand kommune bygger på prognosemodellen Prok2603 fra KS pr 12.10.2026.

Noe av bakgrunnen for økningen i rammetilskuddet for kommunen er økt *innbyggertilskudd*. Både økt antall innbyggere samt økt sats pr innbygger gir økning. Økningen er på ca. 14,5 mill. kroner fra oppdaterte tall for 2027.

En annen faktor er *utgiftsutjevningen*. Her er utgiftsbehovindeksen redusert fra 1,06987 i 2026 til 1,05896 i 2027. At indeksen er over 1 forteller at kommunen har høyere utgiftsbehov en landssnittet. Redusert utgiftsutjevning utgjør om lag 5,1 mill. kroner. Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov pr innbygger i 2026: 79.003 kroner og 2027: 79.421 kroner.

Skatt på formue og inntekt får en økning på 12,5 mill. kroner og inntektsutjevning får en økning på 2,2 mill. kroner fra oppdaterte tall for 2026.

Eiendomsskatt, boliger og fritidsboliger mv.

Eiendomsskatt ble innført i 2017. En har de siste årene vedtatt at eiendomsskatten skal være 4 promille i tråd med makssats vedtatt av Stortinget.

Fritak for eiendomsskatt for boliger som er nyere enn to år foreslås opprettholdt. Fra 2026 er det forutsatt en økning i formuesverdiene på boliger fastsatt av Skatteetaten.

Det foreslås å beholde eiendomsskattesats på 4 promille på boliger og fritidsboliger mv. for Tvedestrand kommune fra 2027 og framover for alle årene i økonomiplanperioden. Ved beregninger av eiendomsskatteinntekter er det videreført samme nivå som 2026 i konsekvensjustert budsjett. I tillegg er det lagt inn flere inntektsøkende tiltak.

Etter 10 år med eiendomsskatt er det mulig å foreta nytaksering av fritidsboliger. I mellomtiden er det anledning til å foreta såkalt kontorjustering eiendomsskatten. Det vil si at en kan ta et påslag på 10 prosent. Inntekter ved kontorjustering er anslått til 1,5 mill. kroner, kun i 2027. Det er videre lagt til grunn at det blir foretatt allmenn taksering i løpet av 2027, noe som medfører at en kan fjerne den lokale reduksjonsfaktoren på 40 prosent fra 2028. Fra 2028 er det kun forutsatt obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 prosent. Det er beregnet en inntektsøkning på om lag 6 mill. kroner for dette, om lag 2 mill. kroner for fritidsboliger mv. og 4 mill. kroner for boliger med formuesgrunnlag fra skatteetaten.

Estimat på utgifter til allmenn taksering er satt til 1,5 mill. kroner. Beløpet vil avhenge av hva takseringsjobben skal inneholde av ulike oppgaver. Det må spesifiseres i anbudsinnhentingen.

Det er også estimert økte inntekter på bakgrunn av ny allmenn taksering. Det legges til grunn at lokalt takserte eiendommer går opp med eiendomsskattegrunnlag på om lag 30 prosent, jf. verdiøkning i perioden 2017-2027. Det vil kunne utgjøre en økning på om lag 5 mill. kroner.

Det er i tillegg estimert verdiøkning på boliger med formuesgrunnlag fra skatteetaten på 1 mill. kroner for alle årene.

Dersom det blir vedtatt å utvide eiendomsskatten til også å omfatte på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom, jf. eigedomsskattelova §3a, vil det kunne estimeres økte inntekter på om lag 10 mill. kroner fra 2029. Det er da forutsatt 4 promille. Estimater kan gi om lag 2 mill. kroner for kraftlinjer/kraftverk og om lag 8 mill. kroner for næringseiendom. Det vises til tidligere saksframlegg om eiendomsskatt på næringseiendom mv. Taksering forutsettes utført i 2028, og ha en kostnadsramme på om lag 0,5 mill. kroner.

Budsjettert beløp for eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger for 2027-2030 blir etter dette som følger: 38,5 mill. kroner, 48 mill. kroner og 58 mill. kroner for hver av de to siste årene.

Andre generelle driftsinntekter

Staten har ulike ordninger med rentekompensasjon og investeringskompensasjon, der en mottar tilskudd for investeringer. Ordningene med rentekompensasjon følger Husbankens flytende rente.

Kommunene mottar integreringstilskudd de fem første årene ved bosetting av flyktninger. Personer som får familiegjenforening med en som fikk opphold på humanitært grunnlag, utløser også tilskudd. I inntektsberegningene har en lagt inn det som er kjent til og med 2026, men ingen nye framover. Integreringstilskuddet er budsjettert med 10,17 mill. kr, 4,7 mill. kr, 2,08 mill. kr og 0,62 mill. kr i perioden.

Sum bevilgninger drift, netto
Denne linjen i tabellen ovenfor viser summen av alle bevilgninger som er gitt i skjema for bevilgningsoversikt drift § 5-4, andre ledd, dvs. summen av rammene til alle sektorene/ansvarsområdene i kommunen (se kapitlet nedenfor).

Renteinntekter og utbytte
Ved beregning av renteinntekter på bankinnskudd har en lagt til grunn en gjennomsnittlig bankbeholdning på 62 mill. kroner for perioden. Beløpet er usikkert, og vil avhenge blant annet av fremdriften i investeringsprosjektene og tidspunkt for låneopptak. Gjennomsnittlig rentesats er satt til hhv. 5,6 prosent, 5,45 prosent, 5,15 prosent og 4,9 prosent i økonomiplanperioden. En har brukt budsjettrentene til Kommunalbanken pr 28.9.2026.

Andre renteinntekter gjelder i hovedsak renteinntekter fra de som betaler fakturaer fra kommunen for sent.

Utbyttepolitikken for utbytte fra Å Energi, ble revidert i 2018. Utbyttet beregnes med 70 prosent av et beregnet overskudd fra 2 år tidligere. Deretter regnes Tvedestrands aksjonærandel på 0,759 prosent. Utbytte for 2027 blir om lag 13 mill. kroner. Anslaget for de neste årene er 9,0 mill. kroner i 2028, 9,4 mill. kroner i 2029 og 9,8 mill. kroner i 2030. Det er brukt anslag som en har fått fra Å energi.

Renteinntekter fra formidlingslån er beregnet med utgangspunkt i anslag på flytende rente i Husbanken på 4,06 prosent, kjente låneopptak til og med 2026, låneopptak på 10 mill. kroner i 2027 samt nye lån på 20 mill. kroner for hvert år 2028-2030.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter
Det er vanskelig å estimere hvordan rentenivået vil utvikle seg de nærmeste årene, men nivået høsten 2026 er noe økende. Sentralbanken vedtok ikke å heve styringsrenten fra november. I planperioden er det forutsatt et rentenivå på 5,6 prosent, 5,45 prosent, 5,15 prosent og 4,9 prosent. Dette gjelder på lån med flytende rente. På fastrentelånene har en brukt avtalt rentesats. Rentesatsene er fastsatt med utgangspunkt i dagens rentenivå, samt budsjettrenter fra Kommunalbanken (KBN) pr. september.

Ved nye låneopptak har en forutsatt 1/2 års belastning første året. Investeringene er redusert noe fra 2026. Renteutgiftene øker i perioden.

Renteutgifter på formidlingslån er budsjettert 0,9 mill. kroner høyere enn renteinntekter fra formidlingslånene i budsjettperioden. Årsakene til denne differansen er i hovedsak ulik nedbetalingstid på utlån og innlån, samt at kommunen gjennom årene har hatt noe tap på formidlingslån. Det medfører at kommunen selv må dekke deler av renter og avdrag knyttet til lånene i Husbanken. Videre pleier låneopptakene i Husbanken være tidlig i året, mens utlånene skjer løpende. Midler som ikke er disponert står på kommunens konto og genererer renteinntekter.

Avdrag på lån (egne investeringslån)
Regnskapsforskriften har bestemmelser om hvor mye kommunene minimum må betale i avdrag de enkelte år. Beregnet minimumsavdrag for 2027 er 40,3 mill. kroner.

En har forutsatt 30 års nedbetalingstid på lån opptatt i 2027-2030. Det er videre forutsatt at disse låneopptakene ikke belaster driften i opptaksåret. For 2027-2030 er beregnede avdrag på nye låneopptak tatt med i budsjetterte avdragsbeløp.

Minimumsavdrag for 2028-2030 er beregnet til: 41,44 mill. kr, 42,92 mill. kr og 44,04 mill. kr.

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter er et nøkkeltall i handlingsreglene til kommunen. Tallet består av summen av renteinntekter, renteutgifter, utbytter og avdrag på lån. Netto finansutgifter øker fra 2027 til 2028, fra 66,3 mill. kroner til 71,3 mill. kroner. Deretter synker de litt ned til 70,3 mill. kroner i 2030.

Overføring til investeringsbudsjettet

Kommunedirektøren tilrår ikke driftsfinansiering av investeringer i planperioden.

Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond

Netto avsetninger gjelder overskudd og underskudd innen VA-sektoren (vann, avløp og feiing) og selvkostfelt innen saksbehandleroppgaver innen plan og byggesak mv.

Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene.

Ifølge ny selvkostforskrift for vann og avløp skal en beregne med 3 mnd NIBOR med påslag på 0,7 prosentpoeng. I tråd med dette er kalkylerenten anslått til 5,7 prosent i 2027, 5,55 prosent i 2028 og 5,25 prosent i 2029 og 5,0 prosent i 2030. Det er som nevnt knyttet usikkerhet til rentenivået. Avvik fra det forutsatte nivået gir relativt store utslag i selvkostregnskapene for vann og avløp.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerenten kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Fra 2026 til 2027 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 15,51 %, hvor vann øker mest i prosent med 36,12 %. I perioden 2025 til 2030 øker samlet gebyr med kr 2 454, fra kr 14 421 i 2025 til kr 16 875 i 2030. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 3,19 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 140 kubikkmeter.

Det vises ellers til vedlegg bakerst i dokumentet om kommunale gebyrer inn vann, avløp og feiing.

I tillegg til ovennevnte selvkostfelt er det fem selvkostområder innen planarbeid, byggesak (inkl. seksjonering og utslipp og kontroll) samt kart og oppmåling. Her gjelder også forskriftsbestemte regler. Kommunen har eget gebyrregulativ for disse tjenestene. Gebyrene skal følge selvkostberegningene. Det vises også her til vedlegg bakerst i dokumentet. Ny forskrift er også blitt utarbeidet og var gjeldende fra 1.1.2024. I tillegg kommer ny/oppdatert forskrift innen forurensingsregelverket. Denne trådte i kraft fra 1.1.2026.

Budsjetterte avsetninger og bruk av bundne fond er som følger:

BUNDNE FOND, i kroner	2027	2028	2029	2030
Byggesak og eierseksjonering, F302, bruk av fond	- 435 000	- 45 000	- 30 000	
Oppmåling, F303, bruk av fond	- 310 000	-50 000	0	0
Distribusjon av vann, F345, bruk av fond	0	0	0	0
Avløpsnett, F353, bruk av fond	- 1 200 000	- 800 000	- 800 000	- 700 000
Sum	**- 1 945 000**	**- 895 000**	**- 830 000**	**- 700 000**

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

Hensikten med disposisjonsfond er å sikre seg mot uforutsette hendelser og svingninger i inntekter og utgifter. Kommunedirektøren er ikke tilfreds med at en ikke klarer å nå denne målsettingen i

budsjett for 2027.

Disposisjonsfondet var lik null ved utgangen av 2025. Ved budsjettkontroll 2. tertial 2026 er det vedtatt å avsette 7,8 mill. kroner til disposisjonsfondet. Men, i og med sektorene melder om et merforbruk på 17,9 mill. kroner, vil dette måtte strykes etter regnskapsreglene.

For perioden 2028 -2030 er det foreslått avsatt hhv. 6,6 mill. kroner, 17,1 mill. kroner og 12,79 mill. kroner, slik at det ved slutten av perioden blir bygd opp 36,5 mill. kroner, eller 4 prosent, på disposisjonsfondet. Dette er et stykke unna måltallet på 6 prosent.

Det er viktig å bygge opp fond som buffere for uforutsette hendelser. Det er spesielt viktig i en situasjon der kommunen er innmeldt på ROBEK.

Dekning av tidligere års merforbruk

Kommunen ble registrert på ROBEK 26.5.2026 på bakgrunn av kommunestyrevedtak 13.05.2026 i sak 26/32. Kommunen har et oppsamlet merforbruk på 28,2 mill. kroner fra merforbruk i 2024 og 2025. ROBEK er registeret om betinget godkjenning og kontroll.

Det ble i opprinnelig budsjett 2026 budsjettert med 13,4 mill. kroner til inndekning av tidligere års merforbruk. Ved budsjettkontroll for 2. tertial 2026, ligger det an til merforbruk på 17,9 mill. kroner for sektorene. Det ble vedtatt avsetning til disposisjonsfond på 7,8 mill. kroner. På bakgrunn av regnskapsforskriften vil denne avsetningen måtte strykes, noe som vil medføre et merforbruk på 10,1 mill. kroner. Deretter vil deler av inndekningen av tidligere års merforbruk også måtte strykes. Det vil, alt annet likt, kunne medføre at en kun er i stand til å dekke inn 3,3 mill. kroner av tidligere merforbruk i 2026.

I tråd med kommunestyrevedtaket 26/32 skulle en ha inndekning på 13,4 mill. kroner i 2026, og 14,8 mill. kroner i 2027.

I og med manglende inndekning i 2026, må dette tas igjen i 2027 og 2028. Det forutsettes at inndekningen på 3,3 mill. kroner skjer i 2026. Det forutsettes videre at inndekning på de resterende 24,9 mill. kroner skjer med 15,6 mill. kroner i 2027 og 9,3 mill. kroner i 2028. En vil da være innenfor "4-årsregelen" for begge merforbrukene.

Fremført til inndekning senere år (merforbruk)
Kommunene er pliktige til å budsjettere med balanse, både i budsjettåret og økonomiplanperioden.

Ufordelte innsparingskrav

Kommunestyret har etter kommuneloven plikt til å budsjettere med balanse slik at utgiftene er tilpasset inntektsrammene. Kommunestyret har plikt til å foreta prioriteringer innenfor balansekravet. I dette ligger det også en plikt til å fastsette hvilke budsjettområder i kommunen som skal ha ansvaret for eventuelle innsparinger.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) informerte i brev 7.11.2024 til kommunene at departementet fra tidligere er kjent med at kommunestyret i enkelte tilfeller har vedtatt innsparinger i økonomiplanen og/eller årsbudsjettet uten at det samtidig er vedtatt hvilke budsjettområder innsparingene skal tas på («ufordelte innsparinger»). Sakene kjennetegnes av at kommunestyret reelt sett ikke har tatt stilling til hvordan utgiftsnivået/bevilgningene skal tilpasses inntektsrammene og at prioriteringene utsettes til et senere tidspunkt.

KDD presiserer at budsjettering med slike generelle «ufordelte innsparinger» vil være brudd på prioriteringsplikten og kravet om budsjettbalanse. Å budsjettere med slike generelle “ufordelte innsparinger” bryter både med prioriteringsplikten og kravet om budsjettbalanse.

1.8.2 Hovedoversikt drift, netto fordeling til sektorer

I tabellen som følger vises kommunedirektørens forslag til netto budsjettrammer for hver sektor/hvert ansvarsområde. Netto betyr at en har tatt summen av alle utgiftene og trukket fra alle inntekter som hører til sektoren, som for eksempel sykepengerefusjoner, brukerbetalinger og tilskudd til særskilte formål som håndteres av den aktuelle enheten.

Endringer i sektorenes rammer fra ett år til et annet kan forklares med endringer i konsekvensjustert budsjett, samt nye driftstiltak. Det vises til de to påfølgende kapitlene.

Nedenfor følger obligatorisk oversikt for netto fordeling til sektorene/ansvarene, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4, andre ledd, tall i 1.000 kroner:

Netto utgift - forhåndsdefinerte rapporter	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
200 Kommunedirektør, stab og IKT	46 260	47 540	49 578	51 211	52 901	53 711
210 Samfunn og infrastruktur	75 117	67 791	68 071	63 458	58 991	56 036
220 Læring og oppvekst	167 235	165 081	167 909	163 470	165 870	166 005
250 Helse og mestring	263 753	233 057	241 574	242 073	248 073	253 073
270 Kirke og trossamfunn	4 900	4 975	4 975	5 075	5 075	5 075
280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	-31 098	13 701	8 660	8 720	8 720	8 840
Sum bevilgninger drift	**526 168**	**532 145**	**540 767**	**534 007**	**539 630**	**542 740**

NAV Øst i Agder har nettoramme lik null og ligger under sektor Kommunedirektør, stab og IKT.

Budsjettmidler for NAV Tvedestrand ligger hos 210 Samfunn og infrastruktur.

1.8.3 Videreføring av dagens drift - konsekvensjustert budsjett

I arbeidet med budsjett og økonomiplan har kommunedirektøren sett nærmere på hvilke bindinger som ligger på utgifts- og inntektssiden ved videreføring av eksisterende virksomhet fra 2026 til 2027. Dette betegnes som konsekvensjusterte endringer, og er ikke det samme som fremtidige tiltak. Videre er økonomiske konsekvenser av politiske vedtak fra 2026 og tidligere innarbeidet.

Sektorene er i sine rammer for budsjettet for 2027 og økonomiplanperioden kompensert for lønnsoppgjør i 2026. Det er satt av en sentral pott til lønnsoppgjør i 2027, og sektorene vil bli kompensert for dette når oppgjøret er kjent.

Det er i konsekvensjustert ramme også kompensert for spesielle demografiendringer. Dette gjelder for eksempel endringer i antall brukere og tjenester som har kommet gjennom året 2026. I tillegg gjelder det økninger i årsverk for nytt vertskommunesamarbeid for barnehagemyndighet og økte årsverk for nye brukere og endrede vedtak i helse og mestring. På bakgrunn av den store økningen i antall innbyggere over 80 år fram mot 2030, er det lagt inn økte utgifter mot slutten av planperioden. Skolene og barnehagene er bemannet i tråd med normer for lærertetthet mv.

Det er i konsekvensjustert budsjett tatt ut budsjett for Songe og Dypvåg skoler. Gamle Tvedestrand barneskole ligger i et område som skal omreguleres til annen bruk. Det forventes noe tid før området er klarlagt for fremtidig bruk. Det ligger derfor inne noen driftsutgifter alle år i økonomiplanperioden, men beløpene er nedjusterte fra tidligere år.

Gjeving grendehus er overdratt kostnadsfritt til grendelaget. Det ble i k-sakene 61/25 og 62/25 vedtatt at Gjeving grendelag skal overføres 150.000 kroner pr. år i fem år, 2030 er siste året. Dette er lagt inn i konsekvensjustert budsjett.

Innen selvkost for vann og avløp (VA) er det gjort nøkterne vurderinger av behov for økte utgifter. Det er tatt innsparinger der det har vært mulig. En total gjennomgang viser en moderat økning i vann og avløpssektoren. Det må bemerkes at det er store etterslep innen VA-feltet, noe som også er gjennomgående for mange kommuner.

Når det gjelder NAV og Tvedestrands andel av det interkommunale samarbeidet er det korrigert for i introduksjonsstønad og sosialstønader basert på de flyktningene som er kommet hittil, men ingen nye framover i økonomiplanperioden. Det er gjort nedjusteringer av 0,7 årsverk på bakgrunn av færre flyktninger.

For NAV Øst i Agder er det lagt inn brutto utgifter og inntekter for hele samarbeidet. Det er null i nettoutgift.

De viktigste endringene i konsekvensjustert budsjett for 2027 er følgende (endringer fra 2026 til 2027), dvs. før tiltak 2027:

Pensjon

- Pensjonssatsen til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er redusert fra 15,2 prosent til 15,1 prosent.
- Pensjonssatsen til Statens Pensjonskasse (SPK) er redusert fra 7,14 prosent til 6,93 prosent.
- Sektorene er samlet sett korrigert for endringer i KLP og SPK på om lag 3 mill. kroner, økning for KLP og reduksjon for SPK.
- Årets premieavvik KLP og SPK («inntekt»), inkl. arbeidsgiveravgift er økt med 4 mill. kroner fra opprinnelig budsjett 2026, til 13,4 mill. kroner for 2027.
- Amortisering av tidligere års premieavvik («utgift») er økt med ca. 0,2 mill. kroner, til kr. 11,98 mill. kroner.

Lønnsendringer

- Lønnsoppgjør i 2027 (pr. 1.5.2027) er avsatt med 10,1 mill. kroner, med utgangspunkt i en årslønnsvekst på 4 prosent for 2027. Det er forutsatt en lønnsmasse på ca. 340 mill. kroner og er ikke medregnet særlig lønnsglidning. Lønnsglidning angir forskjellen mellom total lønnsøkning i en bestemt periode og tariffmessig lønnsøkning i den samme perioden. Lønnsglidningen blir dermed en restpost.

Prisjusteringer

- Det er ikke lagt inn generelle prisjusteringer for budsjettområdene i 2027. Det er for øvrig lagt inn prisjusteringer for sektorene på spesielle områder. Dette gjelder blant annet kjøp og leie av transportmidler, lisenser, forsikringer, strøm, utstyr og materialer, snøbrøytingsavtaler og andre tjenester.
- Det er også justert for prisstigning innen vann- og avløpsfeltet.

Politiske vedtak og helårsvirkninger av forrige økonomiplan

- Flyttinger av budsjettposter internt i sektorene
- Oppdatering til helårsvirkninger av vedtatte tiltak fra forrige budsjett og økonomiplan.
- Beregningsmodell for tilskudd til private barnehager er oppdatert og konsekvensjustert for budsjettposten tilskudd til private barnehager, inkludert anslag for barn i de private barnehagene. Det innebærer en videreføring med 13,7 mill. kroner. Det bemerkes at det innført nytt lovverk for tilskudd til private barnehager, som innebærer endring i beregningsmodellen. Så langt ser det ut til at nevnte budsjettbeløp er tilstrekkelig.
- I tillegg kommer andre justeringer som gratis SFO for 1., 2. og 3. klassinger, reduksjon i betalingssatser for foreldrebetaling i barnehage, gjesteelever, mv.
- Endringer i tilknytningsgebyr og løpende gebyr innen selvkostfelt vann og avløp er innarbeidet. Det vises til vedlegg om priser og gebyrer.

- Konsekvensjustering av forrige økonomiplan (inkl. politiske vedtak). Blant annet:
    - Bygg og anlegg: Reduserte budsjetter på skoler og barnehager som legges ned og avhendes i perioden.
- **Det er innarbeidet ny forhandlet avtale ned Tvedestrand idrettspark.**

Føringer fra statsbudsjettet

- Skatt og rammetilskudd er oppdatert etter stortingsproposisjonen og prognosemodellen til KS, Prok2603 pr 12.10.2026. Økes med oppdatert befolkningsfremskrivning fra 1.7.2026 med 6.475 og 1.1.2027 med 6.482 innbyggere.

Interkommunale ordninger og IKS

- Deflator- og prisjusteringer, i henhold til de enkelte avtalene og noen volumendringer, for blant annet:
    - IKT Agder med IKT-tjenester
    - Interkommunal legevakt
    - Interkommunalt brannsamarbeid
    - Interkommunalt krisesenter
    - Barnevernssamarbeid øst i Agder
    - PPT – pedagogisk psykologisk samarbeid med fire kommuner i østre Agder
    - Kulturskolen for fire kommuner i østre Agder
    - OFA-samarbeid
    - Veilyssamarbeid
    - Revisjonen og sekretariat for kontrollutvalg
    - Østre Agder sekretariatet mm.

Renter og avdrag på inneværende lån

- Allerede opptatte lån er oppjustert med de siste renteendringene, jf. Kommunalbanken sine budsjettrenter, hhv.: 5,6 prosent, 5,45 prosent, 5,15 prosent og 4,9 prosent for årene 2027-2030.

1.8.4 Driftstiltak sektorene

Nedenfor følger oversiktstabeller over tiltakene for de ulike sektorene. Beskrivelsene av de ulike tiltakene kommer i den enkelte sektors/ansvars kapittel. Det er til sammen lagt inn netto innsparingstiltak på 23,563 mill. kroner i 2027, 38,398 mill. kroner i 2028, 35,98 mill. kroner i 2029 og 38,227 mill. kroner i 2030.

Kommunedirektør, stab, IKT og politisk styring

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 001 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (136)	0	-200 000	-200 000	-200 000
2 001 - KA: Redusere kopimaskiner fra 4 til 2 på kommunehuset, fra høsten 2027 (130)	-20 000	-45 000	-45 000	-45 000
2 001 - KP: Fjerne Teknikk, plan og næringsutvalget, (TPN) (120)	-320 000	-320 000	-320 000	-320 000
2 001 - KP: Ikke streame formannskapsmøter og teknikk, plan og næring (TPN) (025)	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
2 001 - KP: Livsløpsutvalget utgår (024)	-220 000	-220 000	-220 000	-220 000
2 001 - KP: Reduksjon varaordfører fra 20% til 10% frikjøp (133)	-45 000	-170 000	-170 000	-170 000
2 001 - KP: Redusere antall kommunestyrerepresentanter fra 23 til 21 fra 2028 (023)	0	-50 000	-50 000	-50 000
2 001 - KP: Redusere ordførers lønn fra 95% til 90% av stortingsrepresentant (117)	-30 000	-90 000	-90 000	-90 000
2 001 - KP: Redusert møtegodtgjørelse folkevalgte (064)	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
2 001 - NA: Oppsigelse velkomstbrev nye innbyggere (137)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 002 - KA: Vakans ca. 60% i 2027, økonomi (008)	-526 000	0	0	0
2 002 - KP: Taksering av eiendomsskatt på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom i 2028 (156)	0	500 000	0	0
2 002 - KP: Taksering eiendomsskatt, fritidsboliger mv. i 2027 (027)	1 500 000	0	0	0
2 003 - KA: Arbeidsmiljøprisen utgår (142)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
2 003 - KA: Fellesfunksjoner - Abonnement på Bedre kommune utgår (048)	-58 000	-58 000	-58 000	-58 000
2 003 - KA: Fellesfunksjoner - chatbot (047)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 003 - KA: Ikke bruk av overtid, personal (076)	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
2 003 - KA: Oppsigelse leasing og abonnement arkivkurs (172)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 003 - KA: Reduksjon 1 årsverk, HR-avd. fra 1.7.2027 (077)	-428 000	-859 000	-859 000	-859 000
2 003 - KA: Redusere hovedverneombud med 0,1 årsverk (129)	-72 000	-72 000	-72 000	-72 000
2 003 - KA: Redusere porto, digital forsendelse (157)	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
2 003 - KA: Vakant 100% stilling 9 måneder, HR-avd (075)	-706 000	0	0	0
2 003 - KA: Øke utgifter til kjøp av tjenester bedriftshelsetjeneste (078)	20 000	0	0	0
Sum tiltak	**-1 158 000**	**-1 837 000**	**-2 337 000**	**-2 337 000**

Samfunn og infrastruktur

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 101 - KA: Kommunalsjef SI, vakant i 2027 (073)	-1 338 000	-1 338 000	-1 338 000	-1 338 000
2 101 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (127)	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 102 - KA: Landbrukstiltak utgår i 2027 og 2028 (033)	-50 000	-50 000	0	0
2 102 - KA: Næringskontoret, kutt i diverse driftsutgifter (087)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 102 - KA: Redusere tilskudd til kystkultursenteret, halvering (113)	-33 000	-33 000	-33 000	-33 000
2 102 - KA: Turistinformasjon, halvere turist- og havneverter (088)	-32 000	-32 000	-32 000	-32 000
2 102 - KA: Turistinformasjon, redusere profilering (114)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 102 - KP: Redusere næringsressurs med 0,5 årsverk, fra 1.8.2027 (125)	-325 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 104 - KA: Gamle biblioteket stenges, reduserte driftsutgifter fra 1.3.2027 (145)	-142 000	-142 000	-142 000	-142 000
2 104 - KA: Generell innsparing Eiendom og teknisk (003)	-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
2 104 - KA: Investering i Solcellepanel på Strannasenteret, Olav Sverres vei og Lyngmyrveien 49, reduserte strømutgifter (146)	-70 000	-250 000	-250 000	-250 000
2 104 - KA: Redusert veivedlikehold og beredskap kommunale veier, pga. privatisering (090)	-500 000	-1 250 000	-1 500 000	-1 750 000
2 104 - KA: Vakans 7 måneder 2027, våren 2027, Eiendom og teknisk, driftsdel (004)	-200 000	0	0	0
2 104 - KA: Økt veivedlikehold fra 2028, pga. tidligere etterslep, jf. Bud og øk.plan 2026-2029 (005)	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000
2 105 - KA: Avløp - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak (131)	-17 000	-40 000	-45 000	-50 000
2 105 - KA: Farekartlegging av nedslagsfelt for drikkevann (108)	0	500 000	0	0
2 105 - KA: Spredte avløp selvkost, utslipp og kontroll, 1 årsverk fra 1.8.2027 (066)	500 000	1 040 000	1 040 000	1 040 000
2 105 - KA: Strategiplan for lekkasjereduksjon vann (106)	0	200 000	0	0
2 105 - KA: Strategiplan for reduksjon av fremmedvann avløp (107)	0	200 000	0	0
2 105 - KA: Utredning av fremtidig avløpshåndtering på Gjeving (104)	0	0	500 000	0
2 105 - KA: Utredning av nye områder for tilknytning til avløp (105)	0	0	300 000	0
2 105 - KA: VA selvkost, rådgiver, 1 årsverk fra 1.10.2027 (109)	0	0	0	0
2 105 - KA: Vann - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak (132)	40 000	40 000	35 000	35 000
2 107 - KA: Kulturprisen deles ikke ut (082)	-5 000	-5 000	0	0
2 107 - KA: Kutt i kulturbudsjettet (126)	-105 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 107 - KA: Kutt i støtte til korps (102)	0	0	-20 000	-20 000
2 107 - KA: Reduksjon 0,6 årsverk i renholdsavdelingen (031)	-570 000	-570 000	-570 000	-570 000
2 107 - KA: Reduksjon i utbetalinger til sosialhjelp NAV (139)	-100 000	-100 000	0	0
2 107 - KA: Renhold, salg av tjenester til Fellesrådet (030)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 107 - KA: Tilskudd til Nes jernverk halveres (065)	-240 000	-240 000	-240 000	-240 000
2 107 - KA: Videreføring av reduksjon i driftsbudsjettet for biblioteket (103)	0	-80 000	-80 000	-80 000
2 107 - NP: Frivilligsentralen legges ned i sin nåværende form (032)	-294 000	-572 000	-572 000	-572 000
Sum tiltak	**-4 051 000**	**-3 192 000**	**-3 417 000**	**-4 472 000**

Læring og oppvekst

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 201 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (134)	-300 000	-700 000	-700 000	-700 000
2 202 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,6 årsverk Lyngbakken barnehage, fra 1.4.2027 (018)	-225 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 202 - KA: Reduksjon 0,2 årsverk fagstilling Lyngbakken barnehage (152)	-27 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 202 - KA: Reduserte driftsutgifter Lyngbakken barnehage (150)	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
2 202 - KA: Øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager, Lyngbakken (049)	-13 000	-30 000	-30 000	-30 000
2 203 - KA: Bronsbu - redusert åpningstid, åpner 7.30 i stedet for 07.00, reduksjon 0,2 årsverk, fra 1.8.2027 (013)	-60 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 203 - KA: Fagstilling reduseres med 0,2 årsverk i Bronsbu barnehage (153)	-40 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 203 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,6 årsverk Bronsbu, fra 1.4.2027 (017)	-225 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 203 - KA: Reduserte driftsutgifter ved Bronsbu barnehage (149)	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
2 203 - KA: Øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager, Bronsbu (050)	-13 000	-30 000	-30 000	-30 000
2 204 - KA: Holt - redusert åpningstid, åpner 07.30 i stedet for 07.00, reduksjon 0,1 årsverk, fra 1.8.2027 (091)	-30 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 204 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,25 årsverk Holt, fra 1.4.2027 (019)	-110 000	-150 000	-150 000	-150 000
2 204 - KA: Reduserte driftsutgifter ved Holt barnehage (151)	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
2 204 - KA: Øk antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager Holt (051)	-8 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 205 - KA: Ingen videreutdanning for lærere og fagarbeidere, Lyngmyr skole (014)	-70 000	0	0	0
2 205 - KA: Lyngmyr skole, reduksjon i funksjoner fra 1.8.2027. 0.2 årsverk i 2027 og 0.8 årsverk 28-30. (118)	-250 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 205 - KA: Redusere antall kontaktlærere på Lyngmyr skole til 1 pr. klasse. 0.1 årsverk 2027 (053)	-68 000	-88 000	-88 000	-88 000
2 205 - NA: Omstrukturering av to-lærerorganisering ved Lyngmyr skole, 0,5 årsverk fra 1.8.2027 og 0,4 årsverk i 2028 (144)	-200 000	-400 000	0	0
2 206 - KA: Endret tidsstyring av undervisningstimer på Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.4 årsverk i 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (154)	-400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
2 206 - KA: Ingen videreutdanning for lærere og fagarbeidere Tvedestrand barneskole i 2027 (015)	-130 000	0	0	0
2 206 - KA: Kortere åpningstid SFO: 07.30-16.00, fra 1.4.2027. 0.2 årsverk 2027 og 0.3 årsverk 2028-2030 (012)	-100 000	-150 000	-150 000	-15 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 206 - KA: Kutte informasjonsskjermer - barneskolen (174)	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
2 206 - KA: Kutte trivselslederprogram Tvedestrand barneskole (175)	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
2 206 - KA: Nedleggelse av funksjon skolebibliotek, Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.2 årsverk 2027 og 0.5 årsverk 2028-2030. (022)	-210 000	-500 000	-500 000	-500 000
2 206 - KA: Norsk 2 - undervisning reduseres fra 1.8.2026. 0.1 årsverk 2027 og 03.årsverk 2028-2030. (155)	-145 000	-350 000	-350 000	-350 000
2 206 - KA: Omstrukturering av to-lærerorganisering ved Tvedestrand barneskole. 0.8 årsverk 2027 og 1.8 årsverk 2028-2030 (124)	-830 000	-2 000 000	0	0
2 206 - KA: Reduksjon fagarbeider Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.3 årsverk 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (140)	-250 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 206 - KA: Redusere 1 årsverk fra høsten 2027, Tvedestrand barneskole (021)	-400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
2 206 - KA: Skolefritidsordning (SFO) - 1 årsverk, fagarbeider fra 1.8.2027 (173)	-270 000	-650 000	-650 000	-650 000
2 206 - KA: Tvedestrand barneskole, reduksjon funksjoner fra 1.8.2027. 0.5 årsverk i 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (119)	-500 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
2 206 - KA: Øke dagspris på ferie SFO fra 300 til 400 kr (010)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 206 - KP: Stengt SFO i påskeferien (011)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 206 - NP: Utrede mulig avvikling av Vestre Sandøya skole. 3 årsverk 2027. (123)	-1 000 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000
2 208 - KA: Vakanse 50% spesialpedagog barnehager i 2027. 0.5 årsverk. (016)	-400 000	0	0	0
Sum tiltak	**-6 457 000**	**-13 001 000**	**-10 601 000**	**-10 466 000**

Helse og mestring

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 501 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (135)	-400 000	-900 000	-900 000	-900 000
2 502 - KA: Nyby, Lisens utgår (001)	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
2 502 - KA: Turnus og innleie - omorganisering, 0,5 årsverk fra 1.4.2027 (009)	-375 000	-500 000	-500 000	-500 000
2 503 - KA: Barnekoordinator, reduseres med 0,5 årsverk fra 1.1.2027 (fra 1 til 0,5 årsverk) (121)	-401 000	-401 000	-401 000	-401 000
2 503 - KA: Kreftkoordinator 0,2 årsverk utgår fra 1.4.2027 (098)	-140 000	-190 000	-190 000	-190 000
2 503 - KA: Reduksjon 0,2 årsverk velferdsteknologi fra 1.1.2027 (057)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 504 - KA: Redusert bemanning kjøkken, 0,4 årsverk fra 1.1.2027 (086)	-278 000	-278 000	-278 000	-278 000
2 504 - KA: Husmor, reduksjon 0,52 årsverk assistent, fra 1.1.2027 (043)	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
2 504 - KA: Julelunsj til alle ansatte, 50.000 kr, kuttes (115)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 504 - KA: Kjøp av tjenester Lisand, serviceverter, dekkes av eget budsjett (100)	0	0	0	0
2 504 - KA: Redusere forbruk og innkjøp og lagerstyring på sykehjem, kjøkken og husmor ift forbruksmateriell, medisiner, mat og renholds artikler (081)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 504 - KA: Reduserte driftsutgifter sykehjem (101)	-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
2 504 - KA: Vakans 0,72 årsverk i 2027, sykehjem avd. 1 (083)	-200 000	0	0	0
2 505 - KA: Maks 1/3 ut i ferie samtidig, hjemmetjenesten (044)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 505 - KA: Nattevakt institusjon, reduksjon 0,26 årsverk fra 2027 (058)	-270 000	-270 000	-270 000	-270 000
2 505 - KA: Omlegging av tjenestene i helse og mestring - endring av hjemmetjenesten (159)	1 200 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
2 505 - KA: Reduksjon 0,3 årsverk listegruppe hjemmesykepleien (096)	-260 000	-260 000	-260 000	-260 000
2 505 - KA: Utkjøp av 1 leasingbil fra 2028, reduserte leasingutgifter mv. (068)	0	-75 000	-75 000	-75 000
2 505 - KP: Redusering av standard praktisk bistand/hjemmetjenesten, (097)	-45 000	-90 000	-90 000	-90 000
2 506 - KA: 0,2 årsverk fagkoordinator utgår fra 1.4.2027 pga. nedleggelse av dagtilbud (162)	-80 000	-104 000	-104 000	-104 000
2 506 - KA: Dalene gård, legges ned fra 1.4.2027 (148)	-1 650 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
2 506 - KA: Nedleggelse av aktivitetsavdelingen Strannasenteret 0,8 årsverk, fra 1.4.2027 (060)	-517 000	-624 000	-624 000	-624 000
2 506 - KA: Omorganisering i habilitering, ambulerende team, reduksjon 2 årsverk fra 1.4.2027 (059)	-1 200 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
2 506 - KA: Praktisk bistand, økte inntekter jf. ny betalingsordning (092)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 506 - KA: Støttekontakter, gjennomgang av vedtak (034)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 507 - KA: Jordmor, reduksjon 0,2 årsverk fra 1.3.2027. Fra 1 til 0,8 årsverk (093)	-170 000	-210 000	-210 000	-210 000
2 507 - KA: Omlegging av tjenester innen psykisk helse, innen 1.4.2027 (039)	-3 525 000	-4 700 000	-4 700 000	-4 700 000
2 507 - KA: Psykisk helse og livsmestring og hjemmetjenester og praktisk bistand, økte inntekter (070)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 507 - KA: Reduksjon 0,4 årsverk helsestasjon fra 1.1.2027 (094)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 507 - KA: Reduksjon diverse driftsutgifter helsestasjonen (095)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 507 - KA: Tjenna legekontor drift, reduksjon 0,15 årsverk helsesekretær (071)	-112 000	-112 000	-112 000	-112 000
2 507 - KA: Tjenna legekontor, reduserte driftsutgifter, 45.000 kr. (116)	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
250 _ - KA: Utkjøp av 8 leasingbiler Helse og mestring, 3 enheter reduserte utgifter (067)	-155 000	-155 000	-155 000	-155 000
Sum tiltak	**-10 137 000**	**-12 428 000**	**-12 428 000**	**-12 428 000**

Kirke og trossamfunn

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 701 - KA: Fjerne tilskudd til kirkens bymisjon (062)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 701 - KA: Redusert tilskudd til fellesrådet, ca. 2% i 2027 (063)	-100 000	0	0	0
2 701 - KA: Tilskudd til ungdomsprest utgår (079)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Sum tiltak	**-200 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**

Frie inntekter, finans og avsetninger

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
290 - KA: Avdrag nye lån fra 2027 (110)	0	1 140 000	2 620 000	3 740 000
290 - KA: Avsetning til disposisjonsfond (089)	0	0	7 543 000	3 186 000
290 - KA: Eiendomsskatt, estimert verdiøkning boliger (085)	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
290 - KA: Eiendomsskatt, fjerne lokal reduksjonsfaktor ved nytaksering (fra 40% til 30%), fra 2028 (007)	0	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000
290 - KA: Eiendomsskatt, kontorjustering takserte eiendommer (006)	-1 500 000	0	0	0
290 - KA: Eiendomsskatt, økte inntekter på bakgrunn av nytaksering (069)	0	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000
290 - KA: Renteutgifter nye lån fra 2027 (111)	940 000	3 020 000	4 740 000	6 650 000
290 - KP: Eiendomsskatt kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom (028)	0	0	-10 000 000	-10 000 000
Sum tiltak	**-1 560 000**	**-7 840 000**	**-7 097 000**	**-8 424 000**

1.8.5 Årsverk

I opprinnelig budsjett de siste årene har en hatt følgende årsverk:

År	Årsverk
2016	433,5
2017	450,6
2018	470,8
2019	474,7
2020	491,0
2021	482,3
2022	511,04
2023	553,16
2024	554,93
2025	537,7
2026	523,52 (etter tiltak)
2027	532,13 (konsekvensjustert)
2027	508,0 (etter tiltak som er foreslått i budsjettet)

Det foreslås økning på 8,61 årsverk fra 2026 til 2027 i konsekvensjustert budsjett. Dette gjelder økninger i sektor helse og mestring på 5,77 årsverk for økte vedtak habilitering på 3,84, kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge og barnekoordinator på 1,7 årsverk. Helse og mestring har også ikke effektuerte tiltak fra 2026 på 0,24 årsverk.

Sektor læring og oppvekst har økning i årsverk på 4,59 som gjelder Vestre Sandøya på 1,2 årsverk og felles barnehagemyndighet med Risør og Vegårshei på 0,6 årsverk, der Tvedestrand er vertskommune. I tillegg kommer økning på ca. 2,8 årsverk for ikke effektuerte tiltak fra 2026, som blant annet gjelder tilbakeføring av budsjettmidler i kommunestyrets budsjettvedtak 17.12.2025, k-sak 25/101.

Kommunedirektør og stab har reduksjon på 1,73 som gjelder reduksjon på 0,7 for NAV øst i Agder, flyktninger. I tillegg er det reduksjon på ett årsverk ved at en kjøper tjenester fra Risør i stedet for

egne ansatte utfører lønnsarbeidet. Det er også en oppjustering av hovedtillitsvalgtes frikjøpsressurs på 0,14, beregnet for året. Frikjøpsressursen lå også inne i årsverket på 43,36 for 2026 med +0,17 årsverk. Nettoeffekten blir -0,03 årsverk for 2027.

Nedenfor vises oversikt over årsverk og tiltak, pr. sektor i konsekvensjustert budsjett og etter nye tiltak fra 2027:

	Årsverk 2026	Konsekvens justeringer 2027	Årsverk 2027 - konsevens justert	Nye tiltak 2027	Årsverk 2027, etter tiltak
200 Kommunedirektør, stab og IKT (KD)	43,36	-1,73	41,63	-1,1	40,5
210 Samfunn og infrastruktur (SI)	59,52	-0,02	59,50	-1,1	58,4
220 Læring og oppvekst (LO)	179,01	4,59	183,6	-10,45	173,2
250 Helse og mestring (HM)	241,63	5,77	247,40	-11,48	235,9
SUM	**523,52**	**8,61**	**532,13**	**-24,13**	**508,0**

Det foreslås reduksjoner på 24,13 årsverk i innsparingstiltakene, med helårsvirkning om lag 30 årsverk til sammen i 2028. Samlet årsverk etter tiltak blir 508 årsverk.

Det er i tillegg lagt inn flere tiltak som gjelder vakante stillinger i sektorene. Sektorene holder ulike stillinger ledige i hele eller deler av 2027. Det er spilt inn om lag 4 årsverk som gjelder slike stillinger.

Det vises til budsjettomtalene for hver sektor med beskrivelse av tiltakene.

1.8.6 Likviditet

Kommunen har avtale med Sparebanken Sør om trekkrettigheter (kassakreditt). Kassakreditten har vært relativt lite brukt i 2026. På grunn av stram likviditet har kommunen sett behov for å øke kredittgrensen til 50 mill. kroner. Kommunen betaler rente til banken kun når trekkrettighetene benyttes. Bruk av kassakreditt er dyrt og bør unngås, men i og med kommunen har lav likviditet er det i ikke til å unngå i noen perioder

Kommunens inntekter og utgifter kommer ujevnt gjennom året. Som det fremgår av investeringsbudsjettet har det vært store utgifter og låneopptak i tidligere planperioder, men budsjettforslag for perioden 2027-2030 har et mye lavere nivå. Forløpet av utbetalinger i prosjektene og tidspunkt for låneopptak vil påvirke likviditeten i stor grad. Nedgang i investeringstakten vil innebære lavere låneopptak, noe som også kan medføre mer anstrengt likviditetssituasjon.

Likviditetsbelastningen fra tidligere års premieavvik må også nevnes. Enkelt sagt betyr dette at kommunen i tråd med statlig regelverk har betalt mer i pensjon til pensjonsselskapene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Dette blir å betrakte som en intern gjeld. “Gjelda” nedbetales over 15 år, ti år eller sju år, avhengig av når avviket oppstod. Hvis de nye premieavvikene er større enn det en “tilbakebetaler” vil interngjelda øke. Ved inngangen til 2026 var denne belastningen på om lag 57,9 mill. kroner, ved inngangen til 2025 var den 71,2 mill. kroner.

Økt premieavvik vil øke interngjelden framover i tid og gi en mer anstrengt likviditet. Ideelt sett burde en hatt et tilsvarende beløp som akkumulert premieavvik, dvs. 57,9 mill. kroner på disposisjonsfond. Vedtatt langsiktig mål på handlingsregelen for disposisjonsfond for pensjon/premieavvik er 9 prosent eller 75 mill. kroner.

1.9 Investeringsbudsjettet

1.9.1 Samlet oversikt over investeringer med finansiering

Tabellen nedenfor er bevilgningsoversikt investering, jf. Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 5-5 Bevilgningsoversikt investering.

Beløp i hele 1.000 kroner	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Investeringer i varige driftsmidler	57 002	41 200	36 850	53 945	39 050	50 850
Tilskudd til andres investeringer	364	1 200	0	0	2 000	15 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 671	1 700	2 000	2 000	2 100	2 200
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**59 038**	**44 100**	**38 850**	**55 945**	**43 150**	**68 050**
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 256	-3 060	-1 760	-4 095	-2 570	-430
Tilskudd fra andre	-5 775	-5 830	-1 600	-1 610	-1 160	-1 160
Salg av varige driftsmidler	-8 087	-4 170	0	-5 840	-5 840	-5 840
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-41 934	-31 980	-33 490	-44 400	-33 580	-60 620
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-60 053**	**-45 040**	**-36 850**	**-55 945**	**-43 150**	**-68 050**
Videreutlån	16 094	20 000	10 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-16 094	-20 000	-10 000	-20 000	-20 000	-20 000
Avdrag på lån til videreutlån	16 083	5 085	5 090	5 495	6 100	6 705
Mottatte avdrag på videreutlån	-16 062	-4 145	-5 090	-5 495	-6 100	-6 705
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	**22**	**940**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 239	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-246	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	-2 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	993	0	-2 000	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

Oversikten viser de totale investeringsutgiftene samt inntektene til investeringene. Tilskudd til andres investeringer gjelder investeringer til kirkelige formål ved Tvedestrand kirkelige fellesråd.

Videreutlån er lån som for eksempel blir gitt som startlån til bolig, gjerne til nyetablerte familier. Forskriftene sier at avdragene på slike lån skal føres i investeringsregnskapet, i motsetning til avdrag på egne investeringslån som føres i driftsregnskapet.

1.9.2 Nærmere om de enkelte investeringsprosjektene

Tabellene under viser bruttoutgifter for investeringsprosjektene i perioden. Investeringsopplegget er utarbeidet med utgangspunkt i forrige økonomiplan, men det kommer alltid nye innspill. I budsjettprosessen har en hatt en streng vurdering rundt hvilke tiltak som haster mest og må prioriteres, dette både av økonomiske og ressursmessige årsaker. Mange av tiltakene fra økonomiplan 2025-2028 er derfor skjøvet ut i tid, noen er også tatt bort. Dette omtales nærmere under aktuelt prosjekt eller helt mot slutten av dette kapitlet. Kommunedirektøren har kun lagt inn nye tiltak som anses nødvendige.

Vann- og avløpssektoren omfattes av forskriften om selvkostberegninger. Det innebærer at kommunens innbyggere via kommunale avgifter blant annet betaler for kommunens utgifter til renter og avdrag på investeringer i sektoren. Selv om ikke kommuneregnskapets bunnlinje over tid belastes med kapitalutgiftene til vann og avløp er det også der gjennomført strenge vurderinger av behovene. Prisnivået for kommunale avgifter ønskes ikke høyere enn strengt nødvendig. Som i landet for øvrig er det stort behov for rehabilitering av ledningsnett mv., men omfang av prosjekter må likevel begrenses både av økonomiske og kapasitetsmessige årsaker.

For mange av investeringene er det vanskelig å beregne hvor mye de kommer til å koste. I mange tilfeller må en både detaljplanlegge og ha gjennomført en anbudskonkurranse før en kan gi relativt sikre beløp. Prosjektenes detaljerte innhold, prisutvikling i markedet og antall prosjekter i markedet som entreprenørene skal konkurrere om er viktige forhold i denne sammenheng. For noen prosjekter i økonomiplanen er anslått utgift økt. Det skyldes blant annet at en de siste årene har opplevd en betydelig økning i priser både på materiell og arbeid. Videre kan endringer skyldes at en er kommet lenger i planleggingsprosessen, har fått mer informasjon, har fått mer erfaring fra lignende prosjekter mv. I kostnadsanslagene er det lagt inn noe til uforutsette utgifter, men det kan i flere tilfeller vise seg å være for lite. Det kan igjen bety at det er risiko for at en må be om tilleggsbevilgninger i tertialrapportene eller i senere budsjetter.

For prosjekter foreslått i økonomiplanen er det generelt bedre kvalitet på kostnadsanslag for de som er ført opp i 2027 enn de som er ført opp senere i økonomiplanperioden.

Kommunestyrets vedtak om bevilgninger i 2027 er bindende, mens bevilgninger i 2028-2030 er en plan.

Samlet investeringsnivå i 4-årsperioden er på 205.995.000 kroner, hvorav:

- 180.695.000 kroner til bygg, anlegg mv., hvorav 131.600.000 kroner til vann- og avløpssektoren.
- 17.000.000 kroner i investeringstilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd.
- 8.300.000 kroner til egenkapitalinnskudd KLP.

Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett mv. har bestemmelser som innebærer at tabellene må ha med kolonner for regnskap 2025 og opprinnelig budsjett 2026. Budsjettendringer som kommunestyret har vedtatt i løpet av 2026 vises dermed ikke. Det er kun investeringer med bevilgning i 2027-2030 som omtales.

Prosjekt	Investeringer i varige driftsmidler (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0002	Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal	210	0	0	200	200	200
0006	Raet velkomstsenter	238	0	0	0	0	0
0008	Utbyggingsavtale Glastadheia boligfelt III	1 250	0	0	0	0	0
0102	Lyngmyr skole, smartboard i klasserom	0	400	400	0	0	0
0103	Lyngmyr skole, elevpulter	0	0	250	250	0	0
0300	Ny barneskole, bygning og uteområder	174	0	0	0	0	0

Prosjekt	Investeringer i varige driftsmidler (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0301	Ny barnehage Bronsbu	477	200	0	0	0	0
0302	Tvedestrand næringspark A67, diverse investeringer	383	500	500	500	500	0
0303	Bil vaktmestre	683	0	0	750	0	750
0304	El-bil renholdere	0	0	0	400	0	0
0307	Lyngmyr skole, nye vinduer	0	0	0	3 500	0	0
0315	Avløp internt under bygget på Strannasenteret	355	0	0	0	0	0
0334	Lyngmyr skole, solskjerming	1 146	0	0	1 500	0	0
0347	Lyngmyrveien 57, nytt brannalarmanlegg	24	0	0	0	0	0
0351	Lyngmyrveien 57, vinduer og fasade	542	1 000	0	3 500	2 700	0
0359	Barnehage på Holt	3 650	0	0	0	0	0
0362	Salg av bygninger, inkl. klargjøring, meglerutg. mv.	264	300	0	0	0	0
0363	Lyngbakken bhg, boder og uteområde	66	0	0	0	0	0
0368	Skifte lysarmatur i bygg	1 218	0	0	0	0	0
0369	Lyngmyr skole, bom inn til skoleplassen	97	0	0	0	0	0
0371	Brygge langs Nyvei, rive og bygge ny	6 694	0	0	0	0	0
0373	Brannstasjon, oppgradering	0	500	0	0	0	0
0374	Søsterdalen 20, opprusting av uteområde	487	0	0	0	0	0
0375	Tjenestebiler, lade- og parkeringsmuligheter mv.	0	200	0	1 000	0	0
0376	Strannasenteret, ombygging garderober mv.	336	0	0	0	0	0
0378	Meråpent bibliotek	216	0	0	0	0	0
0379	Søsterdalen 16, lokaler	784	400	0	0	0	0
0380	Lyngmyr, automatisk bom beredskapsvei	0	200	0	0	0	0
0381	Lyngmyr skole, varmestyring	150	0	0	0	0	0
0382	Lyngmyrveien 57, tak	546	700	0	1 700	0	0
0383	Lyngmyrhallen, tak og fasader	442	0	0	0	0	0
0384	Lyngmyr skole administrasjonsbygg fasade	0	0	0	250	0	0
0385	Forvaltergården tilbygg	0	0	0	500	500	0
0386	Strannasenteret, kjøkkenavdelinger	384	350	0	0	0	0
0387	Lyngmyrveien 57, innsyn undervisningsrom	102	0	0	0	0	0
0388	Lyngbakken barnehage, renholdsrom, ventilasjon, rehabilitering	0	850	500	500	0	0
0389	Kommunale brygger og havner	250	0	0	3 000	5 000	0
0390	Alarmsendere, jf. nedlegging av 2g-nett	142	0	0	0	0	0
0391	Låssystemer	558	400	0	0	0	0
0392	Renhold, robotvaskere mv.	286	0	0	0	0	0
0400	Gangbrygge langs Tjenna	33	0	0	0	0	0
0401	Persøygard, universell utforming	14	0	0	0	0	0
0402	Skriverstua, stedsutviklingsmidler	208	0	0	0	0	0
0403	Lyngmyr kunstgressbane, etablering av fysisk barriere	277	0	0	0	0	0

Prosjekt	Investeringer i varige driftsmidler (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0404	Strannasenteret, skifte kjøleelement ventilasjonsaggregat	0	1 000	0	0	0	0
0405	Lyngmyrveien 49, kjølebatteri	0	500	0	0	0	0
0406	Kommunehuset, ventilasjonsanlegg 1. etasje	0	0	750	0	0	0
0407	Strannasenteret, skifte vinduer	0	3 500	0	0	0	0
0408	Strannasenteret, solskjerming	0	800	0	0	0	0
0409	Lyngmyr skole, el-tavler	0	0	600	0	0	0
0410	Lyngmyr skole, lyddempende plater	0	0	300	0	0	0
0411	Lyngmyr skole, varmeveksler ventilasjon	0	500	0	0	0	0
0412	Rådhuset	0	800	0	0	0	0
0414	Tvedestrand barneskole, gjerder til fjellsikring	0	0	300	0	0	0
0415	Lyngmyr skole, blending i takvinduene i aulaen	0	0	0	0	650	0
0416	Lyngmyr skole, varmtvannsanlegg	0	0	250	0	0	0
0417	Bil med lasteplan, til parkarbeid mv.	0	0	300	0	0	0
0418	Golvvaskemaskiner til idrettshallene	0	0	0	0	0	1 400
0419	Solcelleanlegg	0	0	5 000	0	0	0
0504	Nesgrenda, nytt høydebasseng vann	11 109	600	500	0	0	0
0523	Nor, overføringsledning avløp	440	0	0	0	0	0
0524	Veilys, skifte til LED	1 296	0	0	0	0	0
0525	Kommunalteknikk, bil	379	0	0	0	0	0
0532	Borøya, høydebasseng vann	1 510	0	1 000	8 000	0	0
0536	Øksenåslia, rehabilitering vann- og avløpsnett	0	0	0	3 500	0	0
0545	Høyheiveien-Måneveien-Kirkekleiva, VA-ledninger	406	5 500	3 750	0	4 000	0
0546	Vannverket, ombygging UV-linje	2 123	0	0	0	0	0
0547	Cederholm, ny pumpestasjon avløp	860	500	0	0	0	0
0551	Rehabiliteringsplan vann og avløp	2 206	1 500	2 500	3 000	3 500	4 000
0552	Grenstøl høydebasseng, sikringstiltak	2 444	0	0	0	0	0
0553	Sagesund-Tangen, avløpsledning i sjø	0	0	0	0	0	500
0554	Strannasenteret parkeringsplass, VA, carport, lademuligheter mv.	681	7 300	3 000	3 125	0	0
0555	Vann og avløp, el-tavler og overvåkningsanlegg	493	800	1 000	1 000	1 000	1 000
0557	Grensejustering Røysland krets, overta kommunal vei	1 933	0	0	0	0	0
0558	Brennvika, kommunal vei mv.	2 171	0	0	0	0	0
0561	Fjærkleivene rehabilitering VA	0	1 000	0	0	0	0
0562	Gjeving RA, blåsemaskiner og lufting	76	0	1 400	0	0	0
0563	Tvedestrand RA, sivbed skillevegger og replanting	555	1 200	0	0	0	0
0564	Tvedestrand RA, sensorikk	236	0	350	0	0	0
0565	Gjeving RA, sensorikk	0	0	600	0	0	0
0566	Pumpestasjoner, rehabilitering og oppgradering pumper	0	600	500	1 000	1 000	1 000
0567	Griserompa avløpspumpestasjon, overbygg	0	0	1 500	0	0	0

Prosjekt	Investeringer i varige driftsmidler (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0568	Vannmålerstasjoner	0	250	0	1 000	1 000	1 000
0569	Eidbo vannpumpestasjon, ny stasjon	0	0	0	0	4 000	0
0570	Bergsmyr avløp, omlegging til selvfall	0	0	0	0	0	2 000
0571	Bergendal, ny pumpestasjon avløp	0	0	0	3 500	0	0
0572	Myrvoll, ny pumpestasjon avløp	0	0	0	4 000	0	0
0573	Nes Verk, ombygging pumpestasjon avløp	0	0	0	0	2 000	0
0575	Digital programvare for vei og vei- og gatelys	219	0	0	0	0	0
0576	Lastebil	0	0	0	0	4 000	0
0578	Hjulgraver	3 845	0	0	0	0	0
0579	Liten hjullaster	0	1 200	0	0	0	0
0581	Frontlaster til traktor	138	0	0	0	0	0
0582	Mobile nødstrømsaggregat vann og avløp	0	1 500	500	200	0	0
0583	Vannberedskapstank sårbare abonnenter	0	1 500	0	0	0	0
0584	Garasje til nødstrømsaggregater og beredskapstank	0	1 000	500	0	0	0
0585	Songe, ombygging avløpspumpesystem	0	800	800	0	0	0
0586	Østerå vannverk, oppgradere SD-anlegg	0	500	0	0	0	0
0587	Nesheia, overtakelse ledningsnett vann og avløp	0	500	0	0	0	0
0588	Nordre Nesheia, overtakelse ledningsnett vann og avløp	0	1 000	0	0	0	0
0589	Epleviktangen, overtakelse og oppgradering kloakkpumpestasjon	0	0	0	2 500	0	0
0590	Tangenveien, rehabilitering avløp og kryssing fylkesvei vann	0	0	0	0	3 000	0
0591	Krokvåg - Nor, avkloakkering	0	0	0	2 500	0	0
0592	Sentrum nord VA, vei mv.	0	0	0	1 000	0	0
0593	Blodkilen, pumpesystem avløp	0	0	1 500	0	0	0
0594	Svarttjern høydebasseng, sikringstiltak	0	0	2 500	0	0	0
0595	Svarttjern høydebasseng, energitiltak	0	0	1 000	0	0	0
0596	Tangen renseanlegg, prosessavtrekk	0	0	1 000	0	0	0
0597	Østerå vannverk, avfuktingsanlegg	0	0	1 000	0	0	0
0598	Tilbakeslagssikring i avløpsstasjoner	0	0	500	500	500	500
0599	Kommunale VA-ledninger, opprydding og tilrettelegging	0	0	500	500	500	500
0600	Rehabilitering gamle VA-ledninger i sentrum	0	0	0	0	5 000	5 000
0601	Rehabilitering gamle VA-ledninger utenfor sentrum	0	0	0	0	0	3 000
0602	Reservevannsløsning for Tvedestrand kommune	0	0	0	0	0	30 000
0603	Tilsyn private avløpsanlegg, bil	0	0	400	0	0	0
0701	Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren	0	400	0	900	0	0
0753	Helse og mestring, utkjøp leasede biler	1 197	450	1 400	170	0	0
	Sum investeringer i varige driftsmidler	57 002	41 200	36 850	53 945	39 050	50 850

0002 - Tvedestrand næringspark A67, salg av næringsarealer

Næringsarealene i A67 Tvedestrand næringspark ble klare til salg i 2019, og det er solgt mye areal siden da. I økonomiplanen er det forutsatt inntekter på 7.000.000 kroner pr. år i 2028-2030. I økonomiplanen for 2026-2029 var det forutsatt salgsinntekter på 7.000.000 kroner i 2027, mens det nå foreslås å budsjettere med ingen inntekter det året. Dette skyldes blant annet at det har vært solgt få tomter i 2024-2025, og når denne økonomiplanen skrives er det ikke solgt noen i 2026. Det anses risikabelt å budsjettere med inntekter i 2027. Hvis en budsjetterer med salgsinntekter og ikke får solgt noen tomter kan en risikere å ikke ha fullfinansiert investeringene. En av konsekvensene av at kommunen er på ROBEK er at Statsforvalteren må godkjenne kommunens låneramme. Det gjør det komplisert å øke låneopptaket gjennom budsjettåret.

Da kommunen kjøpte arealene ble det i flere av kjøpskontraktene lagt inn en klausul om at tidligere grunneier skal få betalt av kommunen 10 kroner (pluss prisjustering) pr. kvadratmeter når arealene ble solgt videre. Videre må en ved noen av salgene ha bistand til kontraktsutforming, oppgjør mv. Med bakgrunn i dette er det lagt inn utgifter på 200.000 kroner i årene 2028-2030. Dette er samme beløp som tidligere. Siden det ikke budsjetteres med salgsinntekter i 2027 budsjetteres det heller ikke med utgifter.

0102 – Lyngmyr skole, smartboard i klasserom

På Lyngmyr skole var det i klasserommene smartboardtavler fra 2009. De var delvis gått i stykker, det vil si at smartfunksjonen ikke kan brukes. Lyskvaliteten er dårlig og fra bakerst i klasserommet kan en ikke lese tekst på skjermen. Nye smartboardtavler er derfor viktig å anskaffe så undervisningen kan gjennomføres.

I 2026 ble det kjøpt inn nye tavler til selve klasserommene. Det er også behov for nye tavler på grupperom og i spesialrom. Som i økonomiplanen for 2026-2029 foreslås det bevilget 400.000 kroner i 2027.

0103 – Lyngmyr skole, elevpulter

Elevpultene på Lyngmyr skole er minst 20 år gamle og er veldig slitt. Det foreslås derfor å kjøpe om lag 250 nye pulter. Innhentede priser tyder på utgifter på 500.000 kroner, og det foreslås bevilget halvparten i hvert av årene 2027 og 2028.

0302 - Tvedestrand næringspark A67, diverse investeringer

Det er enkelte infrastrukturtiltak det vil være behov for å gjennomføre i takt med salg av arealer på Grenstøl. Dette gjelder interne veier, VA-anlegg mv. Kommunestyret har i 2019 lagt til grunn at kommunen gjennomfører slike mindre tiltak for å få en fornuftig struktur på vei- og VA-anlegg i området. Det er satt av en anslagsbevilgning på 500.000 kroner i 2027-2029, det er det samme som i forrige økonomiplan.

Det er usikkerhet til hvor store behovene er, det avhenger blant annet av hvilke tomter som blir solgt. Hittil er det foretatt mange investeringer som en har nytte av ved salg av tomter de kommende årene, slik som trafo-stasjoner og tilrettelegging med internveier. Som en ser i prosjekt 0002 angående salg av tomter foreslås det ikke å budsjettere med inntekter i 2027. Det må likevel bevilges midler i prosjekt 0302 i 2027. Det skyldes en jordskiftedom der kommunen pålegges å bygge en velteplass for tømmer. Kommunen skal eie velteplassen.

0303 - Bil til vaktmestre

Kommunens vaktmestre er avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut. I økonomiplan 2026-2029 var det avsatt 750.000 kroner i 2028 og 2029 til kjøp av én ny bil hvert av årene. Nå legges det til grunn at bilene må kjøres lenger og en har derfor ført opp bevilgninger i 2028 og 2030. Hvis noen av dagens biler får behov for svært store påkostninger før den tid må en komme tilbake til saken.

0304 – El-bil renholdere

Renholderne er avhengige av biler. I økonomiplan 2026-2029 var det avsatt 400.000 kroner til kjøp av bil i 2027. Dette er nå forskjøvet til 2028. Hvis noen av dagens biler får behov for svært store påkostninger før den tid må en komme tilbake til saken.

0307 - Lyngmyr skole, nye vinduer

I 2020 ble vinduene på en av veggene på ungdomsskolen skiftet, men det er også behov for å skifte på de tre siste veggene. Mange av vinduene er dårlige, med blant annet råte og punkterte glass. Skifte av vinduer er et enøk-tiltak.

Som i økonomiplan 2026-2029 foreslås det bevilget 3.500.000 kroner til dette i 2028.

Prosjektet må sees i sammenheng med 0334 Lyngmyr skole, solskjerming.

0334 - Lyngmyr skole, solskjerming

På varme soldager blir det svært varmt i blant annet klasserommene på Lyngmyr skole. Det foreslås å etablere solskjerming på de samme veggene som det skal skiftes vinduer på, unntatt nordveggen. Med utgangspunkt i kjente priser anslås utgiften til 1.500.000 kroner, dette foreslås bevilget i 2028. Prosjektet må sees i sammenheng med 0307 Lyngmyr skole, nye vinduer.

Behov for solskjerming var meldt inn da en arbeidet med økonomiplanen for 2026-2029 også, men ble ikke ført opp i investeringsbudsjettet da. En ny gjennomgang tilsier at solskjerming bør prioriteres.

0351 - Lyngmyrveien 57, vinduer og fasade

Arbeidene i dette prosjektet startet i 2024, og det har vært utført arbeider hvert år siden da. Da arbeidene var i gang ble det blant annet oppdaget at asbest som var brukt som vindsperre på fasaden. Dette fordyrer arbeidene.

Deler av bygget er rehabilitert, men mye gjenstår. Noen av vinduene har råteskader og mange er fra da bygget var nytt. Gamle vinduer har dårlig isolasjonsevne og har dermed et stort varmetap. På deler av fasaden faller murpussen av i store flak, det er derfor behov for rehabilitering av den også.

I denne økonomiplanen foreslås det bevilget i alt 6.200.000 kroner til dette prosjektet, fordelt på 2028 og 2029. Dette er mer enn i forrige økonomiplan. Årsaken er omdisponering av deler av 2026-bevilgningen og prisøkninger. Prosjektet er også forskjøvet ett år ut i tid, både som følge av kapasitet og økonomi.

0375 – Tjenestebiler, lade- og parkeringsmuligheter mv.

Fra 1.1.2023 ble det offentlige via ny forskrift fra Samferdselsdepartementet pålagt å anskaffe nullutslippskjøretøy ved kjøp eller leasing av nye kjøretøy. Kravet gjelder en stor del av kjøretøyene kommunen bruker i sin virksomhet, men ikke alle. Det er fortsatt under visse forutsetninger lov å kjøpe brukte biler som ikke er nullutslippskjøretøy.

Tvedestrand kommune har ikke lademuligheter til mange tjenestebiler, så det må etableres. Det vises til prosjekt 0554 som omtales senere i dette dokumentet. Prosjekt 0554 omfatter området mellom Strannasenteret og fylkesveien. Det er behov for lademuligheter andre steder også, og prosjekt 0375 omfatter disse områdene. Opprinnelig bevilgning på 200.000 kroner i budsjettet for 2026 er omdisponert i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2026.

Det foreslås nå bevilget 1.000.000 kroner i 2028. Dette er ett år senere enn i forrige økonomiplan og skyldes både kapasitet og forskyvning i prosjekt 0554. Beløpet tilsvarer det som var lagt inn i økonomiplan 2026-2029 for årene 2026-2027. Det er stor usikkerhet til beløpet siden prosjektet ikke er ferdig planlagt.

0382 – Lyngmyrveien 57, tak

I 2025 og 2026 er det skiftet tak på deler av Lyngmyrveien 57, dette på grunn av lekkasjer. Det viser seg at flere deler av taket lekker og ytterligere deler er dårlige. For å hindre ytterligere skader på bygningen er det innarbeidet en bevilgning på 1.700.000 kroner i 2028. Dette er et noe høyere beløp enn i forrige økonomiplan, det skyldes at deler av 2026-bevilgningen ble omdisponert i budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2026.

0384 – Lyngmyr skole, administrasjonsbygg fasade

Det er behov for å rehabilitere fasaden på administrasjonsbygget på Lyngmyr skole. Fasaden er i dag kledd med plater som er lite motstandsdyktige mot hærverk, noe det er mye av. Hærverket gir regelmessig tilfeller av ødelagte plater, det er ikke bra for bygget. Det er også vanskelig å få tak i nye plater, så fasadeplatene foreslås skiftet ut med liggende kledning. 250.000 kroner foreslås bevilget i 2028, ett år senere enn i økonomiplan 2026-2029.

0385 – Forvaltergården, tilbygg

Det er råteskader i tilbygget på Forvaltergården, det gjelder både konstruksjonen, yttervegger, dører og vinduer. Svikt i bærebjelker og søyler er midlertidig løst med forsterkninger og stålstøtter. Tilbygget er blant annet adkomst til deler av bygget. Det er innarbeidet 500.000 kroner pr. år i 2028 og 2029 til nytt tilbygg, dette er som i økonomiplan 2026-2029.

0388 – Lyngbakken barnehage, renholdsrom, ventilasjon, rehabilitering

HMS-rundene på Lyngbakken barnehage de siste årene viser at det er behov for oppgraderinger. I 2026 er det etablert et renholdsrom.

Barnehagen var ny i 1991. Det er behov for rehabilitering av flere rom som bad og toaletter, samt å skifte ventilasjonsanlegg. Økonomiplan 2026-2029 følges nå opp med å foreslå 500.000 kroner i 2027. I tillegg foreslås det nå samme beløp i 2028 med tanke på å skifte noen vinduer og dører.

0389 – Kommunale brygger og havner

Kommunen eier mange brygger og mange av disse er i dårlig forfatning. I 2025 fikk kommunen utarbeidet en rapport, det medførte blant annet at kaikanten på brygga i Bakkeskåt ble revet i 2026. Det ble videre etablert ny tilgang til utriggerne slik at småbåthavna kan brukes. Brygga på Sandvika på Borøya ble stengt i 2026 fordi den var farlig å bruke.

I økonomiplanen for 2026-2029 var det avsatt 3.000.000 kroner i 2027 og 5.000.000 kroner i 2028. Disse bevilgningene er nå skjøvet ett år ut i tid. Det skyldes i hovedsak kapasitet i enheten, men også økonomi. Videre utarbeides det for tiden en havneplan for indre havn. Det er gunstig at den er ferdigbehandlet før en prioriterer hvilke områder og brygger som skal rehabiliteres. De foreslåtte bevilgningene er for lave til å rehabilitere alle brygger og kaier. Hvilke anlegg som skal prioriteres og konkret behov for bevilgninger må en komme tilbake til i senere økonomiplaner.

0406 – Kommunehuset, ventilasjonsanlegg 1. etasje

Dagens ventilasjonsanlegg i 1. etasje på kommunehuset er svært gammelt. En har ikke styring på anlegget, så på vinteren skrus anlegget ofte av fordi det blåser inn iskald luft. I denne delen av bygget blir det da dårlig luft. Det foreslås bevilget 750.000 kroner til nytt anlegg i 2027. Dette er 250.000 kroner mer enn i forrige økonomiplan. Det skyldes behov for kjøling også, da det kan bli svært varmt om sommeren.

0409 – Lyngmyr skole, el-tavler

El-tavlene på Lyngmyr skole er modne for utskifting. I dag er det slik at selv små og enkle jordfeil kan medføre at strømmen på hele bygget blir slått av automatisk. Normalt skal det skje kun i områdene nær feilen, mens resten av bygget har vanlig strømtilførsel. Det oppleves feil i anlegget stadig oftere, blant annet som følge av slitte sikringer. Hvis feilen oppstår en helg vinterstid blir det utfordrende for undervisningen i begynnelsen av påfølgende uke. Det foreslås bevilget 600.000 kroner til nye el-

tavler i 2027, som i forrige økonomiplan.

0410 – Lyngmyr skole, lyddempende plater

Lyddempende plater mangler i alle klasserommene på skolen, noe som medfører mye gjenklang. Montering av slike plater vil være et HMS-tiltak både for elever og lærere, samt bedre læringssituasjonen. Det foreslås bevilget 300.000 kroner til dette i 2027, som i forrige økonomiplan.

0414 – Tvedestrand barneskole, gjerder til fjellsikring

I løpet av 2026 er det oppdaget fare for steinras fra fjellet bak barneskolen. Dette må sikres med gjerder så ikke elever eller ansatte blir skadet. Det foreslås bevilget 300.000 kroner i 2027.

0415 – Lyngmyr skole, blending i takvinduene i aulaen

Det er vinduer i taket i aulaen på Lyngmyr skole, det skaper utfordringer med lys når rommet brukes til undervisning mv. For å bedre undervisningsforholdene tilrås det å bevilge 650.000 kroner til prosjektet i 2028.

0416 – Lyngmyr skole, varmtvannsanlegg

Det er oppdaget en feil på varmtvannsanlegget på Lyngmyr skole, som innebærer at det blant kan bli inntil 70 grader varmt vann i dusjene. Dette må utbedres, og det foreslås bevilget 250.000 kroner i 2027.

0417 – Bil med lasteplan, til parkarbeid mv.

Bilen som har vært brukt til parkarbeid mv. ble avskiltet høsten 2026, den gikk ikke gjennom periodisk kjøretøykontroll og reparasjoner ville blitt for dyrt til at det var forsvarlig. Det foreslås å kjøpe en brukt bil med lasteplan, det avsettes 300.000 kroner i 2027. Med tanke på enhetens arbeidsoppgaver er det viktig å ha bilen tilgjengelig før våren 2027.

0418 – Golvvaskemaskiner til idrettshallene

Det foreslås bevilget 1.400.000 kroner i 2030 til golvvaskemaskiner i idrettshallene på Lyngmyr og i Tvedestrand idrettspark. Da vil dagens maskiner være såpass gamle at de forventes å være klare for utskifting. Beløpet er satt ut fra tilgjengelige maskiner høsten 2026 og tilhørende priser. Dette kan endre seg innen 2030. Når innkjøp nærmer seg må en også vurdere om det skal kjøpes roboter eller andre slags maskiner.

0419 – Solcelleanlegg

I forbindelse med arbeidet med kommunens klima- og miljøplan er det vurdert hvilke enøk-tiltak som er mest lønnsomme. En har da valgt å se på strømproduksjon ved solcelleanlegg. Husbanken har en tilskuddsordning som inkluderer solcelleanlegg for bygninger som er bruk som omsorgsboliger eller institusjoner. Tilskuddsordningen er fjernet i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2027, men en har fått opplyst at det er midler igjen av tilskuddspotten i 2026. Kommunen er blitt oppfordret til å søke i 2026, med tanke på gjennomføring av et prosjekt i 2027.

Strannasenteret, Olav Sverres vei og Lyngmyrveien 49 er aktuelle bygninger. Med bakgrunn i utredningen fra klima- og miljøplanen foreslås det bevilget 5.000.000 kroner inklusive merverdiavgift i 2027. Det legges til grunn et tilskudd fra Husbanken på 1.600.000 kroner, det vil si i underkant av halvparten av anslått utgift eksklusive merverdiavgift. Bevilgningen gis under forutsetning av innvilget tilskudd. Hvis kommunen får tilsagn om tilskudd til ett eller to av bygningene kan prosjektet gjennomføres på de.

Det vises til driftstiltak, der det forventes innsparte strømutgifter fra 2028. Årlig innsparte strømutgifter forventes å være minst like store som økte utgifter til renter og avdrag.

0504 - Nesgrenda, nytt høydebasseng vann

Høydebassenget ble ferdig og tatt i bruk i 2026. Entreprenør E. Gauslå & Sønner AS gikk konkurs i 2026 før sluttoppgjøret i prosjektet var ferdig. Kommunen har i 2026 mottatt fakturaer fra entreprenør som kommunen bestrider. Samlet beløp i disse fakturaene er i underkant av 1.000.000 kroner eksklusive merverdiavgift. Kommunen mener at det riktige beløpet en skylder er i underkant av 400.000 kroner eksklusive merverdiavgift. Pr. utgangen av oktober 2026 har ikke kommunen hørt noe fra entreprenørens bobestyrer, og sluttoppgjøret er fortsatt ikke klart. Kommunen har heller ikke utgiftsført eller betalt de mottatte fakturaene.

Det tilrås bevilget 500.000 kroner i 2027 så en har midler til det kommunene mener en skal betale og eventuelle tilleggsutgifter som for eksempel juridisk bistand.

0532 - Borøya, høydebasseng vann

Grunnarbeidene til nytt høydebasseng på Borøya ble i hovedsak gjennomført i 2025. I økonomiplan 2026-2029 var det ført opp en bevilgning på 7.500.000 kroner til bygging av selve bassenget i 2027.

Det foreslås nå å bevilge 1.000.000 kroner i 2027 og 8.000.000 kroner i 2028, noe som innebærer planlegging og prosjektering i 2027 og bygging året etter. Beløpet er høyere enn i gjeldende økonomiplan. Det skyldes både sterk prisvekst og omdisponering av ubrukte midler i dette prosjektet i forbindelse med budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2026. I tertialrapporten var det angitt at bevilgningen da måtte økes senere år.

Høydebassenget på Borøya forsyner både Borøya og Sandøya med vann. Dette forsyningsområdet er sesongbasert og en har i dag utfordringer med kapasiteten sommerstid. I tillegg er det utbygging i området, noe som øker behovet for vanntilførsel.

0536 - Øksenåslia, rehabilitering vann- og avløpsnett

I Øksenåslia har vann- og avløpsnettet behov for rehabilitering. Ledningsnettet er veldig gammelt, og det er blant annet mye innlekk på avløpsnettet. På usikkert grunnlag anslås utgiftene til 3.500.000 kroner, beløpet er et estimat. Prosjektet tilrås gjennomført i 2028, som innarbeidet i forrige økonomiplan.

0545 – Høyheiveien-Måneveien-Kirkekleiva, VA-ledninger

I dette området må gamle VA-ledninger skiftes på grunn av fare for kollaps i rørene og mye innlekksproblemer. Videre er det behov for å separere fellesavløpsledninger i området, noe som vil avlaste renseanlegget i regnværsperioder. Området har også utfordringer med overvann, noe som medfører økt risiko for skader på bygninger i området og overbelastning av eksisterende infrastruktur nedstrøms. For å håndtere vannmengdene ved stor nedbør på en kontrollert måte planlegges det å bygge et fordrøyningsanlegg.

Prosjektet er todelt, og de fysiske arbeidene i Måneveien, Eskilstorg, Middelskoleveien og Kirkekleiva ble påbegynt i 2026. Som omtalt i budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2026 var det et ønske om å forsere arbeidene sammenlignet med opprinnelig plan. I budsjettkontrollen ble det derfor omdisponert midler fra andre prosjekter til prosjekt 0545 i budsjettet for 2026. I 2027 foreslås det tilsvarende reduksjon på prosjekt 0545, slik at bevilgningen da er 3.750.000 kroner. Denne bevilgningen skal også dekke fordrøyningsanlegg.

Del to av prosjektet gjelder arbeider i Høyheiveien. På grunn av uavklarte omstendigheter vedrørende andre byggeprosjekter i området var denne delen var bevisst ikke medtatt i konkurransen om oppdrag i prosjektets første del. Denne delen er derfor heller ikke ferdig planlagt og prosjektert. Det foreslås derfor å utsette den ett år og bevilge 4.000.000 kroner i 2029.

0551 – Rehabiliteringsplan vann og avløp

Det er løpende behov for rehabilitering av eksisterende ledningsnett mv. innenfor vann- og avløpssektoren. Store prosjekter føres opp som egne investeringsprosjekter, mens mindre tiltak samles under prosjekt rehabiliteringsplan vann og avløp. Videre er dette en liten reserve dersom

ledninger eller tekniske anlegg plutselig ryker e.l. Store deler av ledningsnettet er gammelt, og det er et stort etterslep på utskifting av tekniske anlegg. Vann- og avløpsenheten har i 2026 arbeidet med en hovedplan for området, den blir lagt fram for politisk behandling enten på slutten av 2026 eller tidlig i 2027. Planen viser store rehabiliteringsbehov.

Det foreslås nå bevilget henholdsvis 2.500.000 kroner, 3.000.000 kroner, 3.500.000 kroner og 4.000.000 kroner i årene 2027-2030. Dette er andre beløp enn i økonomiplan 2026-2029 og skyldes blant annet hovedplanens behov for tiltak. Mot slutten av perioden er det nå også ført opp flere egne prosjekter, som tidligere var samlet i prosjektet rehabiliteringsplan for å synliggjøre behov.

0553 – Sagesund-Tangen, avløpsledning i sjø

Kapasiteten på avløpsledningen i sjø mellom Sagesund og Tangen begynner å bli for liten, dette blant annet som følge av utbygging i området. Videre ventes det fremover utbygging med både hytter og hus. Selv om det er bygd buffertanker på Skipperheia så vil dette ikke alene løse utfordringene, og det må på sikt derfor legges større ledning frem til Tangen. Samtidig skal det sees på en helhetlig løsning for pumpesystemet tilknyttet flere eksisterende stasjoner i området, og eventuelt gjøre tiltak for tilpasning på disse.

Dette er et stort prosjekt, med forventet totalramme på minst 10 mill. kroner. Trass i stort behov er det andre prosjekt som er høyere prioritert. Det er likevel lagt inn 500.000 kroner i 2030 for å synliggjøre behovet for et prosjekt, ett år senere enn i gjeldende økonomiplan. Et EU-direktiv vedtatt i 2024 og oppfølgende norsk regelverk kan endre på forutsetningene, men prosjektet tas med for å synliggjøre et kommende behov.

0554 – Strannasenteret parkeringsplass, VA, carport, lademuligheter mv.

Grunnen i området rundt Strannasenteret har med årene sunket, og VA-ledningene får derfor driftsproblemer. Det er behov for å skifte ut gamle rør på hovedledningsnettet slik at forholdene forbedres. Samtidig skal det etableres en helhetlig løsning for bekkeløpet helt ned til Tjenna, med tilhørende bekkeinntak. Videre omfatter prosjektet parkerings- og lademuligheter for tjenestebiler i området ved Strannasenteret, samt VA-ledninger fra hovedledningsnettet og inn til bygningene på Strannasenteret. Det er i dag ikke nok strømkapasitet i området, så det må også etableres en ny trafo. Planlagt etablering av carport med lademuligheter må avklares med Vegvesenet.

I 2025 ble det arbeidet med en helhetlig kartlegging av flom- og overvannsproblematikk fra Strannasenteret og ned til Tjenna. På høsten startet en med planlegging og prosjektering av arbeidene. I 2026 ble det avholdt en konkurranse angående arbeidene under bakken, dvs. ikke carport, ladeinfrastruktur, trafo mv.

I økonomiplanen for 2026-2029 var det avsatt midler til arbeidene under bakken i 2026 og arbeidene over bakken i 2027. Mottatte tilbud fra entreprenører høsten 2026 viste behov for en større bevilgning til arbeidene under bakken enn det en hadde lagt til grunn i budsjettet. Det har vært en sterk prisvekst for denne type arbeid. På bakgrunn av dette behandlet formannskapet en hastesak 15.9.2026 (sak 43/2026). Der ble det vedtatt at bevilgningen i 2027 (2.500.000 kroner eksklusiv merverdiavgift) som var tiltenkt arbeider over bakken kunne brukes til arbeider under bakken og kommunedirektøren fikk fullmakt til å inngå kontrakt med entreprenør. Bevilgning til carport, ladeinfrastruktur, trafo mv. ble vedtatt behandlet på nytt i økonomiplan 2027-2030. I 2027-budsjettet foreslås det nå avsatt 3.000.000 kroner til dette prosjektet, til arbeidene under bakken. Prosjektet er sammensatt og omfatter vann, avløp og parkering der merverdiavgiften ikke vises i resultatregnskap og andre områder der avgiften vises i resultatregnskapet. Dette må hensyntas i bevilgningen.

Kommunen er omfattet av bestemmelsene i forskriften om nullutslippskjøretøy. Det innebærer blant annet at tjenestebilene innen hjemmetjenesten skal være el-biler. I dag er det ikke lademuligheter, det vil dette prosjektet etablere. Carport er også viktig med tanke på hjemmetjenestens bruk av tid i vinterhalvåret. Med carport slipper de å skrape is og måke snø av bilene. Blant annet av

kapasitetsmessige årsaker foreslås det å utsette arbeidene med carport, ladeinfrastruktur, trafo mv. fra 2027 til 2028. Tidligere oppgitt beløp på 3.125.000 kroner inklusive merverdiavgift foreslås da budsjettert i 2028.

0555 – Vann og avløp, el-tavler og overvåkningsanlegg

Innen vann- og avløpssektoren må stadig elektriske anlegg som el-tavler skiftes og SD-anlegg oppgraderes, da utviklingen innenfor fagområdet går fort. I avløpsstasjonene er det ofte et korrosivt miljø som gjør at levetiden på anleggene forkortes. Mangel på oppdaterte anlegg er kritisk av sikkerhets- og driftsmessige årsaker. Det foreslås bevilget 1.000.000 kroner hvert år i planperioden. Dette er 200.000 kroner mer enn i forrige økonomiplan og skyldes behov og prisutvikling. Kommunen ligger langt bak utskiftingsplanen, og mange anlegg har utløpt levetid.

0562 – Gjeving RA, blåsemaskiner og lufting

I budsjettet for 2025 ble det bevilget 2.500.000 kroner til nye blåsemaskiner og lufting på Gjeving renseanlegg. Dagens maskiner er fra 1990-tallet. De har nådd sin levetid og må skiftes ut. Hvis disse maskinene stopper vil også rensinga stoppe. Nye maskiner vil redusere strømforbruk og støy.

Arbeidene ble påbegynt i 2026 og vil ferdigstilles i 2027. I budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2026 ble bevilgningen i prosjektet redusert med 1.400.000 kroner for å sikre finansiering i andre prosjekter. Det ble også informert om at tilsvarende beløp måtte bevilges på nytt i 2027.

0564 – Tvedestrand RA, sensorikk

I budsjettet for 2025 ble det bevilget 1.500.000 kroner til installering av sensorikk knyttet til rensingen av avløpsvann. Dette vil redusere kjemikaliebruken, bedre rensingen og optimalisere driften.

Arbeidene ble påbegynt i 2026 og planlegges ferdigstilt i 2027. I budsjettkontrollene pr. 1 og 2. tertial 2026 ble bevilgningen i prosjektet redusert med i alt 350.000 kroner for å sikre finansiering i andre prosjekter. Det ble også informert om at tilsvarende beløp måtte bevilges på nytt i 2027.

0565 – Gjeving RA, sensorikk

I budsjettet for 2025 ble det bevilget 1.500.000 kroner til installering av sensorikk knyttet til rensingen av avløpsvann. Dette vil redusere kjemikaliebruken, bedre rensingen og optimalisere driften.

Arbeidene ble påbegynt i 2026 og planlegges ferdigstilt i 2027. I budsjettkontrollene pr. 1 og 2. tertial 2026 ble bevilgningen i prosjektet redusert med i alt 600.000 kroner for å sikre finansiering i andre prosjekter. Det ble også informert om at tilsvarende beløp måtte bevilges på nytt i 2027.

0566 – Pumpestasjoner, rehabilitering og oppgradering pumper

Kommunen har mange pumpestasjoner for vann og avløp. På grunn av stigende alder og dårlig tilstand må de rehabiliteres og oppgraderes. Det er derfor lagt inn bevilgninger på 500.000 kroner i 2027 og 1.000.000 kroner hvert år resten av planperioden. I forrige økonomiplan var det innarbeidet 600.000 kroner hvert år. Årsaken til de økte beløpene er grundigere kartlegging av behovet.

Som en ser nedenfor er det noen konkrete pumpestasjoner som er så dårlige at de må skiftes i sin helhet. Bevilgningene i prosjekt 0566 vil bli brukt på pumpestasjoner der det ikke er nødvendig med en total utskifting. En vil da sikre at stasjonenes levetid utnyttes best mulig.

0567 – Griserompa avløpspumpestasjon, overbygg

Griserompa avløpspumpestasjon er bare en kum i dag, hvor operatørene må gjøre nedstigning til under bakkenivå for å vedlikeholde stasjonen. Dette er uheldig med tanke på både HMS og drift. Det er behov for et overbygg med tilhørende utstyr. 1.500.000 kroner foreslås bevilget i 2027, samme som i økonomiplan 2026-2029. Prosjektet er svært nødvendig å få gjennomført.

0568 – Vannmålerstasjoner

I økonomiplanen for 2026-2029 var det avsatt 250.000 kroner i 2026 og 600.000 kroner hvert år 2027-2029 hvert år til etablering av vannmålerstasjoner i vannledningsnettet. Med slike målere kan en ha oversikt over forbruk ulike steder på nettet, for lettere å kunne lokalisere lekkasjer. Reparasjon av ledninger som lekker bedrer driftssituasjonen. Av kapasitetsmessige årsaker foreslås det nå ingen bevilgning i 2027, men 1.000.000 kroner pr. år i 2028-2030. Økt årlig beløp skyldes i hovedsak grundigere kartlegging av kostnadene tilknyttet disse etableringene.

0569 – Eidbo vannpumpestasjon

Eidbo vannpumpestasjon er en sentral stasjon som forsyner øyene med vann, samt er en trykkøkningsstasjon for reservevann til og fra Krokvåg vannverk. Stasjonen er gammel, liten og ikke i tråd med HMS-standarder. Den er heller ikke bygd for å kunne forsyne med vann i alle ønskelige retninger. Det foreslås avsatt 4.000.000 kroner til å bygge en ny stasjon i 2029, dette er 1.000.000 kroner mer enn i økonomiplan 2026-2029. Beløpet er økt som følge av erfaringstall og prisvekst. Prosjektet må gjennomføres i samarbeid med Krokvåg vannverk.

0570 – Bergsmyr avløp, omlegging til selvfall

Dagens pumpestasjon på Bergsmyr nærmer seg forventet levetid. I stedet for å bygge ny stasjon foreslås det å legge nye ledninger ned til Bydalen, da kan en benytte selvfall i stedet for å pumpe. Hvis det blir utbygging i området må prosjektet ses i sammenheng med det. Det foreslås bevilget 2.000.000 kroner til dette i 2030, det er ett år senere enn i økonomiplan 2026-2029. Utsettelsen skyldes lavere prioritering enn andre prosjekter.

0571 – Bergendal, ny pumpestasjon avløp

Bergendal pumpestasjon nærmer seg forventet levetid og må skiftes ut. Det foreslås bevilget 3.500.000 kroner til ny pumpestasjon i 2028, det er 500.000 kroner mer enn i økonomiplan 2026-2029. Beløpet er økt i tråd med antydninger i hovedplanen for vann og avløp som er under utarbeidelse. Stasjonene i prosjektene 0571 og 0572 ligger i samme område og det kan være gunstig å gjennomføre prosjektene samme år.

0572 – Myrvoll, ny pumpestasjon avløp

Myrvoll pumpestasjon nærmer seg forventet levetid og må skiftes ut. Det foreslås bevilget 4.000.000 kroner til ny pumpestasjon i 2028, det er 1.000.000 kroner mer enn i økonomiplan 2026-2029. Beløpet er økt i tråd med antydninger i hovedplanen for vann og avløp som er under utarbeidelse. Stasjonene i prosjektene 0571 og 0572 ligger i samme område og det kan være gunstig å gjennomføre prosjektene samme år.

0573 – Nes Verk, ombygging pumpestasjon avløp

Pumpestasjon avløp på Nes Verk nærmer seg forventet levetid. Kostnaden ved å skifte ut hele stasjonen er høy, det foreslås derfor en større ombygging i stedet. Det foreslås bevilget 2.000.000 kroner til dette i 2029, som i forrige økonomiplan.

0576 – Lastebil

I økonomiplan 2026-2029 var det avsatt 4.000.000 kroner til ny lastebil i 2027. Kommunens lastebil som blant annet brukes til strøing og veivedlikehold er gammel og dyr i drift. Det foreslås likevel å utsette kjøp av ny lastebil. I denne økonomiplanen er bevilgningen ført opp i 2029. Det må tas forbehold om at det kan skje ting med lastebilen som gjør at en ikke lenger kan forsvare å reparere den. I så fall kan en komme tilbake med forslag om tilleggsbevilgning for kjøp av ny lastebil før 2029.

0582 – Mobile nødstrømsaggregat, vann og avløp

Myndighetenes og befolkningens forventninger til vann- og avløpstjenestene har over de siste tiårene økt drastisk, i de siste årene også fokuset på beredskap. Dette medfører mindre handlingsrom for nedetid på anleggene. For å sikre vannforsyningen og avløpshåndtering ved strømbrudd og i

beredskapssituasjoner ble det i 2026 i dette prosjektet kjøpt to mobile strømaggregat. I tillegg må strøminntaket på stasjonene bygges om så en kan koble til aggregatene. Aggregatene er i utgangspunktet kjøpt med tanke på vann og avløp, men kan også brukes i andre deler av kommunens tjenesteproduksjon.

Noen strøminntak ble bygd om i 2026. Som i økonomiplan 2026-2029 foreslås det i 2027 og 2028 bevilget henholdsvis 500.000 kroner og 200.000 kroner til ombygging av flere strøminntak.

0584 – Garasje til nødstrømsaggregat og beredskapstank

Mobile nødstrømsaggregat og mobil vanntank må oppbevares i en garasje blant annet så de ikke blir ødelagt av vær og vind. Det er viktig å ha denne plassert ved vann og avløp sin driftssentral, og på tomta ved Tvedestrand renseanlegg er det plass til dette. Der får en da oppbevart både aggregatene og vanntanken, samt annet beredskapsutstyr til vann- og avløpssektoren som må oppbevares innendørs.

Det er gitt bevilgninger til dette både i opprinnelig budsjett 2026 og tillegg i budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2026. I 2027 foreslås det ytterligere 500.000 kroner. Økningen skyldes svært mye dårligere grunnforhold enn det en hadde regnet med. Grunnarbeidene utføres i 2026, mens selve bygget vil bli ført opp i 2027. Det kan være fare for at den foreslåtte bevilgningen i 2027 heller ikke er tilstrekkelig. I så fall må en prøve å omdisponere midler fra andre prosjekter i 2027.

0585 – Songe, ombygging avløpspumpesystem

På Songe er det problemer med gassdannelser i avløpssystemet. Prosjektet omfatter omlegging av pumpeledninger og utskifting av pumper og utstyr. Dette vil bedre HMS-situasjonen for ansatte og forlenge restleveretiden på systemet. Det ble bevilget 800.000 kroner i 2026.

Omfanget av prosjektet ble større enn tidligere antatt, det så en først når detaljplanleggingen startet. Videre har det som nevnt tidligere vært sterk prisvekst. Det foreslås derfor bevilget 800.000 kroner i 2027 for å fullføre det påbegynte prosjektet.

0589 – Epleviktangen, overtakelse og oppgradering kloakkpumpestasjon

På Epleviktangen er det en kloakkpumpestasjon som er eid av Epleviktangen kloakksameie. Anlegget er stort nok til å kunne bli kommunalt, og overtakelse muliggjør påkobling av flere abonnenter. Sammen med dagens eier er det satt i gang en prosess med vurdering av teknisk standard og diverse formaliteter. Det foreslås at kommunen overtar anlegget dersom formalkrav går i orden. Anlegget ble bygd i 1999 og er da etter kommunale regler ferdig avskrevet. En overtakelse vil dermed ikke medføre utgifter og inntekter i kommunens regnskap.

For å bedre anlegget og sikre muligheten for flere påkoblinger foreslås det å avsette 2.500.000 kroner til en oppgradering i 2028, ett år senere enn i forrige økonomiplan. En av årsakene til utsettelsen er at en når denne økonomiplanen utarbeides ikke har overtatt det gamle anlegget enda.

0590 – Tangenveien, rehabilitering avløp og kryssing fylkesvei vann

Ved Tangenveien er det en gammel avløpsledning i betong som lekker mye. Denne foreslås strømpekjørt for å hindre lekkasje, med påfølgende belastning av fremmedvann til renseanlegget. Videre må kummer rehabiliteres og en vannledning som krysser fylkesveien har behov for utskifting. Det foreslås bevilget 3.000.000 kroner til dette i 2029, ett år senere enn i forrige økonomiplan.

0591 – Krokvåg – Nor, avkloakkering

Krokvåg vannverk har utført arbeider på sitt ledningsnett i området, og kommunen inngikk kontrakt om at vannverket på en angitt strekning skulle legge ned en avløpsledning når de likevel gravde. Dette ble utgiftsført i 2025-regnskapet i prosjekt 0523 Nor, overføringsledning avløp. For å utnytte denne ledningen og avkloakkere området foreslås det bevilget 2.500.000 kroner i 2028 til en helhetlig avløpsløsning. Det vil legge til rette for at mange eiendommer kan kobles til det kommunale

avløpsnettet.

0592 – Sentrum nord VA, vei mv.

Kommunen arbeider i 2026 med en områdereguleringsplan for sentrum nord. Som en følge av dette kan det forventes behov for fysiske arbeider med vann, avløp, vei osv. Videre vil planen legge til rette for salg av kommunale eiendommer i området. Planprosesser tar tid, og pr. utgangen av oktober 2026 er den ikke lagt ut på høring. En kan regne med at store deler av 2027 går før planen er vedtatt.

I budsjettet er det i 2028 foreslått bevilget 1.000.000 kroner i planleggingsmidler med tanke på et investeringsprosjekt i området. Utgifter til fysiske arbeider er foreløpig ikke innarbeidet i budsjettet, det er heller ikke salgsinntekter for kommunale eiendommer i området. Dette må en komme tilbake til i senere økonomiplaner.

0593 – Blodkilen, pumpesystem avløp

Om sommeren er det mye driftsproblemer med avløpspumpesystemet mellom Blodkilen og Snarsund på Borøya, dette som følge av et dårlig bygget system i kombinasjon med sesongvariasjoner og økt mengde avløpsvann. Driftsproblemene fører til at abonnentene med pumpekum får unødige årlige ekstrautgifter til åpning av tilstoppede rør, en situasjon som har blitt uakseptabel både for abonnentene og kommunen. Det tilrås derfor bevilget 1.500.000 kroner til omlegging av rørsystemet i området i 2027. Dette prosjektet er høyt prioritert.

0594 – Svarttjern høydebasseng, sikringstiltak

Det er avdekket svakheter ved den fysiske sikkerheten til høydebassenget ved Svarttjern. Bassenget er fra en tid da det var andre standarder angående fysisk sikkerhet på vannforsyningen. Konstruksjonsmessig later bassenget til å være i god stand, men det er behov for økning av sikkerheten. Det er behov for å oppføre et overbygg for sikring av luke og lufting, styrke den fysiske sikringen, samt montere kameraovervåkning. Det foreslås derfor bevilget 2.500.000 kroner i 2027.

0595 – Svarttjern høydebasseng, energitiltak

I forbindelse med prosjekt 0594 om sikringstiltak foreslås det også etablert solcellepanel på høydebassenget. Hensikten er å spare strøm. Arbeidene med dette er skilt ut fra prosjekt 0594 fordi dette er tiltak en høyst sannsynlig vil få godkjent som berettiget til grønt lån, lånerenta er 0,1 prosentpoeng lavere på slike lån.

0596 – Tangen renseanlegg, prosessavtrekk

Prosessavtrekket ved Tangen renseanlegg har i lang tid vært dårlig, og i kombinasjon med stadig økende tilførsel av avløpsgasser medfører det dårlig luft og uheldig eksponering for helseskadelige forhold for driftsoperatørene. Anlegget må utbedres, og det foreslås bevilget 1.000.000 kroner i 2027. Dette er et særdeles viktig HMS-tiltak.

0597 – Østerå vannverk, avfuktingsanlegg

Dagens avfuktingsanlegg på Østerå vannverk er underdimensjonert og det dekker heller ikke hele anlegget. Et nytt anlegg vil forebygge forringelse av både selve bygget og teknisk materiell. Det er videre et HMS-tiltak. Dagens anlegg har fått merknad i vernerunder. Det foreslås bevilget 1.000.000 kroner i 2027.

0598 – Tilbakeslagssikring i avløpsstasjoner

Dagens løsning for tilbakeslagssikring i avløpsstasjonene er ikke lovlig, samt at den er vedlikeholdskrevende. Løsninger med brutt vannspeil må etableres, i tråd med NS-EN1717. Sikringen skal hindre muligheten for at en får urent vann tilbake i drikkevannet fra avløpsstasjonene. Det foreslås bevilget 500.000 kroner hvert år i planperioden, for å gjøre en gradvis oppgradering.

0599 – Kommunale VA-ledninger, opprydding og tilrettelegging

Når nye abonnenter skal koble seg til et gammelt kommunalt ledningsnett oppdages det ofte forhold som bør utbedres for å bedre driften av ledningsnett mv. Hvis en ikke håndterer utfordringene ved nytilkoblinger medfører det ofte større problemer og større prosjekter senere. Det foreslås derfor å bevilge 500.000 kroner hvert år i planperioden slik at en har tilgjengelige midler hvis slike forhold dukker opp.

0600 – Rehabilitering gamle VA-ledninger i sentrum og 0601 - Rehabilitering gamle VA-ledninger utenfor sentrum

Som nevnt tidligere vil hovedplan vann og avløp bli lagt frem for politisk behandling sent i 2026 eller tidlig i 2027. I den planen vil det fremgå behov for rehabilitering av gamle VA-ledninger både i og utenfor sentrum. For å signalisere behov for midler til dette er det i 2029 og 2030 innarbeidet 5.000.000 kroner hvert år til prosjekter i sentrum og i 2030 er det innarbeidet 3.000.000 kroner til prosjekter utenfor sentrum. Det samlede behovet i planen vil langt overstige disse summene. Det presiseres også at beløpene i prosjekt 0600 ikke er ment å omfatte området innen sentrum nord, jf. omtale i prosjekt 0592 – Sentrum nord VA, vei mv.

0602 – Reservevannsløsning for Tvedestrand kommune

Deler av kommunen har ikke tilfredsstillende reservevann, jf. statlig lovverk. Tvedestrand og Arendal kommuner samarbeider om en utredning angående reservevann for Tvedestrand og Kilsund. Arbeidet ble påbegynt i 2024. I hovedplan vann og avløp som er under utarbeidelse antydes det behov for 30.000.000 kroner til dette i 2030. En vil komme tilbake til dette senere, blant annet i egen sak til kommunestyret.

0603 – Tilsyn private avløpsanlegg, bil

Kommunen er pålagt å føre tilsyn med private avløpsanlegg. I denne økonomiplanen foreslås det opprettet en stilling i 2027 til å utføre denne jobben. Den ansatte må reise mye rundt i kommunen, og det foreslås derfor bevilget 400.000 kroner til en bil. Kommunens beboere med private avløpsanlegg betaler fra og med 2026 er årlig tilsynsgebyr, og arbeidet omfattes av selvkostbestemmelsene.

0701 – Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren

Bruk av velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren har i flere år hatt fokus i kommunen. Hensikten med å ta i bruk slik teknologi er å øke brukernes trygghet og sikkerhet og redusere kommunens ressursbruk.

I 2026 ble det bevilget midler til kjøp av systemet Qumea med tilhørende utstyr til avdeling 1 på sykehjemmet. 3D-radarer ble montert på alle pasientrommene. Disse vil kontaktløst og anonymt registrere menneskelige bevegelser i pasientens rom. Pleiepersonalet får automatisk og døgnet rundt informasjon om sine pasienters bevegelsesmønster og varsles i sanntid dersom pasienten trenger hjelp. Løsningen kan gi gevinster som blant annet trygghet for beboere, redusert behov for tilsyn på natt, bedre arbeidsflyt for ansatte, samt forebygging av fall og skader. Arendal kommune har prøvd systemet på noen av sine institusjoner og tar det i bruk på flere omsorgssentre og sykehjem.

Det foreslås bevilget 900.000 kroner i 2028 til kjøp av tilsvarende system på avdeling 2 også. I budsjettet er det også forutsatt 450.000 kroner i tilskudd fra Husbanken.

0753 – Helse og mestring, utkjøp leasede biler

I 2025 og 2026 er det kjøpt ut tidligere leasede biler i hjemmetjenesten. Som følge av mangel på ladeinfrastruktur foreslås det utkjøp i 2027 og 2028 også. Det er åtte biler med utløp av leasingperiode i 2027 og én i 2028. En får ikke utkjøpspriser før tre måneder før dato for utkjøp. På bakgrunn av priser på tidligere utkjøp foreslås det bevilget 1.400.000 kroner i 2027 og 170.000 kroner i 2028. Det vises også til driftstiltak i sektoren for reduksjon av driftsrammen.

Om hjemmetjenesten skal lease eller kjøpe biler når dagens biler må skiftes ut må en komme tilbake til senere.

Tilskudd til andres investeringer

Prosjekt	Tilskudd til andres investeringer (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0801	Holt kirke, reparasjon av tak og tårn	16	0	0	0	0	0
0803	Tvedestrand kirke, fasade, vinduer mv.	286	1 000	0	0	1 000	10 000
0810	Holt kirke, navnet minnelund	63	0	0	0	0	0
0811	Dypvåg kirke, forprosjekt og videre tiltak	0	200	0	0	1 000	5 000
	Sum tilskudd til andres investeringer	**364**	**1 200**	**0**	**0**	**2 000**	**15 000**

0803 - Tvedestrand kirke, fasade, vinduer mv.

I tidligere økonomiplaner er det bevilget noe midler til Tvedestrand kirke, fasade, vinduer mv. Tidligere bevilgninger er brukt til å få utarbeidet en tilstandsrapport, skanne kirka og foreta grundigere undersøkelser. Den første tilstandsrapporten antydet arbeider for over 10 mill. kroner eksklusive merverdiavgift, der noe hastet og noe burde gjøres i et litt lengre perspektiv. I 2023-2025 er det foretatt laserskanninger av nordveggen og selve kirkerommet for å se utvikling i tilstanden. Fellesrådet mottok en rapport fra undersøkelsene høsten 2025. Rapporten antyder utgifter på et betydelig større beløp enn tidligere angitt.

Rapporten fra høsten 2025 anbefaler fellesrådet å ha et særskilt forprosjekt blant annet for å få mer detaljert informasjon om tilstanden, samt anbefalinger om hvilke arbeider som må gjøres og beregnet kostnad på disse. Riksantikvaren forvalter en tilskuddsordning kalt kirkebevaringsprogrammet. Fellesrådet har søkt om tilskudd til et forprosjekt for Tvedestrand kirke, men fått avslag. Kommunen har til og med 2026 bevilget midler slik at det likevel skal være mulig å gjennomføre et slikt forprosjekt. Selv om fellesrådet har fått avslag på søknad om tilskudd til særskilt forprosjekt er det mulig å søke om tilskudd til de fysiske arbeidene senere. Tilskudd til fysiske arbeider forutsetter kommunalt bidrag. Middelalderkirker er prioritert, men en kan også få tilskudd til andre kirker. Det vil bli lagt frem egen sak for kommunestyret om denne saken. Da må kommunestyret ta stilling til kommunens bidrag i prosjektet, tidsperspektiv på gjennomføring osv.

Høsten 2026 har kommunen og fellesrådet hatt en grundig gjennomgang av en sannsynlig tidsplan for arbeider med planlegging og oppstart av fysiske tiltak. Det medfører en forskyvning ut i tid sammenlignet med tidligere økonomiplaner. Nå foreslås det bevilget 1.000.000 kroner til prosjektering i 2029 og antydet 10.000.000 kroner til en start på fysiske arbeider i 2030.

0811 – Dypvåg kirke, forprosjekt og videre tiltak

Arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter finansierte våren 2024 en tilstandsanalyse av Dypvåg kirke. Analysen omfatter klimaskallet med tilhørende bærende konstruksjoner, samt innvendige og utvendige overflater på klimaskallet. Rapporten avdekket flere alvorlige forhold som var ukjente for kirkevergen. Det var behov for ytterligere undersøkelser som en del av et forprosjekt. Fellesrådet søkte om midler fra kirkebevaringsprogrammet til et forprosjekt (se omtale på prosjekt 0803), og fikk tilsagn om 1,0 mill. kroner. Dypvåg er en middelalderkirke. I 2027 må det planlegges ytterligere, i et særskilt forprosjekt. Fellesrådet vil søke om tilskudd fra Kirkebevaringsfondet til det også, og det legges til grunn at søknaden innvilges.

Som omtalt i prosjekt 0803 har kommunen og kirkevergen hatt en grundig gjennomgang av sannsynlig framdrift. Med bakgrunn i dette foreslås det bevilget 1.000.000 kroner i 2029 og 5.000.000 kroner i 2030. En regner med at fellesrådet vil motta tilskudd til arbeidene på denne kirka, det er årsaken til at beløpet i 2030 er lavere enn for Tvedestrand kirke.

Når en har nok informasjon om hva prosjektet omfatter, kostnadsnivå osv. vil en legge fram egen sak for kommunestyret.

Andre investeringer, investeringer i aksjer og andeler

Prosjekt	Investeringer i aksjer og andeler (bruttobeløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
0900	Egenkapitalinnskudd KLP	1 671	1 700	2 000	2 000	2 100	2 200
	Sum investeringer i aksjer og andeler	1 671	1 700	2 000	2 000	2 100	2 200

0900 - Egenkapitalinnskudd KLP

Hvert år må kommunen betale egenkapitalinnskudd til KLP. Det er satt av 2.000.000 kroner i 2027 og 2028, 2.100.000 kroner i 2029 og 2.200.000 kroner i 2030. Det er usikkerhet rundt beløpenes størrelse, men kommunen kan ikke påvirke de.

Formidlingslån

0902 – Formidlingslån

Prosjekt 0902 Formidlingslån (beløp i 1.000 kroner)	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Utlån til innbyggere i kommunen	16 094	20 000	10 000	20 000	20 000	20000
Ordinære avdrag på lån, betalt til Husbanken	4 622	5 000	5 000	5 400	6 000	6 600
Ekstraordinære avdrag på lån, betalt til Husbanken	11 420	0	0	0	0	0
Avsetning til bundet investeringsfond (pga. ekstraordinære avdrag fra innbyggere i kommunen)	1 183	0	0	0	0	0
Sum utgifter	33 320	25 000	15 000	25 400	26 000	26 600
Bruk av lån til videreutlån (lån i Husbanken)	-16 094	-20 000	-10 000	-20 000	-20 000	-20 000
Mottatte ordinære avdrag på utlån, fra innbyggere i kommunen	-3 525	-4 100	-4 200	-4 600	-5 200	-5 800
Mottatte ekstraordinære avdrag på utlån, fra innbyggere i kommunen	-12 537	0	-800	-800	-800	-800
Bruk av bundet investeringsfond (pga. ekstraordinære avdrag fra innbyggere i kommunen)	-66	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-32 222	-24 100	-15 000	-25 400	-26 000	-26 600
Nettoutgift	**1 098**	**900**	**0**	**0**	**0**	**0**

I økonomiplan 2026-2029 var det forutsatt 20.000.000 kroner i låneopptak formidlingslån i 2026 og 25.000.000 kroner i låneopptak i 2027-2029. Hovedmålgruppa for lån er vanskeligstilte barnefamilier. Det var meldt inn ønske 20.000.000 kroner i 2027-2028 og 25.000.000 kroner i 2029-2030. Kommunedirektøren foreslår lavere beløp, 10.000.000 kroner i 2027 og 20.000.000 kroner i 2028-2030. Årsakene er at en har en del udisponerte midler igjen av lånerammen fra 2026, dette kan benyttes i 2026. Søknader om formidlingslån vurderes etter kriterier for ordningen gitt av Husbanken, og i 2026 er det mange søknader som ikke oppfyller kravene til å få lån.

Avdrag kommunen betaler til Husbanken og avdrag kommunen mottar fra våre lånekunder føres også i investeringsregnskapet. Som følge av noen tap, tidsforskyvninger mellom innlån og utlån mv. bruker det kommunen betaler i ordinære avdrag til Husbanken å være et høyere beløp enn det en mottar i ordinære avdrag fra lånekundene. En endring i regelverket medfører at en kan bruke ekstraordinære avdrag fra lånekundene til å dekke utgifter til ordinære avdrag på kommunens formidlingslån i Husbanken. I den økonomiske situasjonen kommunen nå er i foreslår en å gjøre

dette.

Det er Intrum AS som håndterer det bankmessige i forbindelse med utlånene.

0912 – Startlån førstegangsetablerere

Prosjekt 0912 Startlån, førstegangsetablerere (beløp i 1.000 kroner)	Regnska p 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Utlån til innbyggere i kommunen	0	0	0	0	0	0
Ordinære avdrag på lån, betalt til Husbanken	41	85	90	95	100	105
Sum utgifter	41	85	90	95	100	105
Bruk av lån til videreutlån (lån i Husbanken)	0	0	0	0	0	0
Mottatte ordinære avdrag på utlån, fra innbyggere i kommunen	0	-45	-90	-95	-100	-105
Sum inntekter	0	-45	-90	-95	-100	-105
Nettoutgift	**41**	**40**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kommunestyret vedtok ved behandlingen økonomiplan 2025-2028 å ta opp 5 mill. kroner i 2025 i startlån til førstegangsetablerere. Pr. utgangen av oktober 2026 er drøyt halvparten utbetalt. Det foreslås ikke søkt om slikt lån i 2027-2030, årsaken er liten etterspørsel.

Husbanken krever egen rapportering på startlån til førstegangsetablerere, derfor er det eget prosjekt. Intrum håndterer disse lånene også, på vegne av kommunen.

Utbyggingsavtaler

For mange år siden ble det inngått utbyggingsavtaler knyttet til boligfelt både på Glastadheia og Lauvåsen, begge inngått etter anleggsbidragsmetoden. Det innebærer at kommunen mottar fakturaer fra entreprenør og anleggsbidrag fra utbygger fortløpende. Begge prosjektene er innarbeidet i revidert budsjett 2026, og vil bli overført til nye budsjettår inntil de er fullført.

Kommunestyret har de siste årene godkjent utbyggingsavtaler etter justeringsmetoden. Det innebærer at utbygger er byggherre, og at kommunen overtar anlegget først når det er ferdig og godkjent. Det er også først på dette tidspunktet at anlegget skal føres i kommunens investeringsregnskap. Investeringsutgifter og -inntekter er like store, så nettobeløpet er 0 kroner.

I de nyeste avtalene er det ikke angitt forventet totalsum eller hvilket år anlegget skal overtas av kommunen. Prosjektene er derfor ikke ført opp i investeringsbudsjettet i denne økonomiplanen. En må komme tilbake i tertialrapportene med budsjettjusteringer når overtakelse av anleggene blir aktuelt.

Nedenfor følger en oversikt over inngåtte utbyggingsavtaler etter justeringsmetoden, der kommunen ikke har overtatt anleggene pr. utgangen av oktober 2026:

- Skuggevik, vedtatt i kommunestyret 21.3.2023 i sak 27. Avtalepart er 980 377 075 Capnova AS.
- Brennvika, sluttbehandling i kommunestyret 20.6.2023 i sak 65. Avtalepart er 925 621 471 Brennvika Eiendom AS.
- Dalhei vest, godkjent i kommunestyret 15.10.2025 i sak 76. Avtalepart er 925 700 983 Gjeving Vest AS.

Kommunestyret vedtok 16.2.2021 i sak 10 å godkjenne en utbyggingsavtale for en del av Svabukta. Det var knyttet noen forbehold til vedtaket. Pr. utgangen av oktober 2026 er det fortsatt uavklarte forhold i saken, så det er ikke signert noen avtale. Avtalepart er 921 070 314 Rueness Eiendom AS.

Mulige investeringsprosjekter i 2027-2030

I denne økonomiplanen er det innarbeidet bevilgninger til mange investeringsprosjekter. Gjennom den administrative budsjettprosessen høsten 2026 har flere behov og mulige prosjekter vært nevnt, uten at bevilgninger gis. Dette skyldes blant annet at det er behov for å vurdere og utrede mer, men ikke minst at kommunens økonomiske evne til investeringer i årene fremover er sterkt begrenset. Videre er det utfordringer på kapasiteten til å planlegge og følge opp investeringsprosjekter. Kommunedirektøren ønsker likevel å nevne noen prosjekter, slik at kommunestyret er forberedt på at prosjekter, hvis mulig, kan bli vurdert i kommende økonomiplaner. Høsten 2026 har kommunen også hatt bistand fra NIVI Analyse AS med tanke på å redusere driftsutgiftene og komme ut av ROBEK. Tiltakslistene etter det arbeidet var ferdige om lag når denne økonomiplanen ble ferdigstilt, og antall tiltak er mange. Det er mulig det kan fremkomme investeringsbehov der, men det må en komme tilbake til i senere økonomiplaner.

Arbeidstilsynet har kommet med pålegg om utbedringer på kommunens brannstasjon i Søsterdalen. Medio 2026 fikk kommunen tilbud om å leie lokaler til brannstasjon på Grenstøl i stedet. Som følge av dette la kommunedirektøren frem en sak for kommunestyret 2.9.2026 (sak 66/2026). Kommunestyret ba kommunedirektøren utrede alternative løsninger og komme tilbake med ny sak. Alternativene som skulle utredes er ny brannstasjon/beredskapssenter, oppgradering i Søsterdalen og leie av lokaler. Pr. utgangen av oktober 2026 er ikke ny sak behandlet av kommunestyret, så en må komme tilbake til lokaler for brannstasjon senere.

Det begynner å bli en del år siden Lyngmyr skole ble rehabilitert, og på sikt må det gjøres igjen. I økonomiplanen er det innarbeidet en del prosjekter knyttet til skolen, men etter hvert må en nok gjøre en større rehabilitering. En ungdomsskole er utsatt for hard bruk. På skolen er det som kjent også utfordringer med svømmebassenget. Nå er det håndtert ved mindre tiltak over driftsbudsjettet. Ved en større rehabilitering av skolen må en vurdere tiltak på bassenget også.

Holt barnehage har meldt om behov for flere utendørs lekeapparater. Det har en ikke funnet rom for å prioritere nå.

Bronsbu barnehage ble tatt i bruk i august 2022. I løpet av det første driftsåret dukket det opp en del reklamasjonssaker. Dette skal leverandøren egentlig rette opp i, men en har måttet engasjere juridisk bistand og eksterne konsulenter for å avklare sakene. Det ble høsten 2025 utarbeidet et krav overfor entreprenøren, men saken er ikke avklart når denne økonomiplanen ferdigstilles. Hvis den juridiske avklaringen medfører utgifter for kommunen må en komme tilbake til saken, siden det ikke er avsatt midler til dette i økonomiplanen.

Fasaden på den eldste delen av Strannasenteret har også behov for rehabilitering. Videre er det meldt inn behov for søppelbu og garasje med lademuligheter til elektriske rullestoler og sykler. Noen av verandaene ved Strannasenteret siger, og de bør vurderes skiftet.

Fra 2031 blir det forbudt å selge gummigranulat som brukes som fyllmateriale på kunstgressbaner. Regjeringen har i oktober 2025 meddelt at de styrker tilskuddsordningen til baner uten gummigranulat. Tvedestrand har to kunstgressbaner med slikt fyllmateriale. I 2027 må en se nærmere på nye bestemmelser, tilskuddsordninger mv.

I forbindelse med kommunens utarbeiding av en klima- og naturmangfoldsplan har en konsulent vurdert etablering av solcellepanel på kommunale bygg. Dette må en arbeide videre med før det eventuelt foreslås bevilgning til slike investeringer.

Da kommunestyret vedtok inndekning av kommunen underskudd på driftsregnskapet for 2024 ble rammene til alle sektorene redusert. For Samfunn og infrastruktur var ett av de planlagte tiltakene nedklassifisering av noen kommunale veier. En nedklassifisering er en omfattende prosess, og i noen tilfeller kan det være behov for en oppgradering av veiene før de nedklassifiseres.

Gamle E18 mellom Rømyr og Fiane, samt brua over nye E18, er nedklassifisert til kommunal vei.

Staten/Nye Veier AS skal bekoste oppgradering, men det er ikke avklart om dette skal skje i statlig eller kommunal regi.

EU vedtok høsten 2024 et nytt og strengere direktiv knyttet til avløpssektoren. Forslaget innebærer svært strenge krav i forbindelse med utslipp, og det vil kunne påvirke investeringsbehovet for kommunen. EU-regelverket må implementeres i norsk regelverk, Miljødirektoratet har startet på dette arbeidet. Innen 2034 skal en stor andel av de norske anleggene tilfredsstille kravene, og det er forventet at Tvedestrands anlegg er i denne gruppen. Kommunen må påregne betydelige investeringer.

Bevilgninger og inntekter fra økonomiplan 2026-2029 som er tatt bort

Det er gjort endringer på flere av investeringsprosjektene som var ført opp i vedtatt økonomiplan 2026-2029, se omtale på flere av prosjektene over. I tillegg er bevilgningen til følgende prosjekter fjernet:

- 0362 Salg av bygninger, inkl. klargjøring, meglerutgifter mv.: I løpet av 2026 er flere av de eiendommene som var aktuelle for salg avhendet. Flere av eiendommene som er aktuelle å selge er omfattet av området i reguleringsplanen for sentrum nord. Som det fremgår av omtale i prosjekt 0592 Sentrum nord VA, vei mv. er det i denne økonomiplanen ikke budsjettert med hverken utgifter til fysiske tiltak eller inntekter fra salg av eiendom i dette området. Det må en komme tilbake til senere. Dersom det blir andre eiendommer som er aktuelle for salg må en komme tilbake til det også.
- 0352 Kaldtlager på Lyngmyr: Siden økonomiplan 2023-2026 har det vært innarbeidet bevilgninger til et kaldtlager for oppbevaring av diverse utstyr til drift av utendørsanleggene på Lyngmyr. Prosjektet er blitt skjøvet ut i tid gjentatte ganger. Både som følge av kapasitet, usikkerhet angående behov og usikkerhet angående bruk av området på Lyngmyr er dette prosjektet nå tatt ut av økonomiplanen.
- 0525 Kommunalteknikk bil: I forrige økonomiplan var det avsatt 200.000 kroner i 2028 til en bil til bruk på Sandøya, dette er nå tatt bort. Bilen en har brukes så lenge som mulig, så må en heller komme tilbake til saken når behovet oppstår.
- 0561 Fjærkleivene rehabilitering VA: Hoveddelen av dette prosjektet gjennomføres i 2026, men det var i forrige økonomiplan avsatt 1.500.000 kroner i 2027 til rehabilitering av en sideledning nederst i Fjærkleivene. Dette er nå tatt ut av økonomiplanen som eget prosjekt, men kommer til å bli tatt med i vurderingene i prosjekt 0600 Rehabilitering gamle VA-ledninger i sentrum.

Investeringsinntekter

Sum investeringsinntekter (beløp i hele 1.000 kroner)	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer	-1 760	-4 095	-2 570	-430
- Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer	-1 760	-4 095	-2 570	-430
Tilskudd fra andre	-1 600	-1 610	-1 160	-1 160
- 0701 Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren	0	-450	0	0
- 0419 Solcelleanlegg	-1 600	0	0	0
- 0002 Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal (anleggsbidrag VA)	0	-1 160	-1 160	-1 160
Salg av varige driftsmidler	0	-5 840	-5 840	-5 840
- 0002 Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal	0	-5 840	-5 840	-5 840
Bruk av ubundet investeringsfond; aksjer og andeler	-2 000	0	0	0
- 0901 Investeringsprosjekter, finansiering frie midler	-2 000	0	0	0

Sum investeringsinntekter (beløp i hele 1.000 kroner)	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Bruk av investeringslån	-33 490	-44 400	-33 580	-60 620
- 0901 Investeringsprosjekter, finansiering frie midler	-33 490	-44 400	-33 580	-60 620
Sum investeringsinntekter	**-38 850**	**-55 945**	**-43 150**	**-68 050**

Noen av inntektene er omtalt under aktuelt prosjekt tidligere i dette kapitlet. Nedenfor omtales kun de inntekter som ikke er omtalt tidligere.

Merverdiavgiftskompensasjon er beregnet ut fra bevilgningene til de prosjektene der en er berettiget til slik kompensasjon.

På utgiftssiden i budsjettet er det i 2027 innarbeidet 2.000.000 kroner til betaling av KLP egenkapitalinnskudd. Slike investeringsutgifter kan ikke lånefinansieres. Det er ikke budsjettert med salgsinntekter i 2027, så alternative lovlige finansieringskilder er da ubundet investeringsfond; aksjer og andeler og overføring fra drift til investering. Det siste er det ikke rom for økonomisk, så bruk av fond er det eneste mulige. I 2028-2030 er det budsjettert med salgsinntekter fra næringsarealene på Grenstøl, de kan dekke utgiftene til egenkapitalinnskuddet.

Med utgangspunkt i investeringsutgifter, merverdiavgiftskompensasjon, salgsinntekter, tilskudd mv. som fremkommer i tabellen over beregner en hvor mye en må lånefinansiere hvert år.

I 2027 er det budsjettert med et låneopptak i investeringslån på 33.490.000 kroner. Dette fordeler seg med 25.400.000 kroner til vann- og avløpsprosjekter, 400.000 kroner til kjøp av bil til arbeid med tilsyn av private slamanlegg (selvkostområde) og 7.690.000 kroner til øvrige prosjekter. Siden Tvedestrand kommune er på ROBEK må Statsforvalteren godkjenne kommunens vedtak om å ta opp lån ved å fastsette en øvre ramme for låneopptak for budsjettåret. Kommunen kan ikke iverksette sitt lånevedtak før Statsforvalteren har godkjent en låneramme. Dersom kommunestyret for eksempel i en tertialrapport i 2027 fatter vedtak om økt låneopptak (mens kommunen er på ROBEK), må Statsforvalteren behandle den saken også. Statsforvalteren kan, men må ikke, godkjenne kommunestyrets endringsvedtak.

Låneopptak totalt for 2028-2030 er 138.600.000 kroner. Dette fordeler seg med 102.720.000 kroner til vann- og avløpsprosjekter og 35.880.000 kroner til andre prosjekter. Statsforvalteren skal ikke godkjenne lånerammer for 2028-2030 nå, deres behandling og vedtak gjelder bare for det kommende budsjettåret.

Ubundet investeringsfond; aksjer og andeler

Gjennom flere år har kommunen avsatt inntekter etter eiendomssalg på et eget ubundet investeringsfond. Hensikten har vært å sikre tilgjengelig midler i investering til å finansiere utgifter som for eksempel KLP egenkapitalinnskudd. Kommunene har ikke lov til å låne penger til slike utgifter. Overføring fra drift til investering er en lovlig finansiering, men kommunen har på lang tid ikke hatt rom i sine budsjetter til slike overføringer.

Ved utgangen av 2026 vil dette ubundne investeringsfondet være på 19.257.000 kroner. Som en ser av omtalen i kapitlet over tilrås det å bruke 2.000.000 kroner av dette fondet i 2027 for å finansiere utgifter til KLP egenkapitalinnskudd. I 2028-2030 er utgiften til egenkapitalinnskuddet forutsatt finansiert med salgsinntekter fra næringseiendommer på Grenstøl. Hvis en ikke oppnår inntekter fra slikt salg må en bruke av fondet i de årene også.

I tillegg til egenkapitalinnskudd er det veldig gunstig å ha et slikt fond til mindre tilleggsbevilgninger ved behov. Det hender for eksempel at en ved overføring av ubrukte bevilgninger fra ett år til neste mangler noe finansiering. Årsaker til det kan være forhold rundt merverdiavgift, merforbruk på avsluttede prosjekter, lavere inntekter enn budsjettert osv. I slike tilfeller er det veldig bra å ha et fond å hente finansiering fra, slik at en slipper å ta opp ekstra investeringslån.

1.9.3 Utvikling av lånegjeld

Tabellen under viser budsjettert samlet lånegjeld (investeringslån og formidlingslån) ved utgangen av hvert år i planperioden, samt lånegjeld pr. innbygger. En har brukt innbyggertallet 1.1.2026 for 2025, det var 6.430 personer. For årene 2026-2030 har en brukt folketallet pr. 1.7.2026, det var 6.474 personer.

Samlet lånegjeld	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	1 001,9	995,1	993,3	1 011,0	1 015,7	1 045,8
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	155 811	153 708	153 428	156 156	156 891	161 537

Investeringslånene må kommunen betjene selv. Formidlingslånene betjenes i stor grad ved innbetaling fra kommunens "lånekunder". Dersom en deler den samlede låneportefølje i investeringslån og formidlingslån har en følgende situasjon:

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Investeringslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	796,2	787,6	780,8	783,8	774,6	791,3
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	123 821	121 655	120 603	121 075	119 648	122 225
Formidlingslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	205,7	207,5	212,5	227,1	241,1	254,5
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	31 989	32 053	32 825	35 080	37 243	39 313

I planperioden (2027-2030) øker samlet gjeld med 50,7 mill. kroner. Dette fordeler seg med en økning på 3,7 mill. kroner på investeringslån og en økning på 47,0 mill. kroner på formidlingslån.

Kommunen har høy lånegjeld i forbindelse med investeringene, og er dermed eksponert for risiko knyttet til utviklingen i lånerenter. Som det fremgår av kapitlet om investeringsinntekter er en svært stor del av kommunens låneopptak i 2027-2030 en følge av investeringer i vann- og avløpssektoren. Det er selvkostområder, der renter og avdrag regnes med når gebyret for kommunale avgifter skal beregnes. Renter og avdrag til investeringer innen selvkostområdene belaster dermed ikke kommunens samlede driftsresultat over tid.

I beregningene knyttet til formidlingslån har en i 2027-2030 kun regnet med budsjetterte ordinære avdrag. Kommunens lånekunder innbetaler ekstraordinære avdrag som kommunen til en viss grad bruker til å nedbetale ekstra på lån i Husbanken. Det varierer fra år til år hvor stort det beløpet blir. Selv med slike ekstra nedbetalinger vil kommunens lånegjeld knyttet til formidlingslån øke i perioden. Kommunen har hatt lite tap på formidlingslån de siste årene, men det vil alltid være risiko knyttet til dette. Kommunen må selv dekke store deler av eventuelle tap.

2 Kommunedirektør, stab og IKT (200)

2.1 Driftsbudsjettet

2.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 001 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (136)	0	-200 000	-200 000	-200 000
2 001 - KA: Redusere kopimaskiner fra 4 til 2 på kommunehuset, fra høsten 2027 (130)	-20 000	-45 000	-45 000	-45 000
2 001 - KP: Fjerne Teknikk, plan og næringsutvalget, (TPN) (120)	-320 000	-320 000	-320 000	-320 000
2 001 - KP: Ikke streame formannskapsmøter og teknikk, plan og næring (TPN) (025)	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
2 001 - KP: Livsløpsutvalget utgår (024)	-220 000	-220 000	-220 000	-220 000
2 001 - KP: Reduksjon varaordfører fra 20% til 10% frikjøp (133)	-45 000	-170 000	-170 000	-170 000
2 001 - KP: Redusere antall kommunestyrerepresentanter fra 23 til 21 fra 2028 (023)	0	-50 000	-50 000	-50 000
2 001 - KP: Redusere ordførers lønn fra 95% til 90% av stortingsrepresentant (117)	-30 000	-90 000	-90 000	-90 000
2 001 - KP: Redusert møtegodtgjørelse folkevalgte (064)	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
2 001 - NA: Oppsigelse velkomstbrev nye innbyggere (137)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 002 - KA: Vakans ca. 60% i 2027, økonomi (008)	-526 000	0	0	0
2 002 - KP: Taksering av eiendomsskatt på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom i 2028 (156)	0	500 000	0	0
2 002 - KP: Taksering eiendomsskatt, fritidsboliger mv. i 2027 (027)	1 500 000	0	0	0
2 003 - KA: Arbeidsmiljøprisen utgår (142)	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
2 003 - KA: Fellesfunksjoner - Abonnement på Bedre kommune utgår (048)	-58 000	-58 000	-58 000	-58 000
2 003 - KA: Fellesfunksjoner - chatbot (047)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 003 - KA: Ikke bruk av overtid, personal (076)	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
2 003 - KA: Oppsigelse leasing og abonnement arkivkurs (172)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 003 - KA: Reduksjon 1 årsverk, HR-avd. fra 1.7.2027 (077)	-428 000	-859 000	-859 000	-859 000
2 003 - KA: Redusere hovedverneombud med 0,1 årsverk (129)	-72 000	-72 000	-72 000	-72 000
2 003 - KA: Redusere porto, digital forsendelse (157)	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
2 003 - KA: Vakant 100% stilling 9 måneder, HR-avd (075)	-706 000	0	0	0
2 003 - KA: Øke utgifter til kjøp av tjenester bedriftshelsetjeneste (078)	20 000	0	0	0
Sum tiltak	**-1 158 000**	**-1 837 000**	**-2 337 000**	**-2 337 000**

2001: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (136)

Organisasjonsutvikling og framtidig organisering av kommunen
Tvedestrand kommune skal i økonomiplanperioden gjennomføre en helhetlig gjennomgang av

kommunens administrative organisering og lederstruktur. Formålet er å utvikle en organisasjon som er best mulig rustet til å møte framtidige krav til tjenesteleveranser, økonomisk bærekraft, omstilling og effektiv ressursutnyttelse.

Gjennomgangen skal omfatte hele kommunen og blant annet vurdere antall ledernivåer, ansvars- og myndighetsfordeling, kontrollspenn, samhandling mellom tjenesteområdene og organiseringen av stabs- og støttefunksjoner. Det skal også vurderes hvordan organisasjonen kan utvikles i lys av økt interkommunalt samarbeid og endringer i kommunens oppgaver og rammebetingelser.

Målet er å etablere en tydelig og robust organisasjonsstruktur som sikrer god ledelse, tilstrekkelig gjennomføringskraft og leveransedyktighet i alle kommunens tjenester, samtidig som organiseringen er økonomisk bærekraftig over tid.

Arbeidet gjennomføres som en organisasjonsutviklingsprosess med nødvendig involvering av ledere, tillitsvalgte og ansatte. Eventuelle organisatoriske endringer gjennomføres i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk. Tidsperspektiv: Arbeidet igangsettes i 2027 og gjennomføres trinnvis i økonomiplanperioden.

2001: Redusere kopimaskiner fra 4 til 2 på kommunehuset, fra høsten 2027 (130)

Det foreslås å si opp lisensavtaler for kopimaskiner på kommunehuset, fra fire til til to maskiner. Det er IKT-Agder som administrerer lisensene. Innsparingene kommer på IKT-Agders budsjett og gjelder fra høsten 2027.

2001: Fjerne Teknikk, plan og næringsutvalget, (TPN) (120)

Det foreslås å fjerne TPN fra 1.1.2027. Dette vil gi innsparinger til godtgjørelser for leder og nestleder samt møtegodtgjørelser til medlemmene. Det vil utgjøre om lag 320.000 kroner.
Beregningene er gjort ut fra ordførers lønn er 90% av stortingsrepresentant.

2001: Ikke streame formannskapsmøter og teknikk, plan og næring (TPN) (025)

Det foreslås å redusere budsjettet med 70.000 kroner fordi en ikke skal streame annet enn kommunestyremøtene.

2001: Livsløpsutvalget utgår (024)

Vedtatt i k-styret 20.1.20262, k-sak 26/84.
Årsbeløp 220.000 avrundet.

2001: Reduksjon varaordfører fra 20% til 10% frikjøp (133)

Tiltaket er foreslått fra høsten 2027. Det vises til k-sak 18.11.2026: Høringsutkast - Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjørelse og velferdsgoder 2027-2031.

2001: Redusere antall kommunestyrerepresentanter fra 23 til 21 fra 2028 (023)

Det foreslås å redusere med 2 kommunestyrerepresentanter. Fra 23 til 21 medlemmer. Tiltaket vil kunne utgjøre 50.000 kroner fra 20285.

2001: Redusere ordførers lønn fra 95% til 90% av stortingsrepresentant (117)

Det foreslås å redusere ordførers lønn fra 95 % til 90% av stortingsrepresentant fra høsten 2027. Det vises til k-sak 18.11.2026: Høringsutkast - Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjørelse og velferdsgoder 2027-2031.

2001: Redusert møtegodtgjørelse folkevalgte (064)

Tiltaket innebærer å redusere møtegodtgjørelse for folkevalgte (kommunestyret, formannskap, kontrollutvalg, sakkyndig nemnd, klagenemnd og administrasjons- og likestillingsutvalget). Beløp er avhengig av hvilken prosentsats/andel av ordførergodtgjørelse en velger.
Dersom en tar utgangspunkt i ordførers lønn satt til 90% av stortingsrepresentant og endrer satsene

som følger: Fra 13% og 1500 kr pr møte til 7% og 800 kr pr møte,
Kan dette medføre en innsparing på om lag 220.000 kroner. En setter et forsiktig anslag her på 120.000 kroner.

2001: Oppsigelse velkomstbrev nye innbyggere (137)

Oppsigelse velkomstbrev til nye innbyggere: 20.000. Som erstatning vil en lage en informasjonsside på hjemmesiden som kan holdes oppdatert til enhver tid.

2002: Vakans ca. 60% i 2027, økonomi (008)

Tiltaket forutsetter at det blir holdt vakanser tilsvarende 60 prosent stilling i 2027. Dette vil kunne redusere kapasiteten til økonomistaben.

2002:Taksering av eiendomsskatt på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom i 2028 (156)

Tiltaket gjelder taksering før innføring av eiendomsskatt på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom i 2029. Estimat på utgifter til taksering er satt til 0,5 mill. kroner. Beløpet vil avhenge av hva takseringsjobben skal inneholde av ulike oppgaver. Det må spesifiseres i anbudsinnhentingen. Takseringsarbeidet er foreslått utført i 2028.

2002: Taksering eiendomsskatt, fritidsboliger mv. i 2027 (027)

Klargjøring for nye satser i 2028. Tiltaket gjelder kjøp av konsulenttjenester mv. til taksering av fritidsboliger mv i 2027. Estimat på utgifter til allmenn taksering er satt til 1,5 mill. kroner. Beløpet vil avhenge av hva takseringsjobben skal inneholde av ulike oppgaver. Det må spesifiseres i anbudsinnhentingen.

2003: Arbeidsmiljøprisen utgår (142)

Arbeidsmiljøprisen har vært et tiltak for å fremme gode arbeidsmiljøtiltak, og fremheve en ansatte eller en ansattgruppe som utmerker seg på dette området. Det tildeles vinneren en pris på kr. 5.000,- som kan benyttet til arbeidsmiljøtiltak. Tiltaket foreslås kuttet.

2003: Fellesfunksjoner - Abonnement på Bedre kommune utgår (048)

Si opp Bedre kommune. Vi benytter ikke lengre medarbeiderundersøkelse, 10Faktor eller andre brukerundersøkelser. Innsparing 58.000 kroner pr år.

2003: Fellesfunksjoner - chatbot (047)

Oppsigelse KommuneKari kr. 22.500,- Anskaffelse innebygd AI søk kr. 12.000,-. Total innsparing kr. 10.000,-

2003: Ikke bruk av overtid, personal- og organisasjonsavdelingen (076)

Budsjett for overtid slettes.

2003: Oppsigelse leasing og abonnement arkivkurs (172)

Si opp leasingavtale scanner dokumentsenteret og abonnement

2003: Reduksjon 1 årsverk, HR-avd. fra 1.7.2027 (077)

Ved inngåelse av tjenestekjøpsavtale om lønn fra Risør kommune, bortfaller 1 årsverk. Det vil bortfalle ytterligere 1 årsverk grunnet bortfall av lønnsfunksjon, samt effektivisering og omgjøring av arbeidsoppgaver. Nedstyring av ytterligere 1 årsverk vil redusere kapasitet og tilgjenglighet innenfor personalområdet. Det vil få 1/2 års virkning i 2027.

2003: Redusere hovedverneombud med 0,1 årsverk (129)

Hovedverneombudsfunksjonen har vært 0,2 årsverk frikjøp. Dette foreslås redusert til 0,1 årsverk fra 01.01.2027.

2003: Redusere porto, digital forsendelse (157)

Redusere porto, digital forsendelse.

2003: Vakant 100% stilling 9 måneder, HR-avd (075)

100% stilling holdes vakant i 8 måneder i påvente av resultat 3K merkantile tjenester. Dersom det ikke vedtas samarbeid i 3K innenfor området må det ansettes i 100% stilling fra september 2027. Denne stillingen ble lyst ut våren 2026 med hovedvekt for å forsterke sykefraværsarbeidet, men ble trukket tilbake i påvente av videre prosess 3K merkantile tjenester og den økonomiske situasjonen. Tiltaket vil medføre redusert kapasitet innen HR og personalområdet.

2003: Øke utgifter til kjøp av tjenester bedriftshelsetjeneste (078)

Grunnet redusert bemanning innen HR, vakante stillinger, vil det være behov for å kjøpe noen flere tjenester fra bedriftshelsetjenesten i bistand med oppfølging av sykmeldte og eventuelt andre arbeidsmiljøutfordringer som oppstår som tillegger tjenester bedriftshelsetjenesten kan bistå med. Økningen legges inn for 2027, sett i sammenheng med vakant stilling frem til og med august 2027.

2.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

Kommunedirektørens staber:

- Personal- og organisasjonsavdelingen har ansvar for blant annet følgende områder: HR, tjenestekjøp av lønn, service- og dokumentsenter, politisk sekretariat, valg, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud, bedriftshelsetjeneste, beredskap, samfunnsplanlegging, informasjonssikkerhet, salgs- og skjenkebevillinger, lærlinger, rådgivning mot alle ledernivå i organisasjonen m.m.
- Økonomiavdelingen har ansvar for blant annet følgende områder: budsjett - og økonomiplanarbeid, regnskap, rapportering, fakturering, innfordring, eiendomsskattekontor, innkjøpskoordinator, finans, rådgivning mot alle ledernivå i organisasjonen m.m.

I tillegg hører følgende oppgaver til ansvar kommunedirektør, stab, politisk ledelse og IKT:

- IKT-utgifter for hele kommunen med IKT Agder IKS.
- Politiske styringsorgan, revisjon og kontrollorgan.

2.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

2.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
200 Kommunedirektør, stab og IKT	46 260	47 540	49 578	51 211	52 901	53 711

I kommunedirektørens budsjett er det innarbeidet endringer, såkalte konsekvensjusteringer av budsjettet, i blant annet:

- Økte utgifter til IKT-Agder IKS: 1,0 mill. kroner, i tråd med budsjett fra IKT-Agder. Totalt budsjett blir da 17,4 mill. kroner for 2027. På grunn av varsel om volumendringer framover, er det lagt inn økninger videre i økonomiplanperioden.
- Møtegodtgjørelse til politikere er videreført med dagens satser, jf. forskrift om satser for

politiske godtgjørelser mv.

- Utgifter til kontrollutvalg og revisjon er oppdatert i tråd med vedtatt budsjett fra Kontrollutvalget i møte 10.9.2026, sak 30/2026. Forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Tvedestrand kommune har en ramme på 1,4 mill. kroner, dvs. en økning på 15.000 kroner fra budsjett 2026.
- Budsjett til valg er lagt inn med 188.000 kroner i 2027 og 190.000 kroner i 2029.
- Budsjett for kontroll og skjenkebevilling er videreført med samme nivå som 2026 med nettoinntekt på 220.000 kroner.
- Utgifter OFA IKS og Aust-Agder arkivet, videreføres med samme ramme som 2026.
- Østre Agder: sekretariat, personvernombud, informasjonssikkerhetsrådgiver: Samlet økning ca. 100.000 kroner. (E-helse og innsatstrappa utgikk fra 2026). Det er forutsatt ny fordelingsmodell for Østre Agder samarbeidet på 20-80-4, dvs. 20 prosent fastdel, 80 prosent befolkning samt 4 prosent indirekte kostnader .

Det er også lagt inn forslag om flere tiltaksendringer i budsjett for 2027-2030.

2.2.1.2 Årsverk

Stillingsprosent 2026-2027

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
200 Kommunedirektør, stab og IKT	4 319	4 164	-155
2 001 Kommunedirektør	220	220	0
2 002 Økonomiavdelingen	600	600	0
2 003 Personal- og organisasjonsavdelingen	1 179	1 094	-85
2 004 NAV Øst i Agder	2 320	2 250	-70

Oppdatert årsverk for kommunedirektør, stab og IKT, inkl. NAV øst i Agder er 40,5 årsverk for 2027.

Dette er en reduksjon på 2,83.årsverk fra 2026. Dette gjelder både reduksjoner i konsekvensjustert budsjett på 1,73 årsverk og nye tiltak på 1,1 årsverk.

konsekvensjusteringer:

Kommunedirektør og stab har reduksjon på 1,73 som gjelder reduksjon på 0,7 for NAV øst i Agder, flyktninger. I tillegg er det reduksjon på ett årsverk på personal- og organisasjonsavdelingen ved at en kjøper tjenester fra Risør i stedet for egne ansatte utfører lønnsarbeidet. Det er også en oppjustering av hovedtillitsvalgtes frikjøpsressurs på 0,14, beregnet for året. Frikjøpsressursen lå også inne i årsverket på 43,36 for 2026 med +0,17 årsverk. Nettoeffekten blir -0,03 årsverk for 2027.

Tiltak:

Endringen er 2 årsverk på personal- og organisasjonsavdeling innenfor fagområdet lønn, hvorav det ene har helårsvirkning og det andre årsverket fra 01.07.2027.

I budsjettet ligger også en reduksjon av 0,1 årsverk, fra 0,2 årsverk, på hovedverneombud funksjonen. Ut ifra erfaring vil dette kunne være et gjennomførbart tiltak.

Tiltaket om økning av frikjøpsressurs til tillitsvalgte utgjør økning på 0,14 årsverk fra konsekvensjustert budsjett for 2027.

Samlet, reduksjoner. 2,83 årsverk:

Personal- og organisasjonsavdeling: 2 årsverk innenfor fagområdet lønn, hvorav det ene har

helårsvirkning og det andre årsverket fra 01.07.2027.

Frikjøpsressurs: 0,03 årsverk

Hovedverneombud: 0,1 årsverk

NAV: 0,7 årsverk

Vakanser i tillegg til reduserte årsverk

I tillegg er det foreslått tiltak på vakanser på 100 prosent i personal- og organisasjonsavdelingen som videreføres fra 01.06.2026 til 30.09.2027. Resultatet av 3K prosjektet innenfor merkantile tjenester vil være avgjørende for om årsverket kan holdes vakans. Reduksjonene i personal- og organisasjonsavdelingen vil medføre betydelig redusert kapasitet og vil være helt på det marginale og svært krevende. Det har over lengre tid vært redusert bemanning og bortprioritering av arbeidsoppgaver, samt redusert bistand ut i organisasjonen.

Økonomiavdelingen har også foreslått tiltak på å holde vakans på 60 prosent i 2027. Dette er utfordrende vil kunne redusere kapasiteten til økonomistaben.

2.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene

Politiske styringsorgan og kontrollutvalg m.m.

Ordfører 1 årsverk og varaordfører 0,1 årsverk. Ellers utgifter til drift av politisk virksomhet og alle utvalg, samt kontrollutvalg og revisjon.

Fellesutgifter, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

Frikjøp hovedtillitsvalgte for fem arbeidstakerorganisasjoner: Fagforbundet, Utdanningsforbundet, Norsk Sykepleieforbund, Delta, og Fellesorganisasjonen samt hovedverneombud, totalt 1,98 årsverk. Det ble i tillegg forhandlet fram økning på 0,10 årsverk for 2027, som får helårsvirkning 2,03 årsverk. Sistnevnte er lagt inn som et tiltak.

Diverse fellesutgifter, kontingenter diverse organisasjoner som KS, Østre Agder m.fl., advokatutgifter, felles interkommunalt personvernombud, felles interkommunal innkjøpsordning (OFA), felles interkommunal e-helse koordinator, salgs- og skjenkekontroller m.m.

IKT-utgifter hele kommunen med IKT Agder IKS

De fleste IKT-utgiftene går gjennom IKT Agder, som drift, lisenser, leie av PC-er, investeringer i nye IKT-systemer m.m. Budsjettet utgjør om lag 16,4 mill. kroner.

Stab Økonomi

Staben har 6 årsverk. Hovedaktiviteter: Regnskap, innfordring, innkjøpsrådgivning, finans, økonomiplan, budsjett, eiendomsskattekontor, tertialrapport og årsberetning, veiledning og bistand til enheter/sektorer, vederlagsberegninger, fakturering.

Stab personal og organisasjonsutvikling

Staben har 9,8 årsverk Hovedaktiviteter: Arbeidsoppgaver relatert til HR/personalområdet og bistand og veiledning på lønnsområdet. Fravær, pensjon, veiledning, IA-arbeid, personalreglement, veiledning og støtte til ledere og ansatte., internkontroll, kvalitetssystem, kompetansesystem, arkiv, post, kommunens hjemmeside, ansattportal, valg, politisk sekretariat, beredskap, informasjonssikkerhet, bevilgninger, vigsler.

2.2.3 Målekart

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat
Brukere	Brukerundersøkelse, score		
Medarbeidere	Medarbeiderundersøkelse, score	4,2	
	Medarbeiderundersøkelse, svarprosent	80%	
	Sykefravær, totalt	4,0 %	
	Sykefravær, korttid	1,5 %	
Økonomi	Budsjettavvik	+/- 0,5%	

Ansvarsområdet Kommunedirektør, stab og IKT har et samlet mål på sykefravær som er lavere enn kommunens på 7 prosent.

Ansvarsområdet har ikke lagt opp til noen brukerundersøkelser i 2027.

Arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført i 2026, og skal gjennomføres igjen i 2028.

2.2.4 Fokusområder

Kommunedirektørnivå inkl. stabene:

- Det er svært krevende tiltak som ligger i budsjettet. Det vil kreve ytterligere omstilling i 2027
- Det vil i 2027 være fokus på lederutvikling i den krevende situasjonen vi står foran
- Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen som ble gjennomført medio 2026, samt fokus på arbeidsmiljø.
- Beredskap innenfor de fleste områder vil ha et særskilt fokus fremover
- Stabene skal sammen med sektorene bidra til god samhandling for å kunne gi råd, veiledning, opplæring og gjensidig informasjon på en effektiv måte.
- Forenkling av rapporteringsarbeidet i kommunen.
- Oppfølging av vedtaket i 3K-samarbeidet i Tvedestrand, Risør og Gjerstad.

3 Samfunn og infrastruktur (210)

3.1 Driftsbudsjettet

3.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 101 - KA: Kommunalsjef SI, vakant i 2027 (073)	-1 338 000	-1 338 000	-1 338 000	-1 338 000
2 101 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (127)	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 102 - KA: Landbrukstiltak utgår i 2027 og 2028 (033)	-50 000	-50 000	0	0
2 102 - KA: Næringskontoret, kutt i diverse driftsutgifter (087)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 102 - KA: Redusere tilskudd til kystkultursenteret, halvering (113)	-33 000	-33 000	-33 000	-33 000
2 102 - KA: Turistinformasjon, halvere turist- og havneverter (088)	-32 000	-32 000	-32 000	-32 000
2 102 - KA: Turistinformasjon, redusere profilering (114)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 102 - KP: Redusere næringsressurs med 0,5 årsverk, fra 1.8.2027 (125)	-325 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 104 - KA: Gamle biblioteket stenges, reduserte driftsutgifter fra 1.3.2027 (145)	-142 000	-142 000	-142 000	-142 000
2 104 - KA: Generell innsparing Eiendom og teknisk (003)	-360 000	-360 000	-360 000	-360 000
2 104 - KA: Investering i Solcellepanel på Strannasenteret, Olav Sverres vei og Lyngmyrveien 49, reduserte strømutgifter (146)	-70 000	-250 000	-250 000	-250 000
2 104 - KA: Redusert veivedlikehold og beredskap kommunale veier, pga. privatisering (090)	-500 000	-1 250 000	-1 500 000	-1 750 000
2 104 - KA: Vakans 7 måneder 2027, våren 2027, Eiendom og teknisk, driftsdel (004)	-200 000	0	0	0
2 104 - KA: Økt veivedlikehold fra 2028, pga. tidligere etterslep, jf. Bud og øk.plan 2026-2029 (005)	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000
2 105 - KA: Avløp - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak (131)	-17 000	-40 000	-45 000	-50 000
2 105 - KA: Farekartlegging av nedslagsfelt for drikkevann (108)	0	500 000	0	0
2 105 - KA: Spredte avløp selvkost, utslipp og kontroll, 1 årsverk fra 1.8.2027 (066)	500 000	1 040 000	1 040 000	1 040 000
2 105 - KA: Strategiplan for lekkasjereduksjon vann (106)	0	200 000	0	0
2 105 - KA: Strategiplan for reduksjon av fremmedvann avløp (107)	0	200 000	0	0
2 105 - KA: Utredning av fremtidig avløpshåndtering på Gjeving (104)	0	0	500 000	0
2 105 - KA: Utredning av nye områder for tilknytning til avløp (105)	0	0	300 000	0
2 105 - KA: VA selvkost, rådgiver, 1 årsverk fra 1.10.2027 (109)	0	0	0	0
2 105 - KA: Vann - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak (132)	40 000	40 000	35 000	35 000
2 107 - KA: Kulturprisen deles ikke ut (082)	-5 000	-5 000	0	0
2 107 - KA: Kutt i kulturbudsjettet (126)	-105 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 107 - KA: Kutt i støtte til korps (102)	0	0	-20 000	-20 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 107 - KA: Reduksjon 0,6 årsverk i renholdsavdelingen (031)	-570 000	-570 000	-570 000	-570 000
2 107 - KA: Reduksjon i utbetalinger til sosialhjelp NAV (139)	-100 000	-100 000	0	0
2 107 - KA: Renhold, salg av tjenester til Fellesrådet (030)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 107 - KA: Tilskudd til Nes jernverk halveres (065)	-240 000	-240 000	-240 000	-240 000
2 107 - KA: Videreføring av reduksjon i driftsbudsjettet for biblioteket (103)	0	-80 000	-80 000	-80 000
2 107 - NP: Frivilligsentralen legges ned i sin nåværende form (032)	-294 000	-572 000	-572 000	-572 000
Sum tiltak	**-4 051 000**	**-3 192 000**	**-3 417 000**	**-4 472 000**

2101: Kommunalsjef SI, vakant i 2027 (073)

Med tanke på mulig 3K samarbeid, arbeidet med NIVI analyse og uvissheten i hva dette resulterer i, er det logisk at ansettelsen er satt på vent og at stillingen står vakant i 2027. Det er også fordel at enhetene har blitt selvstendig og selvgående.

Likevel merkes det at viktige ledelses- og styringsoppgaver ikke blir prioritert. En fortsatt vakant kommunalsjef-stilling ut over 2027 kan føre til svekkingen av sektorens kapasitet til styring og utviklingsarbeid. Når ledelsesressursen mangler, må oppgaver fordeles på allerede pressede fagressurser. Konsekvensen kan bli at sektoren i større grad blir drevet reaktivt, med mindre kapasitet til å følge opp utviklingsbehov, politiske målsettinger og nødvendige tiltak for fremtidig drift. Tiltaket reduserer kapasiteten til strategisk ledelse, koordinering og utviklingsarbeid i sektoren, samtidig som belastningen på kommunedirektøren og øvrige ledere øker.

Kommunedirektøren legger inn vakans resten av økonomiplanperioden også 2028-2030. Stillingen ses i sammenheng med 3K og organisasjonsutviklingsprosjekt for hele kommunen i 2027.

2101: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (127)

Organisasjonsutvikling og framtidig organisering av kommunen

Tvedestrand kommune skal i økonomiplanperioden gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunens administrative organisering og lederstruktur. Formålet er å utvikle en organisasjon som er best mulig rustet til å møte framtidige krav til tjenesteleveranser, økonomisk bærekraft, omstilling og effektiv ressursutnyttelse.

Gjennomgangen skal omfatte hele kommunen og blant annet vurdere antall ledernivåer, ansvars- og myndighetsfordeling, kontrollspenn, samhandling mellom tjenesteområdene og organiseringen av stabs- og støttefunksjoner. Det skal også vurderes hvordan organisasjonen kan utvikles i lys av økt interkommunalt samarbeid og endringer i kommunens oppgaver og rammebetingelser.

Målet er å etablere en tydelig og robust organisasjonsstruktur som sikrer god ledelse, tilstrekkelig gjennomføringskraft og leveransedyktighet i alle kommunens tjenester, samtidig som organiseringen er økonomisk bærekraftig over tid.

Arbeidet gjennomføres som en organisasjonsutviklingsprosess med nødvendig involvering av ledere, tillitsvalgte og ansatte. Eventuelle organisatoriske endringer gjennomføres i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk.

Tidsperspektiv: Arbeidet igangsettes i 2027 og gjennomføres trinnvis i økonomiplanperioden.

Plan, forvaltning og næring

2102: Landbrukstiltak utgår i 2027 og 2028 (033)

Landbruksplan trer i kraft 1. januar 2026. Etter hvert som planen tas i bruk, kan det bli noen utgifter

for gjennomføring av innhold i planen. Det står 50.000 kroner på budsjettområdet i konsekvensjustert budsjett. Det foreslås å redusere tiltaket med 50.000 kroner i 2027 og 2028.

2102 - Næringskontoret, kutt i diverse driftsutgifter (087)

Det foreslås å redusere utgifter tilsvarende 50.000 kroner blant annet til annonser, reklame, profilering og kjøp av konsulenttjenester. Det vil kunne medføre lavere aktivitet på næringsområdet.

2102: Redusere tilskudd til kystkultursenteret, halvering (113)

Det foreslås å halvere tilskudd til kystkultursenteret med 33.000 kroner.

Reduksjon av husleien forhandles med eiere og venneforening. Det forutsettes en halvering i husleien for neste år og framover.

2102: Turistinformasjon, halvere turist- og havneverter (088)

Kutt i utgifter til turist- og havneverter gir en årlig innsparing, men vil føre til reduserte åpningstider og et lavere servicenivå for besøkende og båtgjester på sommeren. Tiltaket kan medføre risiko for reduserte inntekter fra gjestehavna. Samtidig kan tiltaket ses i sammenheng med en utvikling hvor stadig flere benytter digitale informasjonskanaler og digitale betalingstjenester.

2102: Turistinformasjon, redusere profilering (114)

Det foreslås å redusere budsjettpost for profilering ved turistinformasjonen med 10.000 kroner. Tiltaket ses i sammenheng med en utvikling hvor stadig flere benytter digitale informasjonskanaler.

2102: Redusere næringsressurs med 0,5 årsverk, fra 1.8.2027 (125)

En reduksjon av stillingsressursen innebærer at kommunen vil opprettholde et næringsapparat med fokus på service, koordinering og oppfølging av eksisterende næringsliv, men med vesentlig mindre kapasitet til å utvikle nye satsinger, bygge nettverk, tiltrekke investeringer og drive langsiktig utviklingsarbeid.

Eiendom og teknisk

145: 2104: Gamle biblioteket stenges, reduserte driftsutgifter fra 1.3.2027

Tiltaket innebærer å stenge det gamle biblioteket. Det innebærer at alle leietakerne sies opp og må flytte til nye lokaler. Fritidsklubben flyttes til nye lokaler som f.eks. gamle videregående skole.

Budsjettposten reduseres med 142.000 kroner. Bygget skal stå tomt i påvente av salg og Sentrum Nord. Det trengs kun ca. 20.000 kroner til diverse driftsutgifter.

003: 2104: Generell innsparing Eiendom og teknisk

Enheten blir ikke prisjustert for vedlikehold, serviceavtaler og kjøp av materialer på 360.000 kroner. Tar innsparing på 640.000 kroner i tillegg i 2027.

146: 2104: Investering i Solcellepanel på Strannasenteret, Olav Sverres vei og Lyngmyrveien 49, reduserte strømutgifter

Investeringsprosjekt 0419 Solcelleanlegg, medfører økte renter og avdrag på om lag 250.000 kroner på helårsdrift. Det er anledning til å søke Husbanken om investeringsstøtte på om lag 50 prosent av investeringsutgiftene. Effekten av solcellepanelene medfører også reduserte strømutgifter på om lag 250.000 kroner.

090: 2104: Redusert veivedlikehold og beredskap kommunale veier, pga. privatisering

Tiltaket innebærer privatisering av kommunale veier.

Kommunen skal gjennomgå det kommunale veinettet med sikte på å redusere kommunens kostnader til drift og vedlikehold. Aktuelle veistrekninger vurderes for privatisering, særlig der kommunalt ansvar medfører uforholdsmessig høye kostnader til blant annet brøyting, beredskap,

reisetid og øvrig vedlikehold. Det legges fram egen sak i løpet av 2027 med forslag til aktuelle veistrekninger, økonomiske konsekvenser og tidspunkt for gjennomføring.

004: 2104: Vakans 7 måneder 2027, våren 2027, Eiendom og teknisk, driftsdel

Det holdes en stilling vakant vår/sommer 2027 i enheten. Det vil ikke bli satt inn vikar noe som medfører at noen arbeidsoppgaver ikke blir utført eller kan bli utsatt i tid.

005: 2104: Økt veivedlikehold fra 2028, pga. tidligere etterslep, jf. Bud og øk.plan 2026-2029

Økt veivedlikehold, pga. tidligere etterslep fra 2028:

Veistandarden i kommunen er noen steder ikke etter ønsket nivå. Tiltaket legges inn fra 2028 på bakgrunn av etterslep på veivedlikeholdet fra tidligere, jf. Bud og øk.plan 2026-2029.

Konsekvenser dersom dette tiltaket ikke legges inn, er at det blir etterslep på veivedlikeholdet samt at det kan bli dyrere dersom veier etc. raser ut.

Enhet vann og avløp

109: 2105 - VA selvkost, rådgiver, 1 årsverk fra 1.8.2027

I enhet vann og avløp er det identifisert et betydelig behov for økt arbeidskapasitet innen HMS, internkontroll, sikkerhet, myndighetsoppfølging og kvalitetsarbeid. Enheten har behov for en dedikert ressurs som kan arbeide systematisk med dette, som er sentrale oppgaver for å sikre etterlevelse av lov- og forskriftskrav. Oppgavene blir i dag enten ikke utført eller fordelt på andre ansatte med begrenset kapasitet, noe som medfører mangelfull oppfølging av lovkrav og nødvendige internkontroll. En dedikert ressurs vil bidra til at kommunen kan etterleve regelverket og redusere risiko for avvik.

Stillingen vurderes som nødvendig for å sikre forsvarlig drift og videre utvikling av enheten. Det ønskes derfor å ansette en rådgiver som skal ha dette som sine hovedoppgaver.

131: 2105 - Avløp - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak

Planlagte investeringstiltak kan ofte medføre reduserte eller økte driftskostnader. Dette kan for eksempel være som følge av redusert innlekkasje med tilhørende redusert behov for pumping og rensing, redusert lekkasje og vannproduksjon, økte kostnader til bygningsforsikring, service på utstyr mv. Det medtas derfor et fellestiltak for driftsmessige konsekvenser for alle planlagte investeringer i økonomiplanperioden. For avløp gjelder dette stort sett reduserte strømutgifter.

132: 2105 - Vann - driftsmessige konsekvenser av investeringer, fellestiltak

Planlagte investeringstiltak kan ofte medføre reduserte eller økte driftskostnader. Dette kan for eksempel være som følge av redusert innlekkasje med tilhørende redusert behov for pumping og rensing, redusert lekkasje og vannproduksjon, økte kostnader til bygningsforsikring, service på utstyr mv. Det medtas derfor et fellestiltak for driftsmessige konsekvenser for alle planlagte investeringer i økonomiplanperioden. For vann gjelder det stort sett økte kostnader til vedlikehold, samt noe bygningsforsikring.

108: 2105 - Farekartlegging av nedslagsfelt for drikkevann

Farekartlegging av nedslagsfeltet er nødvendig for å identifisere forhold som kan utgjøre en risiko for drikkevannskilden og vannforsyningen. Drikkevannsforskriften stiller krav om fareidentifisering og risikovurdering av vanntilsiget og nedslagsfeltet. Kartleggingen gir grunnlag for å iverksette nødvendige beskyttelses- og risikoreduserende tiltak for å sikre trygt drikkevann til innbyggerne.

066: 2105 - Spredte avløp selvkost, utslipp og kontroll, 1 årsverk fra 1.8.2027

I tråd med nasjonale krav og forventninger skal kommunen gå i gang med tilsyn og oppfølging av spredte avløpsanlegg. Det arbeides for tiden med en strategiplan for arbeidet, og det er behov for å

ansette en dedikert ressurs til arbeidet. Dette er et arbeid som kommunen ikke tidligere har gjort, men som nå planlegges igangsatt. Oppgavene omfatter tilsyn, saksbehandling og oppfølging av private avløpsanlegg, og dagens bemanning har ikke kapasitet til å gjennomføre dette. En dedikert ressurs vil være nødvendig for å realisere strategiplanens mål, sikre bedre etterlevelse av regelverket og redusere risikoen for forurensning av lokale vannforekomster. Det ønskes derfor å ansette en rådgiver som skal ha dette som sine hovedoppgaver.

106: 2105 - Strategiplan for lekkasjereduksjon vann

Utarbeidelse av plan for å redusere lekkasjemengden på vann til et bærekraftig nivå. Planen vil være et viktig dokument som del av kommunens internkontroll, og opp mot overordnet myndighet ved tilsyn.

107: 2105 - Strategiplan for reduksjon av fremmedvann avløp

Utarbeidelse av plan for å redusere fremmedvannsmengden/innlekkasje til et bærekraftig nivå. Planen vil være et viktig dokument som del av kommunens internkontroll, og opp mot overordnet myndighet ved tilsyn.

104: 2105 - Utredning av fremtidig avløpshåndtering på Gjeving

På grunn av innføring av nytt avløpsdirektiv i norsk regelverk er det høyst sannsynlig at det på sikt må gjøres noe med avløpshåndteringen på Gjeving. Direktivet setter krav til oppfyllelse av kravene innen 2036. Direktivet innebærer skjerpede krav til rensegrad, energi- og ressursutnyttelse samt overvåking av utslipp. For å være på forskudd og sikre at kommunen oppfyller framtidige krav og har tilstrekkelig kapasitet ved Gjeving renseanlegg ønsker vi å gjennomføre en utredning som vurderer alternativene mellom å utvide eksisterende renseanlegg, bygge et helt nytt renseanlegg eller å etablere overføringsledning til et annet anlegg. Utredningen skal belyse tekniske, økonomiske og miljømessige konsekvenser av begge løsninger, inkludert investeringsbehov, driftskostnader og risiko. Formålet er å legge et solid faglig grunnlag for en strategisk beslutning om den mest bærekraftige og framtidsrettede løsningen.

105: 2105 - Utredning av nye områder for tilknytning til avløp

Flere steder i kommunen ligger nært opptil eksisterende kommunalt avløpsnett. Disse stedene kan være aktuelle å knytte til dette som ledd i opprydding i spredt avløp, under forutsetning av at det tekniske og økonomiske bildet er forsvarlig. Gjelder blant annet områdene Røysland (Songe), Normannvik og Dypvåg. Det er behov for å gjøre en utredning før man eventuelt går videre med konkrete prosjekter.

Kultur, inkludering og interne tjenester

82: 2107- Kulturprisen deles ikke ut

Kulturprisen deles ikke ut så lenge kommunen er på ROBEK lista. Kulturprisen innarbeides i budsjettet når kommuneøkonomien er bedret. Tiltaket er tatt ut i 2027 og 2028.

126: 2107 - Kutt i kulturbudsjettet

Kutt i kulturbudsjettet omfatter en rekke kutt i tiltak, som redusert budsjett til 17. mai, redusert budsjett til fritidskortet, kutt i støtte til Bokbyen, Uke 9 og polenkomiteen. Fra 2028 kuttes også støtten til leieavtale til Mekkeklubben. Det må jobbes for å finne egnede kommunale lokaler eller andre støtteordninger til Mekkeklubben. Kuttene er ført opp i hele økonomiplanperioden.

102: 2107 - Kutt i støtte til korps

Kutt i støtte til korps videreføres i hele budsjettperioden, også i 2029 og 2030.

139: 2107 - Reduksjon i utbetalinger til sosialhjelp NAV

Et sentralt mål for NAV Øst i Agder er å redusere antallet personer som er avhengige av økonomisk

sosialhjelp, både blant personer under og over 30 år. Det arbeides målrettet med å redusere behovet for økonomisk sosialhjelp gjennom avklaring av arbeidsevne, vurdering av rettigheter til andre ytelser, arbeidsrettede tiltak samt økonomisk råd og veiledning.

31: 2107 - Reduksjon 0,6 årsverk i renholdsavdelingen

Renholdsavdelingen kan driftes for mindre administrative ressurser enn hva som ligger i rammene. Avdelingen kutter 0,6 årsverk. Dette er i hovedsak administrasjonstid som fases bort grunnet nye arbeidsplaner og organisering. Tiltaket er prøvd ut i deler av 2026.

30: 2107 - Renhold, salg av tjenester til Fellesrådet

Fellesrådet kjøper renholdstjenester fra kommunen. Renholdsavdelingen innarbeider dette i arbeidsplanene sine uten å øke bemanningen. Dette gir en inntekt på 50 000 kroner pr. år.

65: 2107 - Tilskudd til kulturelle fyrtårn reduseres

Tilskuddet til Nes Jernverksmuseum halveres.. For museet kan konsekvensen være at de i tillegg får reduksjon eller bortfall av støtte fra Stat og Fylkeskommune. Den vanlige fordelingsnøkkelen for museer er 60 % statlige bidrag, 24 % fylkeskommunale bidrag og 16 % fra kommunen. Bidraget kommunen gir i 2026 er ca. 9 %.

103: 2107 - Videreføring av reduksjon i driftsbudsjettet for biblioteket

Tiltaket innebærer kutt i driftsbudsjettet i hele økonomiplanperioden. Det kuttes i midler til kompetansehevende tiltak, kilometergodtgjørelse, innkjøp av bøker og annet utstyr på til sammen 80 000 kroner. Tiltaket ble gjennomført i 2026 og vurderes som mulig å gjennomføres også i 2027 og 2028. Etter dette bør tiltaket evalueres.
Det er vurdert kutt i årsverk og reduserte åpningstider. På bakgrunn av at publikum og særlig barnefamilier benytter biblioteket på lørdager og torsdag ettermiddag, er det ikke ønskelig å redusere bemannet åpningstid selv om biblioteket har Meråpent. Det er vurdert til å være bedre for innbyggerne med kutt i driftsbudsjettet og ikke i bemanningen.

32: 2107 - Frivilligsentralen

Med utgangspunkt i anbefalingene i "Frivillig Rapport Tvedestrand kommune" med anbefalinger fra Frivillighet Norge foreslår kommunedirektøren å avvikle frivilligsentralen i dagens organisatoriske form og etablere en kommunalt organisert frivillighetsfunksjon. Rapporten anbefaler en «én-dør-inn»-ordning og en tydelig koordinerende funksjon for kommunens samarbeid med frivilligheten, og peker uttrykkelig på at denne rollen kan legges til en kommunal avdeling, eksempelvis innen kultur eller folkehelse. Omorganiseringen skal dermed ikke svekke kommunens satsing på frivillighet, men legge til rette for bedre koordinering, sterkere samhandling med lag og foreninger og en tettere kobling mellom frivilligheten og kommunens arbeid med folkehelse, forebygging, inkludering og utenforskap.

Frivilligheten både inn til kommunen og lag og foreninger blir ivaretatt av kontaktpersoner i kommunen. BUA blir opprettholdt så det gode utlånstilbudet består. Perioden frem til nedleggelsen må brukes til å lage nye strukturer for utvikling av frivilligheten. Ny frivillighetsstrategi legges frem til politisk behandling i 1. tertial 2027.

3.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

Sektor for samfunn og infrastruktur har ansvar for følgende arbeidsområder:

Enhet for forvaltning, plan og næring: Private planer og kommunal planlegging, byggesak, kart/GIS og oppmåling, Eiendomsdeling og seksjonering, Landbruk, Konsesjonssaker, Miljø og Naturressursforvaltning, Viltforvaltning, Næring og turistkontor.

Enhet for eiendom og teknisk: Ansvarsområdene for enheten er forvaltning av kommunale bygg, eiendommer, havneområder, skjærgårdstjenesten, brygger, kaier, veier, veilys, parkering, park og badepark.

Enhet for Vann og avløp: Ansvarsområdene for enheten er kommunalt vann, avløp, overvann, vannverk, renseanlegg, brannvesen og feiing. Med foreslått tiltredelse av tilsynsperson for spredte avløp til enheten i 2027 vil ansvarsområdet utvides til å også innebefatte spredte avløp.

Enhet for kultur, inkludering og interne tjenester: Bibliotek, frivilligsentral med Bua, kulturkontor, fritidsklubb, boligkontor og boligsosialt arbeid, Nav Tvedestrand, folkehelsekoordinator, renhold og innemiljø og ansvaret for psykososialt kriseteam.

3.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

3.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
210 Samfunn og infrastruktur	73 023	67 791	68 071	63 458	58 991	56 036

Sektoren samlet:

Tallene ovenfor viser en stor reduksjon i nettoutgifter i budsjettperioden 2027-2030. I tallene ligger reduksjoner på blant annet følgende områder: Driftsutgifter innen NAV området som gjelder sosialhjelp og introduksjonsstønad. I tillegg er det styrt ned jfr. tiltakene som angitt i kap. 3.1.1.

Når det gjelder driftsinntekter er det i perioden økte inntekter på vann og avløp og andre selvkostområder. Når driftsinntekene øker, er dette også et bidrag til at nettoutgiftene reduseres.

Østre Agder brannvesen (ØABV) er oppdatert med ny fordelingsmodell 20-80-4, dvs. 20 prosent fastdel, 80 prosent befolkning samt 4 prosent indirekte kostnader. Det kan være risiko for uenigheter rundt fordelingsmodellen, det er derfor lagt inn noe økte driftsutgifter utover i planperioden.

Enhet forvaltning, plan og næring

Plan, bygg og oppmåling har alle delte budsjett mellom selvkost- og ikke selvkostområdene.

På næringsområdene er det ytterligere kutt i driften generelt samt leie av lokaler på Gjeving og kommunalt turistkontor med flere aktiviteter knyttet til kystkulturen.

Det er også lagt inn et tiltak på reduksjon av næringsressurs med 0,5 årsverk fra 1.8.2027.

Det er lagt inn økninger på lovpålagte oppgaver som viltforvaltning.

Enhet for kultur, inkludering og interne tjenester

Det er gjennomført flere effektiviserings- og innsparingsgrep i renholdsavdelingen de siste årene. Bemanningen er redusert, samtidig som det er tatt i bruk robotvaskere og robotstøvsugere. Disse tiltakene har bidratt til å opprettholde tjenestenivået til tross for reduserte ressurser. Brukerne av byggene er i ferd med å tilpasse seg den nye renholdsfrekvensen.

For 2027 foreslås det i hovedsak reduksjon i ledelsesressursen. Dette forventes i mindre grad å påvirke ansatte og brukere av byggene. Ordningen har vært prøvd ut store deler av 2026 med gode erfaringer.

Det gjennomføres større kutt i driftsbudsjettene til biblioteket og kulturkontoret. Det ble vurdert

reduksjon i stillingsressurser, men det er vurdert til å være bedre å beholde stillingene og kutte driftsbudsjettene. Kulturrådgiver er bare 70 % stilling og er en pådriver til utvikling av Tvedestrandssamfunnet og får ut mye prosjektmidler til kommunen.

Enhet for eiendom og teknisk

Driftsbudsjettet er stramt, og det økonomiske handlingsrommet til drift og vedlikehold er begrenset. Det er i hovedsak lagt inn midler til å ivareta de mest nødvendige drifts- og vedlikeholdsoppgavene innenfor enhetens ansvarsområder.

Dagens vedlikeholdsnivå er ikke bærekraftig over tid. Dette gjelder både kommunens bygningsmasse og tekniske anlegg, samt kommunale veier, parker, parkeringsarealer, skjærgårdsområder og havner. Begrensede økonomiske rammer medfører at forebyggende og planlagt vedlikehold må utsettes eller prioriteres ned.

Over tid vil dette føre til økt vedlikeholdsetterslep, forringelse av kommunens eiendeler og større risiko for skader, driftsavbrudd og mer omfattende reparasjonsbehov. Kortsiktige innsparinger kan dermed gi økte kostnader på lengre sikt, samtidig som kvaliteten og funksjonaliteten på kommunens infrastruktur og eiendommer gradvis svekkes.

Det er derfor viktig å se drifts- og vedlikeholdsbehovet i et langsiktig perspektiv, og sikre tilstrekkelige rammer til å ivareta kommunens samlede verdier og tjenestetilbud.

Enhet for vann og avløp

Vann- og avløpsvirksomheten drives etter selvkostprinsippet, der gebyrene som abonnentene betaler dekker nødvendige kostnader til drift, vedlikehold, fornyelse og administrasjon av tjenestene. Økonomien i sektoren skal være i tråd med gjeldende regelverk for selvkost. Inntektene settes derfor årlig lik de forventede utgifter, og faktiske besparelser eller merforbruk håndteres over selvkostfond. Det er derfor ikke noen grunn til å gjøre unødvendige kutt i budsjettet for å spare på kommunens bunnlinje, med mindre man ønsker å redusere gebyrene som abonnentene betaler.

Driftsbudsjettet skal sikre stabil vannforsyning og forsvarlig håndtering av avløpsvann, samtidig som det sikres nødvendig personell og at infrastruktur opprettholdes i tilfredsstillende stand. Budsjettet for 2027 legger til rette for en forsvarlig og effektiv drift. Etter selvkostberegningen ser man at det er behov for å øke gebyret for vann for å dekke inn underskudd på fond, mens det for avløp vil bli en svak økning.

Av foreslåtte driftstiltak er det verdt å omtale to årsverk som er lagt inn. Den ene gjelder rådgiver for bla. internkontroll, kvalitet og HMS, hvor det er et stort behov for å prioritere lovpålagte oppgaver som det i dag ikke er kapasitet til å gjøre. Den andre stillingen gjelder tilsyn av spredte avløpsanlegg, som kommunen er pålagt å komme i gang med. Dette er et eget selvkostområde utenom ordinære VA-gebyrer, men stillingen foreslås likevel lagt til enhet for vann og avløp.

Østre Agder brannvesen, hvor vi er får tjenester fra og er forpliktet i det interkommunale samarbeidet.

3.2.1.2 Årsverk

Stillingsprosent 2026-2027

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
210 Samfunn og infrastruktur	6 000	5 950	-50
2 101 Samfunn og infrastruktur, kommunalsjef	100	100	0
2 102 Forvaltning, plan og næring	995	1 000	5
2 104 Eiendom og teknisk	1 965	1 965	0

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
2 105 Vann og avløp	1 000	1 000	0
2 107 Enhet for kultur, inkludering og interne tjenester	1 850	1 800	-50
2 109 Samfunn og infrastruktur, investering	90	85	-5

Enhet for kultur, inkludering og interne tjenester 17,4 årsverk som er fordelt slik:

Kulturrådgiver: 0,7 årsverk

Fritidsklubben: 0,9 årsverk

Bibliotek: 1,5 årsverk

Frivilligsentralen: 1 årsverk

Renhold: 11,3 etter nytt kutt på 0,6 årsverk

Boligkontor: 1 årsverk

Enhetsleder, folkehelsekoordinator og leder for psykososialt kriseteam: 1 årsverk

Enhet for vann og avløp, 10 årsverk som fordeler seg slik:

Driftsoperatører: 7 årsverk

Ingeniører/rådgivere: 2 årsverk (foreslått 3 fra august)

Enhetsleder: 1 årsverk

Tilsyn spredt avløp: 0 årsverk, foreslått 1 fra august.

Enhet for eiendom og teknisk 19,65 årsverk som fordeler seg slik:

Enhetsleder: 0,8 årsverk (0,2 på investering)

Eiendomsforvalter,ingeniør: 0,35 årsverk (0,65 på investering)

Veiingeniør: 1 årsverk

Byggdriftere: 12 årsverk

Vei: 2,7 årsverk

Parkering: 0,5 årsverk

Park:1,3 årsverk

Maskinpark: 1 årsverk

Skjærgårdstjenesten: 1 årsverk

Sektoren samlet: Etter foreslåtte tiltak har sektoren 58,4 årsverk, etter netto reduksjon på 1,1 årsverk.

3.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene

Enhet for kultur, inkludering og interne tjenester

Boligkontor og bolig sosialt arbeid

Boligstiftelsen eier 95 boliger, hvorav 17 er familieboliger. Dette utgjør 18,5 prosent av den totale boligmassen. Det er krevende å skaffe flere egnede familieboliger, blant annet fordi Husbanken ikke lenger gir tilskudd til utleieboliger. Dette forventes også å være en utfordring i 2027.

I de ni første månedene av 2026 mottok i gjennomsnitt 124 husholdninger bostøtte per måned. Det forventes at antallet vil ligge på omtrent samme nivå i 2027.

Kommunen har fortsatt stor etterspørsel etter startlån. Per oktober 2026 er det mottatt 34 søknader, sammenlignet med 41 søknader på samme tidspunkt i 2025. Samtidig er utbetalingene høyere i 2026 enn i 2025. Dette skyldes blant annet at det er vanskelig å finne rimelige og nøkterne boliger til under 2,5-3,0 mill. kroner. Kommunen innvilger ikke startlån til rene renoveringsobjekter.

Så langt i 2026 er det innvilget startlån for 22,24 mill. kroner, og ved utgangen av oktober var fire søknader fortsatt under behandling. En reduksjon i lånerammen fra 2027 vil ha negative konsekvenser for vanskeligstilte på boligmarkedet. Det forventes fortsatt høy etterspørsel etter startlån i 2027.

Boligteamet er tverrfaglig sammensatt og avholder månedlige møter. Dette arbeidet videreføres i 2027.

Folkehelse

Arbeidet omfatter blant annet høringsuttalelser, innspill til planer og øvrige oppgaver knyttet til kommunens folkehelseansvar.

Det ble i 2025 utarbeidet en prosedyre for kommunens helhetlige folkehelsearbeid. Prosedyren skal evalueres i 2027. Folkehelsearbeidet videreføres i tråd med føringene i folkehelseoversikten, som ble vedtatt i desember 2024.

Kultur

Kulturrådgiverstillingen er en 70 prosent stilling. Omtrent halvparten av stillingen er knyttet til faste oppgaver og forvaltningsoppgaver som blant annet spillemidler, søknadsbehandling, henvendelser, sekretærfunksjon for Jarls Ungdomsfond, koordinering av 17. mai samt Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.

I 2027 vil det i den resterende delen av stillingen arbeides med følgende prioriterte oppgaver og prosjekter:

- Oppfølging av kultur- og idrettsplanen.
- Videreføring av fritidskortordningen, herunder målrettede tiltak for å nå aktuelle målgrupper i samarbeid med frivillige lag og foreninger.
- Gjennomføring og videreutvikling av UKM.
- Oppfølging av arbeidet med oppgradering av Rådhuset, herunder teknisk utstyr og interiør, i samarbeid med Rådhusets Venner.
- Oppfølging av prosjektet «Stedsutvikling fysiske midler» med tiltak knyttet til Museumshaven og kjelleretasjen i Forvaltergården.
- Videre arbeid med utvikling av fritidsklubben, herunder vurdering av ungdomshus, lokalløsninger og etablering av gamingtilbud.

Fritidsklubben

Fritidsklubben planlegger å videreføre tilbudet om gratis varmmat, med mål om å utvide ordningen til flere dager per uke. Finansieringen av mattilbudet forutsetter tilskuddsmidler, og det vil bli arbeidet aktivt med søknader om ekstern støtte.

Det legges opp til å holde fritidsklubben åpen tre kvelder per uke i 2027. Vi ønsker det å prøve ut et tilbud om juniorklubb for barn på 5.-7. trinn for å kunne tilby et godt lavterskeltilbud også til de yngre.

Fritidsklubben er et viktig møtepunkt for ungdom og har gjennom flere år hatt god oppslutning og mange faste ungdommer. Høsten 2026 har besøkstallet vært noe lavere som følge av redusert åpningstid, innsparinger og redusert bemanning. Til tross for noe varierende oppmøte de siste månedene er det likevel mange faste ungdommer som bruker klubben. Det forventes at antallet vil

øke igjen når vi går tilbake til ordinære åpningstider og aktiviteter. Tilbudet er et godt folkehelsetiltak som treffer både organisert og ikke organisert ungdom. Det gode samarbeidet med ungdomspresten videreføres.

Hoveddelen av finansieringen av fritidsklubben er basert på tilskuddsmidler. Det vil derfor være nødvendig å arbeide for å sikre finansiering av tilbudet også etter 2027.

Biblioteket

Biblioteket vil i 2027 arbeide videre med å utnytte ressursene best mulig og samtidig øke tilgjengeligheten for innbyggerne gjennom Meråpent bibliotek. Det legges vekt på å få flere brukere til å inngå avtale om tilgang til biblioteket utenom betjent åpningstid.

Et viktig satsingsområde er oppfølgingen av leselyststrategien *Sammen om lesing 2024-2030*, som retter seg mot barn og unge i alderen 0-19 år. Gjennom samarbeid mellom bibliotek, skole, helsestasjon og kultur skal barn og unge få tilgang til variert og motiverende litteratur som kan styrke leselyst og leseferdigheter. Biblioteket har mottatt støtte til etablering av veskebibliotek i barnehager med lang avstand til biblioteket.

Den vellykkede Sommerles-kampanjen videreføres i 2027.

Biblioteket ønsker også å videreutvikle tilbud innen gaming og strategispill for barn og unge. Det vil bli søkt om eksterne midler til videre oppgradering av spillutstyr og spillrom, i tillegg til allerede mottatt støtte gjennom Bibliogames.

Biblioteket er en viktig arena for digital inkludering og bidrar til å redusere digitale forskjeller i befolkningen. Samarbeidet med Seniornett om kurs og veiledning innen digital kompetanse videreføres i 2027.

Gjennom ordningen Bok til alle-bibliotek, i samarbeid med stiftelsen LESE, videreføres også tilbudet med lesevenn og lesesirkel for hjemmeboende eldre med begynnende demens. Tilbudet gjennomføres i samarbeid med demenskoordinator og legger til rette for sosialt fellesskap og gode samtaler med litteraturen som utgangspunkt.

Frivilligsentralen

Frivilligsentralen er foreslått nedlagt i sin nåværende form fra 1.8.27. Frivilligheten både inn til kommunen og lag og foreninger blir ivaretatt av kontaktpersoner i kommunen. BUA blir opprettholdt så det gode utlånstilbudet består. Perioden frem til nedleggelsen må brukes til å lage nye strukturer for utvikling av frivilligheten. Ny frivillighetsstrategi legges frem til politisk behandling i 1. tertial 2027.

Renholdsavdelingen

Renholdsavdelingen har ansvar for renhold og innemiljøtiltak i kommunens bygningsmasse, som i dag omfatter 27 bygg. I sommersesongen utfører avdelingen også renhold av offentlige toaletter og turistkontoret på Familiehuset. I tillegg utføres renhold i bygg kommunen leier til kommunale tjenester, blant annet Nav. Avdelingen utfører også oppdrag for Boligstiftelsen og sykehjemmet knyttet til rengjøring av kommunale boliger.

Avdelingen har gjennomført flere effektiviseringstiltak de senere årene og vil fortsette dette arbeidet i 2027. Det gjenstår investeringsmidler til anskaffelse av robotvaskere, og det planlegges utprøving av mindre maskiner i løpet av året.

NAV Tvedestrand

Tvedestrand er del av et interkommunalt NAV-kontor med ansvar for økonomisk sosialhjelp, flyktningtjenester, voksenopplæring for flyktninger, kvalifiseringsprogram og samarbeid med attføringsbedrifter.

Et sentralt mål for NAV Øst i Agder er å redusere antallet personer som er avhengige av økonomisk

sosialhjelp, både blant personer under og over 30 år. Det arbeides målrettet med å redusere behovet for økonomisk sosialhjelp gjennom avklaring av arbeidsevne, vurdering av rettigheter til andre ytelser, arbeidsrettede tiltak samt økonomisk råd og veiledning. Samtidig bidrar økte levekostnader knyttet til blant annet strøm, mat og transport til et vedvarende press på utbetalingene. Denne utviklingen forventes å kunne påvirke behovet for økonomisk sosialhjelp også i 2027.

I budsjettet er det lagt til grunn at det ikke skal bosettes flyktninger i 2027.

Enhet for vann og avløp

Vannforsyning, avløpsnett, vannproduksjon og avløpsrensing

Enheten jobber ut fra de overordnede målene om godt vann, sikker forsyning, tilstrekkelig kapasitet, redusere forurensning og effektiv ressursbruk.

Vannforsyningssystemet består av ett vannverk, 4 høydebasseng og 10 pumpestasjoner for vann. Det kommunale ledningsnettet er 115 km langt, og dekker helt fra Nes Verk og Songe ut til ytterste tupp av Sandøya. Vannkvaliteten i kommunen er god, og det jobbes aktivt med både vedlikehold, utskifting og langsiktig planlegging av forsyningen. Et viktig fokusområde er arbeid med lekkasjereduksjon, slik at vi ikke produserer og distribuerer vann som ikke når frem til forbrukerne. I forhold til reservevannsberedskap har vi sammenkobling med med Krokvåg vannverk, men dette dekker bare for deler av kommunen. For å sikre resten av kommunen pågår det mulighetsstudier sammen med våre nabokommuner. Ved utbygging av nye boligområder vil det i planprosessen fokuseres på tilstrekkelig vannforsyning og brannvann i plan- og byggeperiodene.

Kommunen har ett renseanlegg på Gjeving og ett renseanlegg på Tangen i sentrum. I tillegg er det ca. 80 pumpestasjoner som transporterer avløpsvannet fram til renseanleggene. Det kommunale ledningsnettet er 146 km langt, og dekker alle tettbygde strøk i kommunen, samt øyene og Lyngør. Det jobbes aktivt med både fortløpende vedlikehold, utskifting og langsiktig planlegging av avløpssystemet. Ledningsnettet i kommunen har stor variasjon i kvalitet, og vi opplever utfordringer med mye innlekkasje av overvann ved regnvær. Dette er økende med større regnintensitet de siste årene. Separering av fellesavløp og rehabilitering av avløpsnettet er derfor et viktig satsningsområde fremover. Ved utbygging av nye boligområder vil det være fokus på å sikre godt kommunalt ledningsnett i plan- og byggeperiodene.

Døgnvaktordningen sørger for kontinuerlig beredskap hele året, og rykker ut for å sikre forskriftsmessig vannforsyning og forhindre uønskede utslipp til naturen.

Feiing og brann

Aktiviteten styres av det interkommunale samarbeidet Østre Agder Brannvesen, som sørger for at kommunen oppfyller det vi er forpliktet til med tanke på til brannberedskap og forebygging.

Enhet Eiendom og Teknisk

Enheten har et bredt ansvarsområde som omfatter drift, vedlikehold og forvaltning av kommunale bygg og eiendommer, kommunale veier, parker, parkeringsarealer, skjærgårdsområder og havner. Tjenestene er viktige for kommunens innbyggere, besøkende, næringsliv og øvrige kommunale virksomheter.

Aktivitetsnivået omfatter blant annet daglig drift og tilsyn, teknisk oppfølging, vintervedlikehold, veivedlikehold, skjøtsel av grøntområder, oppfølging av parkeringsarealer, samt drift og vedlikehold av kommunens havner og skjærgårdsområder. I tillegg kommer løpende serviceoppdrag, brukerhenvendelser og oppfølging av nødvendige tiltak på tvers av ansvarsområdene.

Aktivitetsnivået påvirkes av sesongvariasjoner, bruk og slitasje, bygningenes og anleggenes alder og tekniske tilstand, samt behovene til innbyggere og brukere. Flere av tjenestene har også et betydelig sesongavhengig aktivitetsnivå, særlig knyttet til vinterdrift, sommervedlikehold og kommunens kyst- og havneområder.

Begrensede økonomiske rammer gjør at enheten må prioritere strengt mellom løpende driftsoppgaver og planlagt vedlikehold. Nødvendige driftsoppgaver og brukerrettede tjenester må i stor grad opprettholdes, mens forebyggende vedlikehold og standardhevende tiltak i større grad må utsettes. Dette bidrar til et økende vedlikeholdsetterslep innenfor flere av tjenesteområdene.

3.2.3 Målekart

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat
Brukere	Brukerundersøkelse, score		
Medarbeidere	Medarbeiderundersøkelse, score	4,2	
	Medarbeiderundersøkelse, svarprosent	60 %	
	Sykefravær, totalt	6 %	
	Sykefravær, korttid	1,1 %	
Økonomi	Budsjettavvik	+/- 0,5%	

3.2.4 Fokusområder

Fokusområder for 2027:

- Kostnadskontroll knyttet til drift, vedlikehold og prosjekter i alle enheter.
- Bidra til utvikling av attraktive og funksjonelle lokalsamfunn, med særlig fokus på sentrumsnære områder.
- Fokus på godt arbeidsmiljø til tross for store kutt og høy arbeidsbelastning.
- Vi skal drifte våre tjenester slik at de utføres innenfor gjeldende regelverk, og videreutvikle dem innenfor rammen av 2027-budsjettet.

4 Læring og oppvekst (220)

4.1 Driftsbudsjettet

4.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 201 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (134)	-300 000	-700 000	-700 000	-700 000
2 202 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,6 årsverk Lyngbakken barnehage, fra 1.4.2027 (018)	-225 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 202 - KA: Reduksjon 0,2 årsverk fagstilling Lyngbakken barnehage (152)	-27 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 202 - KA: Reduserte driftsutgifter Lyngbakken barnehage (150)	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
2 202 - KA: Øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager, Lyngbakken (049)	-13 000	-30 000	-30 000	-30 000
2 203 - KA: Bronsbu - redusert åpningstid, åpner 7.30 i stedet for 07.00, reduksjon 0,2 årsverk, fra 1.8.2027 (013)	-60 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 203 - KA: Fagstilling reduseres med 0,2 årsverk i Bronsbu barnehage (153)	-40 000	-100 000	-100 000	-100 000
2 203 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,6 årsverk Bronsbu, fra 1.4.2027 (017)	-225 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 203 - KA: Reduserte driftsutgifter ved Bronsbu barnehage (149)	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
2 203 - KA: Øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager, Bronsbu (050)	-13 000	-30 000	-30 000	-30 000
2 204 - KA: Holt - redusert åpningstid, åpner 07.30 i stedet for 07.00, reduksjon 0,1 årsverk, fra 1.8.2027 (091)	-30 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 204 - KA: Ikke matservering i barnehagene, 0,25 årsverk Holt, fra 1.4.2027 (019)	-110 000	-150 000	-150 000	-150 000
2 204 - KA: Reduserte driftsutgifter ved Holt barnehage (151)	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
2 204 - KA: Øk antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager Holt (051)	-8 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 205 - KA: Ingen videreutdanning for lærere og fagarbeidere, Lyngmyr skole (014)	-70 000	0	0	0
2 205 - KA: Lyngmyr skole, reduksjon i funksjoner fra 1.8.2027. 0.2 årsverk i 2027 og 0.8 årsverk 28-30. (118)	-250 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 205 - KA: Redusere antall kontaktlærere på Lyngmyr skole til 1 pr. klasse. 0.1 årsverk 2027 (053)	-68 000	-88 000	-88 000	-88 000
2 205 - NA: Omstrukturering av to-lærerorganisering ved Lyngmyr skole, 0,5 årsverk fra 1.8.2027 og 0,4 årsverk i 2028 (144)	-200 000	-400 000	0	0
2 206 - KA: Endret tidsstyring av undervisningstimer på Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.4 årsverk i 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (154)	-400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
2 206 - KA: Ingen videreutdanning for lærere og fagarbeidere Tvedestrand barneskole i 2027 (015)	-130 000	0	0	0
2 206 - KA: Kortere åpningstid SFO: 07.30-16.00, fra 1.4.2027. 0.2 årsverk 2027 og 0.3 årsverk 2028-2030 (012)	-100 000	-150 000	-150 000	-15 000
2 206 - KA: Kutte informasjonsskjermer - barneskolen (174)	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 206 - KA: Kutte trivselslederprogram Tvedestrand barneskole (175)	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
2 206 - KA: Nedleggelse av funksjon skolebibliotek, Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.2 årsverk 2027 og 0.5 årsverk 2028-2030. (022)	-210 000	-500 000	-500 000	-500 000
2 206 - KA: Norsk 2 - undervisning reduseres fra 1.8.2026. 0.1 årsverk 2027 og 03.årsverk 2028-2030. (155)	-145 000	-350 000	-350 000	-350 000
2 206 - KA: Omstrukturering av to-lærerorganisering ved Tvedestrand barneskole. 0.8 årsverk 2027 og 1.8 årsverk 2028-2030 (124)	-830 000	-2 000 000	0	0
2 206 - KA: Reduksjon fagarbeider Tvedestrand barneskole fra 1.8.2027. 0.3 årsverk 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (140)	-250 000	-600 000	-600 000	-600 000
2 206 - KA: Redusere 1 årsverk fra høsten 2027, Tvedestrand barneskole (021)	-400 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
2 206 - KA: Skolefritidsordning (SFO) - 1 årsverk, fagarbeider fra 1.8.2027 (173)	-270 000	-650 000	-650 000	-650 000
2 206 - KA: Tvedestrand barneskole, reduksjon funksjoner fra 1.8.2027. 0.5 årsverk i 2027 og 1 årsverk 2028-2030. (119)	-500 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
2 206 - KA: Øke dagspris på ferie SFO fra 300 til 400 kr (010)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 206 - KP: Stengt SFO i påskeferien (011)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 206 - NP: Utrede mulig avvikling av Vestre Sandøya skole. 3 årsverk 2027. (123)	-1 000 000	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000
2 208 - KA: Vakanse 50% spesialpedagog barnehager i 2027. 0.5 årsverk. (016)	-400 000	0	0	0
Sum tiltak	**-6 457 000**	**-13 001 000**	**-10 601 000**	**-10 466 000**

Innledning

Kommunenes krevende økonomiske situasjon fordrer at alle sektorer har et nedtrekk i drift og innvesteringer. I forhold til prosentvis størrelse, har sektor Læring og Oppvekst det største og mest markante nedtrekket i budsjettforslaget for 2027 og kommende budsjettperiode.

Det har vært krevende å finne nye tiltak som ikke allerede er iverksatt i budsjettprosessen for 2027 og kommende periode da sektoren er strengt regulert i forhold til lovkrav fra Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. Noen av tiltakene er foreslått i tidligere års budsjettforslag og blir lagt frem på nytt som følge av arbeidet med NIVI-rapporten. Budsjettforslaget for 2027 bærer tydelig preg av alvoret, og flere av forslagene vil få meget store konsekvenser for både barn, elever, foreldre og ansatte om de skulle bli vedtatt. Dette gjelder både på kort og lang sikt, spesielt innenfor tidlig innsats og møte med barn og unge med ulike tilpassninger og lovpålagt tilrettelegging.

I forhold til ansatte, vil drøftinger bli ivaretatt på enheten i etterkant av vedtak fra kommunestyret. I henhold til kommunens rutiner, vil eventuelle overtallige meldes til stillingsbank/ressursbank. Tiltakene er utarbeidet av sektorledelsen i samarbeid med enhetsledere på vegne av kommunedirektøren.

NIVI-rapport

Ved siden av budsjettforslaget for 2027 og budsjettperioden, har sektoren utarbeidet en tiltaksliste som man finner i NIVI-rapporten. De aller fleste av forslagene finnes i begge dokumenter. Det er derfor viktig å presisere at NIVI-rapporten og forslagene i budsjettforslag må sees i sammenheng. Teksten vil variere noe, men anbefalingene vil være lik. Det vil også være noen få forslag i NIVI-rapporten som ikke er lagt inn i budsjettforslaget.

Tvedestrand barneskole og Lyngmyr skole:

Tiltak 1: Redusere 1. årsverk fra høsten 2027. Det foreslås å redusere 1. årsverk pedagog fra 01.08.27 ved Tvedestrand barneskole. Dette er naturlig avgang i personalet og gjøres ut ifra synkende elevtall og kjente behov ved skolen fra og med neste skoleår. Skolen har og skal i fremtiden opprettholde lærernorm (en nasjonal minstegrense for hvor mange elever det skal være pr. lærer på en skole). Konsekvenser er lavere lønnskostnader og økonomisk innsparing.

Besparelse: 400.00 kr i 2027 og 1 million kroner 2028-230.

Tiltak 2: Redusere 1 årsverk fagarbeider. Det foreslås å redusere 1. årsverk fagarbeider fra 01.08.27 ved Tvedestrand barneskole. Forslaget innebærer at elev(er) som får bistand gjennom fagarbeider får ivaretatt behov i større gruppe eller ved annen organisering.

Besparelse: 250.000 kr i 2027 og 600.000 kr 2028-2030.

Tiltak 3: Ingen videreutdanning for lærere og fagarbeidere ved Tvedestrand barneskole og Lyngmyr skole. Det foreslås at kommunen ikke gir mulighet til å søke om etter- og videreutdanning gjennom ordninger som har en kostnad for skoleeier. Konsekvenser ved at skolene ikke tilbyr muligheten for etter- og videreutdanning er en besparelse på vikarlønn, semesteravgifter, kjøregodtgjørelse m.m. På sikt kan tiltaket medføre at kommunen har undervisningspersonell som mangler formell kompetanse i enkelte fag. Tiltaket kan også gjøre kommunen mindre attraktiv å søke arbeid i. Tiltaket må derfor vurderes årlig.

Besparelse: 130.00 kr Tvedestrand barneskole (TBS) 70.000 kr, Lyngmyr skole (LS) i 2027. Vurderes på nytt i 2028.

Tiltak 4: Avvikle funksjonstilling skolebibliotek ved Tvedestrand barneskole. Det foreslås at funksjonstillingen for skolebiblioteket avsluttes og at oppgaver til biblioteket blir ivaretatt av lærere ved skolen uten funksjonstillegg. Lærere ved skolen har høy kompetanse rundt leseformidling. Positive konsekvenser av tiltaket er lavere lønnskostnader og økonomisk innsparing. Praktiske bibliotekoppgaver som utlån, orden og registrering kan fortsatt ivaretas. Mulige negative konsekvenser er at for mange har ansvaret for en viktig oppgave og at oppgaven med skolebibliotek forsvinner i en travel hverdag. Det kan svekke bibliotekets funksjon som læringsarena, arbeidet med leselyst, litteraturformidling, kildekritikk og samarbeid med andre lærere.

Besparelse: 210.000 kr i 2027 og 500.000 kr i 2027-20130.

Tiltak 5: Tvedestrand barneskole og Lyngmyr skole, reduksjon i ledelse og funksjoner og særskilte ansvarsoppgaver i skolen. Skoleledelse regnes som et av de mest komplekse områdene å lede i offentlig sektor. Som en følge av dette, har skolene en rekke funksjoner og særskilte ansvarsoppgaver som ivaretas av ansatte ved den enkelte skole. Dette kan blant annet være oppgaver som avdelingsledelse, sosiallærer, spesialpedagogisk koordinering, IKT-koordinator og andre faglige eller administrative ansvarsområder. Listen er lang og innholdsrik. Slike funksjoner er etablert for å sikre faglig forsvarlighet og nødvendig koordinering, oppfølging og utvikling av skolens virksomhet. For enkelte funksjoner gis det avsatt tid til oppgaven ved at undervisningsressursen reduseres, mens andre funksjoner kan være knyttet til særskilte tillegg og/eller godtgjøringer.

Som en del av kommunens behov for å redusere kostnadene, foreslås det strukturelle endringer ved begge skolene. Målet er å redusere ressursbruken samtidig som nødvendige oppgaver fortsatt blir ivaretatt. Dette kan innebære at tid til ledelse, funksjoner og ansvarsområder reduseres, organiseres annerledes internt eller slås sammen eller organiseres på tvers av skolene.

Tiltaket omfatter en rekke funksjoner som IKT-koordinatorer, koordinering av det spesialpedagogiske arbeidet ved skolene (ITO), sosiallærerressurser, skolebibliotekansvarlig, koordinering av Norsk 2 for minoritetsspråklige m.m. Tiltaket omfatter også reduksjon i det merkantile og ledelsesressurs ved skolene.

Tiltaket vil i noen tilfeller være definert som vesentlig stillingsendring og må drøftes i egne drøftingsmøter. Konsekvenser av tiltaket er reduserte driftskostnader, men tiltaket vil også føre til økt belastning på skoleledelsen og andre ansatte. Selv om elevtallet minker noe de nærmeste årene for så å stige igjen, vil stadige nye krav til rapportering og oppfølging føre til et økende behov for ledelse og koordinering. Oppgavene forsvinner ikke, men færre må gjøre samme arbeid med mindre tid. Dette kan føre til mindre kapasitet til oppfølging av elever og ansatte. Tiltaket kan gjøre organisasjonen mer sårbar og kvaliteten vil kunne synke.

Besparelse: LS 250.000 kr i 2027 (800.000 kr 2028-2030) TBS 500.000 kr i 2027 (1.2 millioner kr 2028-2030). Tiltak ligger i budsjettforslaget for 2027 og budsjettperioden.

Tiltak 6: Redusere særskilt norsk 2. Begrepet «Norsk 2» brukes vanligvis om særskilt norskopplæring for elever som har et annet morsmål enn norsk eller samisk, og som ennå ikke behersker norsk godt nok til å følge den ordinære norskopplæringen fullt ut. I praksis kan det bety at eleven får ekstra eller tilpasset opplæring i norsk og arbeider mer systematisk med ordforråd, begreper, grammatikk, lesing og skriving.

Tiltaket innebærer en reduksjon i stillingsstørrelse hos ansatte og fører til lavere lønnskostnader. Tiltaket gjennomføres slik at elever som har rett til særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 3-6, fortsatt får oppfylt sin individuelle rett til nødvendig opplæring. Mulige negative konsekvenser er at elever kan få mindre tid til systematisk arbeid med ordforråd, begreper, lesing, skriving og muntlig norsk. En konsekvens av dette kan være mindre faglig forståelse og at det tar lengre tid før eleven fungerer godt sosialt med andre elever.

Besparelse: 145.000 kr i 2027 og 350.000 kr i 2028-2030.

Tiltak 7: Utrede mulig avvikling av Vestre Sandøya skole. Kommunedirektøren foreslår at det i løpet av våren 2027 utredes mulighet for at Vestre Sandøya skole kan avvikles og at elevene overføres til Tvedestrand barneskole fra og med 01.08.27. Vestre Sandøya skole drives for 1.-4. trinn og har i dag 16 elever hvor 15 av elevene går på SFO.

Forslaget må ses i sammenheng med elevtallsutviklingen i kommunen og behovet for å tilpasse skolestrukturen til framtidige økonomiske og demografiske rammer.

En eventuell avvikling av skolen vil kunne gi reduserte kostnader knyttet til drift, bemanning og bygningsmessige forhold. Samtidig vil tiltaket ha konsekvenser for elevene, foresatte, ansatte og lokalsamfunnet på Sandøya. Den politiske saken med konsekvensutredningen vil kunne legges frem for kommunestyret våren 2027.

Det må særlig vurderes hvordan en mulig avvikling av skolen vil påvirke elevenes skolehverdag, barnets beste vurdering, skolevei, tilhørighet til nærmiljøet samt kapasiteten ved Tvedestrand barneskole.

I den forbindelse vil saken legges ut på høring med mulighet for medvirkning og å komme med høringsinnspill for å belyse saken best mulig før et endelig vedtak. Det er naturlig at elevrådet, FAU ved skolen, Fylkeskommunen og Sandøya Vel inviteres spesielt til å komme med høringsinnspill.

Det må gjennomføres drøftingsmøter med hovedtillitsvalgte for å sikre ansattes rettigheter tidlig i prosessen.

Før en eventuell gjennomføring av et vedtak, vil saken være tilstrekkelig utredet og behandlet i samsvar med gjeldende krav til saksbehandling og medvirkning.

Informasjon rundt drift av Vestre Sandøya skole: For budsjettåret 2027 er det lagt inn 3.46 årsverk, herav 2.46 på skole og 1 på SFO. 0.2 av årsverkene ved Vestre Sandøya skole brukes til administrasjon. I tillegg kommer 0.1 årsverk ledelse hos avdelingsleder som er ansatt ved Tvedestrand barneskole. Den samlede lønnskostnad er 2.9 millioner kroner. Når det gjelder driftskostnader inkludert bygg, renhold og vaktmestertjenester, mv. utgjør det om lag 250 000 kr.

Samlet utgjør dette til sammen ca. 3.2 millioner kroner. Ved en eventuell nedleggelse vil kommunen miste 0.6 millioner kroner i rammetilskudd for skolen. Det vil i tillegg være noe økte utgifter på skoleskyss (buss/båt). Høsten 2027 er det 6 elever som uansett skulle startet på skolen i byen på 5. trinn, samtidig som det ikke er noen nye førsteklassinger per i dag. Kommunen betaler en minstetakst per elev som tilsvarer 40,- dagen. Dette er uavhengig av om elever bare tar buss eller om de tar båt og deretter buss. For de ti ekstra elevene som vil komme til byskolen fra høsten vil samlet sum for ekstra skoleskyss tilsvare 76 000 kr i året. Samlet besparelse er dermed ca. 2.4 millioner kroner per år ut ifra budsjett.

Konsekvenser ved en avvikling av Vestre Sandøya skole vil som sagt komme frem i egen politisk sak våren 2027, men allerede nå kan man si at et vedtak vil medføre at elever ved Vestre Sandøya skole får lengre skolevei og lengre skoledag enn hva de har i dag. Vi vet at klassene ved Tvedestrand barneskole er større enn ved Vestre Sandøya skole, og elevene vil ikke gå i fådelte klasser. For ansatte vil konsekvensene være nytt arbeidssted i kommunen.

Skulle utredning konkludere med at det ikke er forsvarlig å avvikle driften ved Vestre Sandøya skole, må sektoren finne tilstrekkelig tiltak for balanse i kommunens budsjett for 2027.

Estimert besparelse er ca. 1 million kr i 2027 og ca. 2.4 millioner kr 2028-2030.

Tiltak 8: Redusere antall kontaktlærere Lyngmyr skole til 1. pr klasse hvor det er mulig. Det foreslås at man reduserer antall kontaktlærere pr klasse fra 2 til 1. ved Lyngmyr skole. Tvedestrand barneskole fortsetter med å ha to kontaktlærere i klasser hvor det elevtallet tilsier at det er behov for det. Å ha to kontaktlærere har vært utelukkende positivt for kommunen med tanke på rekruttering av lærere til de to skolene, oppfølging av elever og samarbeid med hjemmet. For å oppfylle kravene i lærernormen (maksimalt antall elever pr. lærer i gjennomsnitt), velger mange skoler å organisere store klasser med to kontaktlærere som deler på ansvaret for elevgruppen. Kontaktlæreren har et særskilt ansvar for å følge opp elevene i en klasse, både faglig, sosialt og i samarbeidet med hjemmet. Kontaktlæreren er skolens viktigste bindeledd mellom elev, foresatte og skole. Kontaktlæreren skal sørge for at noen har et helhetlig ansvar for elevens skolehverdag. Når mange lærere underviser samme elev, blir kontaktlæreren den som skal se sammenhengen mellom faglig utvikling, trivsel, fravær og samarbeid med hjemmet.

Å redusere fra to til én kontaktlærer pr. klasse kan gi en økonomisk gevinst og frigjøre lærerressurs til undervisning eller overtallighet. Samtidig vil arbeidsmengden knyttet til kontaktlærerfunksjonen i stor grad bestå, slik at én lærer må overta et ansvar som tidligere var fordelt på to. Én lærer får ansvar for hele klassen når det gjelder elevoppfølging, elevsamtaler, foreldrekontakt, dokumentasjon, samarbeid med andre tjenester og løpende oppfølging av saker. Når kontaktlæreransvaret ikke lenger deles, kan kapasiteten til individuell og tett oppfølging bli redusert. Tvedestrand kommune har noen levekårsutfordringer, noe som gjenspeiles i elevmassen. Skolenes erfaring er at familiene trenger mer støtte til å hjelpe elevene i å mestre skolehverdagen og fritiden. Elever med høyt fravær, utfordringer knyttet til skolemiljø, faglige utfordringer eller behov for tett skole-hjem-samarbeid krever ofte mer kontaktlærertid. Det er derfor disse elevene som kan merke reduksjonen mest. På sikt kan tiltaket også påvirke attraktiviteten til kontaktlærerrollen. Dersom en større arbeidsmengde ikke kompenseres gjennom tid eller andre tiltak, kan færre lærere ønske kontaktlæreransvar.

Besparelse: 68.000 kr i 2027 og 88.000 kr i 2028-2030.

Tiltak 9: Endre struktur og oppbygging av to-lærerorganisering ved Lyngmyr skole og Tvedestrand barneskole. To-lærermodellen innebærer at to lærere er til stede samtidig i samme klasse i undervisningen. I Tvedestrand er to-lærermodellen i dag praktisert i fagene norsk, engelsk og matematikk. Når to lærere er inne samtidig, kan skolen organisere undervisningen på flere måter: Felles undervisning hvor en lærer leder undervisningen, mens den andre følger opp enkeltelever og grupper. Tilpasset opplæring der den ene læreren kan gi ekstra støtte eller større faglige utfordringer uten at elever nødvendigvis tas ut av klassen. Deling av klassen i to mindre grupper, slik at lærerne

kan arbeide mer målrettet. Stasjonsundervisning hvor elevene arbeider på ulike stasjoner, og lærerne følger opp hver sine grupper. Observasjon og oppfølging som innebærer at to voksne får bedre mulighet til å observere faglig utvikling, trivsel, atferd og klassemiljø. Listen er utømmelig.

Inkluderende praksis skal gjennomsyre dagens fellesskole. Dette betyr at flest mulig av elevene skal erfare læring og mestring sammen i en klasse. Det fordrer at undervisningen som gis i klassene er variert og hensyntar ulike behov hos elevene. Det er dette opplæringsloven og alle statlige føringer legger opp og hva som forventes av skolene i 2026.

På denne måten blir elever inkludert i det viktige sosiale og faglige læringsmiljøet og elevene lærer å omgås et mangfold av medelever med ulikt potensiale, forutsetning og kompetanse. Dette er fremtidens skole. Tidligere var ressursene satt inn til spesialundervisning der elever var mye ute av klassen og i gruppe eller alene med lærer. Den pedagogiske grunntanke i Tvedestrandskolen er at vi lærer best sammen med andre på ulike nivå og med mulighet for fleksibel organisering. Ved å kutte to-lærerorganisering fullt ut og gå tilbake til den gamle måten å tilrettelegge ITO på, vil det bli mindre inkluderende praksis. Målet til de fleste kommuner i landet er å komme dit Tvedestrandskolen er nå hvor individuell tilrettelagt undervisning (ITO) gis i klassen så langt det lar seg gjøre.

Historikk sett, er andelen elever med ITO i Tvedestrandsskolen meget høy. Kommunen ligger markant over både fylkes og landsgjennomsnittet. Andelen ITO steg fra 9,74% i 2016/17 til hele 16,67% i 2023/24. Andelen elever med ITO er nå synkende på tredje året på rad, med en mulig hypotese om at dette blant annet skyldtes to-lærermodellen. Andelen elever med ITO i skoleåret 2026/27 er 11,36% som er 0,34 prosentpoeng under nivået i 2017/18. Dette betyr at dagens organisering bærer frukt og går i rett retning. Tvedestrand har flere elever som i hovedsak får ITO i den ordinære undervisningen enn nasjonalt og andelen store vedtak om ITO (270+ timer) er lavere i Tvedestrand enn nasjonalt.

Tvedestrand barneskole åpnet skoleåret 2023/24 hvor to-læreordningen var en del av skolens pedagogiske fundamentet. Å regne ut hva en total avvikling av to-lærermodellen ville koste er en meget vanskelig øvelse da man vet hvilke sakkyndige vurderinger elevene ved de to skolene har i dag som følge av to-lærermodellen, men ikke hvilke de får ved en eventuell avvikling. Avvikler man to-lærerordningen må det skrives nye sakkyndige vurderinger fra PPT og elevene får sin tilpassede undervisning i eller utenfor klasserommet (alene eller i mindre grupper).

To-lærermodellen har også en funksjon ved at fravær av ansatte ved skolene dekkes internt. Om en lærer er bort, kan den ene læreren som er igjen sikre kontinuitet og det vil ikke være behov for vikar i timene.

Tar man høyde for de nevnte faktorene om nye sakkyndige vurderinger for alle elevene som har ITO med ny organisering og at to-lærermodellen ivaretar vikarbehov, blir en mulig besparing av avvikling av to-lærermodellen ca. 0,3.mill kr i 2027 og ca. 0,5 mill 2028-2030 ved Lyngmyr skole. Dette er et estimat. Hovedgrunnen til at besparelsen ikke blir høyere, er at andelene elever med ITO i Tvedestrand kommune er meget høye og det er mer eller mindre umulig å fastsette hva kostnaden er for ny organisering uten at det prøves ut.

Tiltaket som sektoren legger frem er at to-lærermodellen ikke avvikles, men reduseres i omfang på alle trinn og i alle klasser ved begge skolene. Ved å redusere antall to-lærertimer i engelsk og norsk på alle trinn, vil kostnadene kunne reduseres betraktelig. Siden trinn og klasser er forskjellig, vil enhetsledere på skolene avgjøre hvor reduksjonen skal tilfalle, men den skal minimum utgjøre 1.03 mill i 2027 (830.000 kr på barneskolen og 200.000 kroner på ungdomsskolen) og 2.4 mill (2 millioner kr på barneskolen og 400.000 kroner på ungdomsskolen) i resten av budsjettperioden.

Konsekvenser av å redusere tolærermodellen er en økonomisk besparelse ved reduserte lønnskostnader. Skolene har i dag to-lærermodell i fagene norsk, matematikk og engelsk. Ordningen gir mulighet for økt lærertetthet, fleksibel organisering, mindre grupper og tettere faglig oppfølging av elevene. To-lærermodellen er viktig for å kunne ivareta elever med behov for særskilt oppfølging

innenfor det ordinære klassefellesskapet. En reduksjon i to-lærermodellen vil gi økonomisk innsparing, men samtidig redusere noe av skolenes mulighet til å tilpasse undervisningen og følge opp elever med omfattende faglige og sosiale behov. Konsekvensene vil kunne være særlig store i klasser med høyt elevtall og mange elever med behov for individuell oppfølging. Redusert to-lærermodell kan også medføre økt behov for særskilt organisert oppfølging og individuelt tilrettelagt opplæring. Tiltaket kan derfor på lengre sikt redusere deler av den økonomiske gevinsten og samtidig påvirke skolenes arbeid med inkludering og tidlig innsats.

Besparelse: 1.03 mill i 2027 (830.000 kr på barneskolen og 200.000 kroner på ungdomsskolen) og 2.4 mill (2 millioner kr på barneskolen og 400.000 kroner på ungdomsskolen pr. år) i resten av budsjettperioden.

Tiltak 10: Endret tidsstyring av undervisningstimer på Tvedestrand barneskole. Tiltaket innebærer at resttimer som lærere har i henhold til den prosentvise del de er ansatt i. Dette kan eksempelvis bety at en ansatt frem til nå har vært lønnet i 100%, men har hatt undervisning tilsvarende 97%. For den enkelte ansatte vil dette gi et mindre utslag ved at hen må undervise 100%, men for kommunen vil justering av undervisningstid være forholdsvis stor med tanke årsverk lærere i kommunen. Tiltakets konsekvenser er reduserte lønnsutgifter for kommunen. Ansatte vil samlet sett få et litt høyere antall timer å undervise, men selvsagt ikke ut over den prosentvise del de er ansatt i.

Besparelse/handlingsrom: 400.000 kr 2027 og 1 mill 2028-2030.

Tiltak 11: Inngår ikke i budsjettforslag men er i NIVI-rapprten

Tiltak 12: Kutte trivselslederprogrammet på barneskolen. Trivselslederprogrammet (ofte kalt TL-programmet) er et skoleprogram der elever får ansvar for å skape aktivitet, inkludering og trivsel i friminuttene. Programmet brukes på rundt 1 000 skoler i Skandinavia. Tiltaket medfører en besparing for kommunen. Konsekvenser av tiltaket kan være mindre elevmedvirkning og aktivitet så sant skolen ikke gjennomfører dette på annet vis.

Besparelse: 55.000 kr i 2027 og 55.000 kr i 2028-2030.

Skolefritidsordning (SFO):

Tiltak 13: Kortere åpningstid SFO: 07.30-16.00. Det foreslås at kommunens SFO får en endring ved at åpningstidene reduseres fra kl. 07.00-16.30 til 07.30-16.00. For kommunen er konsekvensene reduserte lønns- og driftskostnader og dermed lavere bemanningsbehov. Kommunen vil mulig fremstå som mindre attraktiv i sitt i tjenestetilbud til barnefamilier. For familiene kan konsekvensene være utfordring med å kombinere arbeid og familieliv, særlig for foreldre med arbeidstid som starter tidlig eller slutter sent. Det kan bli større behov for private løsninger som besteforeldre, naboer eller betalt barnepass. Tiltaket kan føre til at noen foreldre må redusere arbeidstid eller benytte mer fleksitid.

Besparelse: 100.000 kr i 2027 (fra 01.08.27) og 150.000 kr 2028-2034.

Tiltak 14: Stengt SFO i påskeferien. Tiltaket innebærer at SFO vil på lik linje med de kommunale barnehagene holder stengt i arbeidsdager i påskeuken. Besparelsen innebærer at skolen ikke har lønnskostnader i påskeuken. Konsekvensene er at foreldre som benytter seg at tilbudet, dessverre må finne alternative omsorgsløsninger på arbeidsdager i påsken. Familier uten fleksibel arbeidstid eller nært nettverk kan få større utfordringer med å kombinere arbeid og omsorg.

Besparelse: 10.000 kr i 2027 og 10.000 kr i 2028-2034.

Tiltak 15: Øke dagspris på ferie-SFO fra 300 kr til 400 kr. Forslaget innebærer at dagsprisen på ferie-SFO øker fra 300kr til 400kr. Forslaget kan føre til bedre kostnadsdekning for bemanning, mat, aktiviteter og lokaler. For barna kan dette føre til at færre barn benytter ferie-SFO og at enkelte barn miste en viktig sosial arena i feriene. En annen konsekvens er at familier med lav inntekt i større grad velger bort tilbudet.

Besparelse: 10.000 kr i 2027 og 10.000 kr i 2028-2034.

Tiltak 16: Skolefritidsordning (SFO) - stilling. SFO er et frivillig omsorgs- og fritidstilbud for elever på 1.–4. trinn, og for barn med særskilte behov på høyere trinn. SFO skal gi barna omsorg, trygghet, trivsel og meningsfulle aktiviteter før og etter skoletid, samt i skoleferier. Elever fra 5. til 7. trinn har også muligheter å kjøpe plass i tilbudet. Det er tilbud om SFO både ved Tvedestrand barneskole (136 elever ved SFO) og Vestre Sandøya skole (15 elever ved SFO). SFO skal legge til rette for lek, både organisert og fri lek, fysisk aktivitet og utelek, sosial læring og vennskap. SFO legger til rette for kreative aktiviteter som tegning, forming, musikk og drama. Mat og måltidsfellesskap er en viktig del av arbeidet. SFO er ikke undervisning, men en arena der barn kan utvikle sosial kompetanse, oppleve mestring og ha en trygg og god fritid sammen med andre. I en kommune med større sosioøkonomiske forskjeller enn mange andre kommuner, er en god SFO med å redusere forskjeller mellom barn.

Som det fremkommer av NIVI-rapporten, har Tvedestrand kommune en høyere kostnad på drift av SFO. Kostnadene handler i all hovedsak om lønn. Grunnet lokale forhold er dette høyere enn landet for øvrig og sammenlignbare kommuner. Leder for SFO vil frem mot sommeren 2027 ha dialog med de ansatte for å avklare forventninger og legge til rette for best mulig bruk av kompetanse og ressurser. Mulighet å redusere med et årsverk fra 01.08.27. Besparelse forventes å være 270.000 kroner i 2027 og 650.000 kroner i 2028.

Konsekvenser vil lavere lønnsutgifter for kommunen. Tiltaket vil kunne påvirke kvaliteten og innholdet i SFO-tilbudet. Dette kan for eksempel være mindre tid til oppfølging av hvert enkelt barn, færre voksne tilgjengelig ved konflikter, utfordringer eller behov for støtte. Tiltaket kan også føre til redusert mulighet for å tilrettelegge for barn med særskilte behov.

Besparelse: 270.000 kr i 2027 og 650.000 kr 2028-2030.

Tiltak 17: kutte informasjonsskjermer - barneskolen. Tiltaket innebærer at skolene sier opp avtalen med fremvisning av informasjon på skjermer på skolen. Tiltaket fører til en besparelse for kommunen. Tiltaket medfører at informasjonsflyten på skolen kan bli dårligere.

Besparing: 8000 kr i 2027 og 8000 kr 2028-2030.

Barnehagene:

De tre kommunale barnehagene får i budsjettforslaget et nedtrekk som vil kunne påvirke drift og opplevelse av tilbudet som kommunen gir. Den svært nøkterne driften hos de tre kommunale barnehagene gjør at styrerne har lite handlingsrom til fornyelse av utstyr og læringsmateriell. Barnehagene vil som følge av budsjettvedtaket i desember 2025 holde stengt i påskene fremover.

Tiltak 1: Øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager i Bronsbu barnehage, Holt barnehage og Lyngbakken barnehage. Barnehagene foreslås å øke antall planleggingsdager fra 5 til 7 dager. Dette vil medføre en besparing på overtid, da plantid som regel er lagt til etter at barnehagen er stengt. Positive konsekvenser av tiltaket er økt tid til kompetanseutvikling og bedre planlegging og kvalitet. Negative konsekvenser er at foreldre må skaffe alternativt omsorgstilbud to dager til i året, noe som kan være spesielt krevende for enslige forsørgere eller familier uten nettverk. Ansatte vil oppleve at de får en mindre fleksibel arbeidshverdag og at det vil være vanskelig å opparbeide seg avspasering. Medfører vedtektsendring og iverksettelse fra 01.08.27.

Besparelse: 34.000 kr i 2027 og 80.000 kr 2028-2030.

Tiltak 2: Ikke matservering i barnehagene. Reduksjon 60% stilling Bronsbu barnehage, 60% stilling Lyngbakken barnehage og 25% stilling Holt barnehage. Det foreslås at ingen av de kommunale barnehagene serverer mat. Besparing skjer ved at stillinger som har ansvar for tilbereding av mat avsluttes. I en 100% stilling finansieres 40% gjennom kostpenger, betalt av foreldre, og 60% av lønnsmidler fra barnehagen. Tiltaket innebærer med andre ord at foreldre må

sørge for at barnet har med mat og drikke, som dekker barnets behov gjennom barnehagedagen. Tiltaket vil for barnehagene føre til mindre administrasjon knyttet til bestilling, lagerhold og tilbereding av mat. Tiltaket vil kunne føre til større valgfrihet for foresatte ved at foreldre får større kontroll over hva barnet spiser. Negative konsekvenser er mulige økte kostnader for familiene ved at utgiftene flyttes fra kommunen til foresatte. Tiltaket kan medføre økte sosiale forskjeller da felles matordninger bidrar til at alle barn får et relativt likt tilbud. Matpakker kan synliggjøre forskjeller mellom familier når det gjelder økonomi, ernæring og matvaner. I en travel hverdag vil tiltaket føre til at foreldre har ansvaret for barnets ernæring i oppholdstiden i barnehagen.

Besparelse: 560.000 kr i 2027 og 750.000 kr i 2028-2030.

Tiltak 3: Vakanse 50% spesialpedagog i barnehagene. Det er i forslag til budsjett for 2027 lagt inn en vakanse for spesialpedagog. Sektoren har arbeidet målrettet med tidlig innsats og det spesialpedagogiske tilbudet i barnehagene de seinere årene. Førskolebarn som har behov for spesialpedagogisk hjelp, har krav på dette etter barnehageloven §31. Tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne har et annet formål enn spesialpedagogisk hjelp, men kommunen har krav på seg til å tilrettelegge for disse barna i henhold til barnehageloven §37. For kommunen er konsekvensene av vakant stilling reduserte lønns- og driftskostnader. For barn i barnehagene kan dette medføre mindre tid til oppfølging av barn som har behov for bistand under §37. En annen konsekvens er mulig redusert effekt av tidlig innsats. I stedet for tidlig og forebyggende støtte i barnehagen, kan utfordringer utvikle seg før tiltak kommer på plass. Dette kan gjelde språk, sosial utvikling, konsentrasjon og samspill med andre barn. Kostnader kan dermed bli høyere på både kort og lang sikt. Både private og kommunale barnehager må beregne mindre veiledning fra spesialpedagogisk team. Forslaget om å videreføre vakanse må vurderes på nytt i budsjett for 2028.

Besparelse: 400.000 kr i 2027.

Tiltak 4: Kortere åpningstider i Bronsbu barnehage (0.2 årsverk) og Holt barnehage (0.1 årsverk). Forslaget i sektoren er at alle de kommunale barnehagene får lik åpningstid. I dag er Lyngbakken barnehage sine åpningstider fra 07.30 til 16.30. Holt og Bronsbu åpner 07.00, men forslaget er at de fra august 2027 åpner kl 07.30. For kommunen er konsekvensene av kortere åpningstid, reduserte lønnskostnader, og kan føre til at foreldre søker barnehageplass i annen kommune, nærmere sin egen arbeidsplass. Konsekvensene for foreldre kan være mindre fleksibilitet i hverdagen. Foreldre som starter sitt arbeid tidlig, arbeider turnus eller pendler, kan få problemer med å rekke arbeid når levering tidligst kan skje kl. 07.30.Enkelte familier kan måtte organisere levering annerledes, endre arbeidstid eller få hjelp av familie og andre.

Besparelse: 90.000 kr i 2027 og 150.000 kr 2028-2030.

Tiltak 5: Reduserte driftsutgifter ved barnehagene. Tiltaket innebærer at barnehagene får en mindre økonomisk ramme til innkjøp av forbruksmateriell, leker og pedagogisk materiell. Tiltaket vil ha en økonomisk besparing for kommunen. Konsekvenser for barna er at den pedagogiske "verktøykassen" til barnehagen blir betydelig mindre og at barnehagene ikke kan fornye leker, redusere innkjøp av bøker og annet utstyr.

Besparelse: 100.000 kr i 2027 og 100.000 kr 2028-2030.

Tiltak 6: Fagstillinger reduseres i Lyngbakken barnehage og Bronsbu barnehage. Det foreslås å fjerne ledelsesressurs/fagstilling i 20 % i hver av de to barnehagene i Lyngbakken og Bronsbu. Denne ledelsesressursen bistår styrere i den faglige driften av barnehagen og er med på å sikre faglig forsvarlighet. Positive konsekvenser av tiltaket er lavere lønnskostnader for kommunen. Negative konsekvenser er at man redusere barnehagens støttefunksjon og øke arbeidsbelastningen på styrer og pedagogiske ledere, mindre kapasitet til kvalitetsutvikling, personal- og sykefraværsoppfølging, økt risiko for høyere sykefravær over tid som følge av økt arbeidspress på ledelsen og øvrige ansatte. Det er også en økt risiko for at ledelsesressurser må brukes på akutte

driftsoppgaver fremfor forebyggende og utviklende arbeid og at man får færre ressurser til koordinering av vikarbruk og bemanningsutfordringer. Da denne stillingen også utfører merkantilt arbeid, som attestering, må denne funksjonen overtas av andre med denne tilgangen i kommunen.

Besparelse: 67.000 kr 2027 og 200.000 kr 2028-2030.

Tiltak 7: Øke andel av barnehagelærere og redusere andel pedagogiske ledere ved naturlig avgang Kommunen har frem til nå ansatt alle barnehagelærere som pedagogiske ledere, noe som har utløst et tillegg i lønn. Tiltaket innebærer at barnehagene ansetter barnehagelærer fremfor pedagogisk leder på de avdelinger hvor det er mulig og i henhold til barnehageloven §25. Det er vanskelig å si hvor stor besparing dette innebærer for 2027 og budsjettperioden da det fordrer at ansatte slutter og at nye ansettes.

Tiltak 8: Videreutdanning. Arbeidsgruppen har vurdert at man ikke innvilger videreutdanning (vikarordning) for fagarbeidere, pedagoger eller ledere i sektoren. Konsekvensen av dette tiltaket vil være ingen kostnader for kommunene ved videreutdanning, men kan også føre til reduserte muligheter for faglig utvikling og kompetanseheving blant ansatte. Risiko for at ansatte opplever mindre motivasjon og færre utviklingsmuligheter. Kan påvirke rekruttering og muligheten til å beholde kvalifiserte medarbeidere over tid. Færre ansatte med oppdatert kunnskap kan på sikt påvirke kvaliteten på det pedagogiske arbeidet. Det informeres om tiltaket, men det legges ikke inn i budsjett for 2027 og budsjettperioden da barnehagene ikke har egen post for denne kostnaden.

Tiltak 9-11: Inngår ikke i budsjettforslag, men er i NIVI-rapporten

4.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

Sektor for læring og oppvekst drifter de tre kommunale barnehagene: Lyngbakken barnehage som ligger i sentrum, Bronsbu barnehage som ligger i sentrum og Holt barnehage. I tillegg er det tre private barnehager i Tvedestrand: Knatten barnehage på Gjeving, Vestre Sandøya barnehage og Blåbærskogen naturbarnehage som ligger på Glastadheia. Sektoren har ansvaret for tilskudd til private barnehager, barnehageopptak, er tilsynsmyndighet og skal sørge for spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn. Sektoren har ansvaret for skolene i Tvedestrand: Tvedestrand barneskole med Vestre Sandøya skole og Lyngmyr skole. Barneskolen drifter SFO fra 1.-4 trinn. Det er også en mestringsbase ved Tvedestrand barneskole og en forsterket skoleavdeling ved Lyngmyr skole. Sektoren har ansvaret for skoleskyss, voksenopplæring, Leirskolen AS, drift av oppvekstkontoret, Kulturskolen, rådgivning innen oppvekst samt ledelse og administrasjon av sektoren. Sektor for læring og oppvekst favner barnet fra før det fyller 1 år til det går ut av 10. klasse på ungdomsskolen.

4.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

4.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
220 Læring og oppvekst	169 329	165 081	167 909	163 470	165 870	166 005

4.2.1.2 Årsverk

Stillingsprosent 2026-2027

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
220 Læring og oppvekst	18 349	18 363	14
2 201 Læring og oppvekst, ledelse og administrasjon	250	310	60
2 202 Lyngbakken barnehage	2 190	2 190	0
2 203 Bronsbu barnehage	2 140	2 140	0
2 204 Holt barnehage	1 400	1 400	0
2 205 Lyngmyr skole	3 275	3 168	-107
2 206 Tvedestrand barneskole	7 399	7 460	61
2 207 Kulturskolen	855	855	0
2 208 Læring og oppvekst, fellesoppgaver	840	840	0

Årsverkene for 2026 er om lag i tråd med budsjett for barnehagen og skolene, før nye tiltak for 2027.

Spesialpedagogiske tiltak barnehage fikk økt sine årsverk med 0,5 i 2025. Dette for å løse lovpålagte oppgaver i forbindelse med §§ 31 og 37 i lov om barnehager (vedtak spesialpedagogiske hjelp og vedtak om behov for ekstra tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne). I deler av 2025 og hele 2026 ble en stilling holdt vakanse og forslaget er at dette videreføres til juli 2027.

I 2026 reduserte Lyngmyr skole med en stilling. Tvedestrand barneskole vil med budsjettforslaget for 2027 redusere med 1 stilling. Økningen for samme skole i 2026 skyldtes vedtak og lovpålagte krav.

Årsverk etter overføring av Kulturskolen Øst i Agder på 8,55 årsverk er uendret.

Sektoren delte kommunalsjefstilling med Helse og mestring i perioden 01.01.26-31.07.26

Årsverk etter alle foreslåtte tiltak vil være 173,2, altså en reduksjon på 10,45 i 2027.

4.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene

Barnehager

Tabellen under viser godkjente plasser i barnehagene i Tvedestrand pr. 1.1.27.

For å se på utvikling er det i tabellen tatt med tall for de 4 siste årene. Det har i et par år vært en nedgang i antall godkjente barnehageplasser, men dette er nå på vei opp igjen. Det er fullt i de fleste av barnehagene våre pr 01.11.27. Det er ledig kapasitet i barnehagene på Gjeving og på Sandøya.

Godkjente plasser	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kommunale barnehager	276	288	280 (+14*)	280 (+14*)	298 (+14*)	298 (+14)
Ordinære private barnehager	84	84	98	98	98	98
Private familiebarnehager	5	0	0	0	0	0
Totalt	**395**	**365**	**372**	**364 (+14*)**	**396 (+14*)**	**396 (+14)**

(Merknad til tabellen over: *14 plasser til sammen- godkjente, men ikke tatt i bruk i Bronsbu- og Lyngbakken barnehager.)

Aldersfordeling, barn pr. 1. november 26	Barn under 3 år	Barn over 3 år
Kommunale barnehager	68	155
Private barnehager	16	31
Totalt	**84**	**186**

Skolene

Nøkkeltall for skolene i Tvedestrand, basert på GSI og innrapportering fra skolene oktober 2026

Tvedestrandsskolen	Antall elever	SFO elever	Antall enkeltvedtak	Skyss
Lyngmyr	202	0	40	126
Tvedestrand	405	136	47*	245
Vestre Sandøya	16	15	*Sees i sammenheng med Tvedestrand barneskole	0
Totalt	**623**	**151**	**87**	**371**

4.2.3 Målekart

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat 2025	Resultat 2026
Brukere:	Brukerundersøkelse barnehage, resultat 1-5	4,5	4,43	4,31
Barn, foreldre, elever, foresatte	Brukerundersøkelse barnehage, svarprosent	minst 65 %	66,4%	72,20%
	Nasjonale prøver	over nasjonalt nivå	Over nasjonalt nivå i lesning	Over nasjonalt nivå engelsk, lesing og regning - 5 trinn Under nasjonalt nivå engelsk, lesing og regning - 8 trinn På nasjonalt nivå lesing og regning - 9.trinn
	Grunnskolepoeng	over 40 (karakter 4)	41,5	44
	Elevundersøkelsen	Mål: 0-toleranse for mobbing. Større tilfredshet fra elevene og motivasjon og opplevet støtte fra lærere	Gjennomført	Gjennomført Mobbing: 7.trinn - 10,2%, 10.trinn- 0,0% Trivsel: 7.trinn - 3,9, 10,trinn - 4,0 Motivasjon: 7.trinn - 3,3, 10.trinn - 3,3 Støtte fra lærer: 7.trinn -4,1, 10 .trinn-4,1
	Foreldreundersøkelsen	Skal gjenspeile elevundersøkelsen	Ikke gjennomført i 2025 - har vært pauset av udir siden 2024	Ikke gjennomført i 2026 - har vært pauset av udir siden 2024

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat 2025	Resultat 2026
Medarbeidere	Medarbeiderundersøkelse, score	4,2	Ikke gjennomført i 2025	4,5
	Medarbeiderundersøkelse, svarprosent	60 %	-	181 svar
	Sykefravær, totalt	7,5 %	9,5%	6,65%
	Sykefravær, barnehage	9,0 %	-	6,5%
				-
	Sykefravær, skole	6,0 %	-	6,7
	Sykefravær, korttid	1,8 %	2,2%	-
Økonomi	Budsjettavvik	+/- 0,5%		

Sektorens sykefravær har gått ned og ligger nå under måltallet på 7,5%.

Ytterlige tall rundt elevens lek- og læringsmiljø finner man i Tilstandsrapporten 2026, fremlagt for kommunestyre juni 26.

4.2.4 Fokusområder

Sektoren favner barnet fra før det fyller ett år til det går ut av 10. klasse på ungdomsskolen. En felles oppvekstsektor gjør samarbeidet mellom barnehage og skole enda lettere og tettere. Mange av satsingene for barn og unge i Tvedestrand kommune favner både barnehage og skole. Sektoriell satsning er en stor styrke, og sikrer at det er en rød tråd i arbeidet. Det arbeides med trygt og godt barnehagemiljø for alle barn og et godt arbeidsmiljø for de ansatte. Livsmestring og helse samt kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er viktige temaer som det arbeides godt med på enhetene. Kommunen arbeider sammen med Risør og Vegårshei å etablere et felles barnehagemyndighetskontor fra og med 01.01.27. Dette vil sikre enda bedre likebehandling av vedtak og tilsyn samt styrke kompetansemiljøet i krevende saker. Sektorene er med i nasjonale kollektive kompetanseheving (KKU) som omfatter nasjonale satsinger knyttet til inkluderende praksis for barn og unge i barnehage og skole. Alle kommuner i landet tar del i denne satsingen. I Tvedestrand kommune skjer arbeidet i samarbeid med de øvrige syv kommunene i Østre Agder-samarbeidet. Både skolene og barnehagene i regionen er aktive deltakere. Satsingen har et særlig fokus på inkluderende praksis innen spesialpedagogikk, og man har et samarbeid med pedagogisk psykologiske tjenesten (PPT). Det legges stor vekt på å vurdere hvordan spesialundervisningen/spesialpedagogiske tiltak organiseres i både barnehage og skole, med særlig fokus på tidlig innsats og inkludering. Det sentralt spørsmål er hvordan man kan dreie fokuset fra spesialundervisning mot mer allmennpedagogisk tilrettelegging i barnehagen, og tilpasset opplæring i skolen. Dette arbeidet ses også i sammenheng med to-lærerordningen i Tvedestrand, som gir rom for mer fleksibel og inkluderende undervisning. I tillegg passer modellen "Innsatstrappa" godt inn i denne satsingen, og bidrar til å strukturere og styrke innsatsen for barn og elever med ulike behov.

Begge skolene deltar i KI-prosjekt gjennom Østre Agder oppvekstforum.

Alle som jobber i laget rundt barn, ungdom og familier må jobbe etter felles prinsipper. Det må samhandles på tvers av tjenester og sektorer. Samhandlingen skal være systematisk og den skal være kjent av alle som jobber i Tvedestrand kommune. Bedre Tverrfaglig Samhandling (BTS) er også viktig for å klare å gjennomføre kommunens vedtatte Forebyggende plan. Med bakgrunn i dette, vil man samle alle ledere som arbeider med barn og unge i kommunen for styrke samarbeidet og videreutvikle samhandling mellom enheter. Det er vedtatt en felles handlingsplan for skolenærvær i Tvedestrandsskolen. Dette er et område som det er naturlig det arbeides mer med da fraværet er økende nasjonalt. Arbeidet i Tvedestrand har fått nasjonal oppmerksomhet grunnet nedgangen i

fraværet og vil fortsette i 2026 og 2027. Arbeidet har allerede resultert i at det generelle fraværet i skolen er redusert med over 20%.

Det kan også bemerkes at Lyngmyr skole har hatt en markant økning i grunnskolepoeng for årets avgangselever.

5 Helse og mestring (250)

5.1 Driftsbudsjettet

5.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 501 - KA: Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen (135)	-400 000	-900 000	-900 000	-900 000
2 502 - KA: Nyby, Lisens utgår (001)	-110 000	-110 000	-110 000	-110 000
2 502 - KA: Turnus og innleie - omorganisering, 0,5 årsverk fra 1.4.2027 (009)	-375 000	-500 000	-500 000	-500 000
2 503 - KA: Barnekoordinator, reduseres med 0,5 årsverk fra 1.1.2027 (fra 1 til 0,5 årsverk) (121)	-401 000	-401 000	-401 000	-401 000
2 503 - KA: Kreftkoordinator 0,2 årsverk utgår fra 1.4.2027 (098)	-140 000	-190 000	-190 000	-190 000
2 503 - KA: Reduksjon 0,2 årsverk velferdsteknologi fra 1.1.2027 (057)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 504 - KA: Redusert bemanning kjøkken, 0,4 årsverk fra 1.1.2027 (086)	-278 000	-278 000	-278 000	-278 000
2 504 - KA: Husmor, reduksjon 0,52 årsverk assistent, fra 1.1.2027 (043)	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
2 504 - KA: Julelunsj til alle ansatte, 50.000 kr, kuttes (115)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 504 - KA: Kjøp av tjenester Lisand, serviceverter, dekkes av eget budsjett (100)	0	0	0	0
2 504 - KA: Redusere forbruk og innkjøp og lagerstyring på sykehjem, kjøkken og husmor ift forbruksmateriell, medisiner, mat og renholds artikler (081)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 504 - KA: Reduserte driftsutgifter sykehjem (101)	-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
2 504 - KA: Vakans 0,72 årsverk i 2027, sykehjem avd. 1 (083)	-200 000	0	0	0
2 505 - KA: Maks 1/3 ut i ferie samtidig, hjemmetjenesten (044)	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2 505 - KA: Nattevakt institusjon, reduksjon 0,26 årsverk fra 2027 (058)	-270 000	-270 000	-270 000	-270 000
2 505 - KA: Omlegging av tjenestene i helse og mestring - endring av hjemmetjenesten (159)	1 200 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
2 505 - KA: Reduksjon 0,3 årsverk listegruppe hjemmesykepleien (096)	-260 000	-260 000	-260 000	-260 000
2 505 - KA: Utkjøp av 1 leasingbil fra 2028, reduserte leasingutgifter mv. (068)	0	-75 000	-75 000	-75 000
2 505 - KP: Redusering av standard praktisk bistand/hjemmetjenesten, (097)	-45 000	-90 000	-90 000	-90 000
2 506 - KA: 0,2 årsverk fagkoordinator utgår fra 1.4.2027 pga. nedleggelse av dagtilbud (162)	-80 000	-104 000	-104 000	-104 000
2 506 - KA: Dalene gård, legges ned fra 1.4.2027 (148)	-1 650 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
2 506 - KA: Nedleggelse av aktivitetsavdelingen Strannasenteret 0,8 årsverk, fra 1.4.2027 (060)	-517 000	-624 000	-624 000	-624 000
2 506 - KA: Omorganisering i habilitering, ambulerende team, reduksjon 2 årsverk fra 1.4.2027 (059)	-1 200 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
2 506 - KA: Praktisk bistand, økte inntekter jf. ny betalingsordning (092)	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
2 506 - KA: Støttekontakter, gjennomgang av vedtak (034)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 507 - KA: Jordmor, reduksjon 0,2 årsverk fra 1.3.2027. Fra 1 til 0,8 årsverk (093)	-170 000	-210 000	-210 000	-210 000
2 507 - KA: Omlegging av tjenester innen psykisk helse, innen 1.4.2027 (039)	-3 525 000	-4 700 000	-4 700 000	-4 700 000
2 507 - KA: Psykisk helse og livsmestring og hjemmetjenester og praktisk bistand, økte inntekter (070)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 507 - KA: Reduksjon 0,4 årsverk helsestasjon fra 1.1.2027 (094)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
2 507 - KA: Reduksjon diverse driftsutgifter helsestasjonen (095)	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2 507 - KA: Tjenna legekontor drift, reduksjon 0,15 årsverk helsesekretær (071)	-112 000	-112 000	-112 000	-112 000
2 507 - KA: Tjenna legekontor, reduserte driftsutgifter, 45.000 kr. (116)	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
250 _ - KA: Utkjøp av 8 leasingbiler Helse og mestring, 3 enheter reduserte utgifter (067)	-155 000	-155 000	-155 000	-155 000
Sum tiltak	**-10 137 000**	**-12 428 000**	**-12 428 000**	**-12 428 000**

Budsjett 2027

NIVI-rapport

Ved siden av budsjettforslaget for 2027 og budsjettperioden, har sektoren utarbeidet en tiltaksliste som man finner i NIVI-rapporten. De aller fleste av forslagene finnes i begge dokumenter. Det er derfor viktig å presisere at NIVI-rapporten og forslagene i budsjettforslag må sees i sammenhengen. Teksten vil variere noe, men anbefalingene vil være lik. Det vil også være noen få forslag i NIVI-rapporten som ikke er lagt inn i budsjettforslaget.

Kommunalsjef stab

Organisasjonsutviklingsprosjekt i hele kommunen -400 000

Organisasjonsutvikling og framtidig organisering av kommunen.
Tvedestrand kommune skal i økonomiplanperioden gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunens administrative organisering og lederstruktur. Formålet er å utvikle en organisasjon som er best mulig rustet til å møte framtidige krav til tjenesteleveranser, økonomisk bærekraft, omstilling og effektiv ressursutnyttelse.
Gjennomgangen skal omfatte hele kommunen og blant annet vurdere antall ledernivåer, ansvars- og myndighetsfordeling, kontrollspenn, samhandling mellom tjenesteområdene og organiseringen av stabs- og støttefunksjoner. Det skal også vurderes hvordan organisasjonen kan utvikles i lys av økt interkommunalt samarbeid og endringer i kommunens oppgaver og rammebetingelser.
Målet er å etablere en tydelig og robust organisasjonsstruktur som sikrer god ledelse, tilstrekkelig gjennomføringskraft og leveransedyktighet i alle kommunens tjenester, samtidig som organiseringen er økonomisk bærekraftig over tid.
Arbeidet gjennomføres som en organisasjonsutviklingsprosess med nødvendig involvering av ledere, tillitsvalgte og ansatte. Eventuelle organisatoriske endringer gjennomføres i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk.
Tidsperspektiv: Arbeidet igangsettes i 2027 og gjennomføres trinnvis i økonomiplanperioden.
Forventet innsparing i 2028 - 2030 kr. -900 0000

Utkjøp av 8 leasingbiler Helse og mestring, 3 enheter reduserte utgifter -155 000

Beskrivelse av tiltaket:

Kommunen kjøper ut åtte biler som i dag benyttes gjennom leasingavtaler i tre enheter innen Helse og mestring. Formålet er å redusere de årlige transportkostnadene ved å eie bilene fremfor å betale løpende leasingutgifter.

Hva innebærer endringen?

- Leasingavtalene avsluttes ved utløp eller på økonomisk gunstige vilkår.
- Kommunen overtar eierskap, ansvar for vedlikehold, forsikring og fremtidig utskifting.
- Bilene benyttes videre i tjenestene som tidligere.
- Det etableres en samlet oversikt over kostnader og forventet levetid.

Forventet resultat: Reduserte årlige driftsutgifter uten endringer i tjenestetilbudet til innbyggerne.

Nyby, Lisens utgår -110 000

Kommunen avslutter lisensavtalen for den digitale plattformen Nyby. Plattformen har til formål å koble behov for bistand med tilgjengelige ressurser, blant annet frivillige.

Hva innebærer endringen?

- Abonnement og tilhørende lisenskostnader avsluttes.
- Eventuelle aktiviteter som i dag organiseres gjennom Nyby, overføres til eksisterende kommunale systemer eller frivillige organisasjoner.
- Det etableres en enklere modell for koordinering av frivillige dersom dette fortsatt er nødvendig.

Forventet resultat: Reduserte lisenskostnader og mindre bruk av parallelle digitale systemer.

Turnus og innleie - omorganisering, 0,5 årsverk fra 1.4.2027 -375 000

Beskrivelse av tiltaket: Turnusplanlegging, vikardekning og innleie samordnes i Helse og mestring med felles rutiner og samlet oversikt over bemanning og kompetanse. Administrativ ressurs reduseres med 0,5 årsverk fra 1.april 2027. Forventet innsparing er 375 000 kroner i 2027 og 500 000 kroner årlig fra 2028.

Kommunen samordner arbeidet med turnusplanlegging, vikardekning og innleie i Helse og mestring. Formålet er å redusere administrative kostnader med 0,5 årsverk. Hva innebærer endringen?

- Dagens organisering av turnus- og innleiearbeidet gjennomgås.
- Det gjennomføres en grundig gjennomgang av samtlige oppgaver innen turnusplanlegging og innleie
- Arbeidsoppgaver samles og standardiseres på tvers av virksomhetene.
- Årsturnus, digitale planleggingsverktøy og felles rutiner tas i bruk.
- Bemanningsbehov, ledige vakter og tilgjengelig kompetanse ses i sammenheng.

Tiltaket vurderes som realistisk dersom ansvar, arbeidsoppgaver og rutiner avklares tydelig. Alle oppgaver gjennomgås for å avklare hva som skal prioriteres, forenkles, effektiviseres eller bortfalle, med tydelig ansvar og oversikt over samlet ressursbruk dersom oppgaver overføres til andre.

Enhet for koordinering og rehabilitering

Barnekoordinator, reduseres med 0,5 årsverk fra 1 årsverk fra 1.1.2027 -401 000

Kommunen reduserer den avsatte barnekoordinatorressursen fra 100 til 50 prosent stilling. Formålet er å organisere koordineringen av tjenester til barn og familier mer effektivt.

Hva innebærer endringen?

- Arbeidsoppgaver, antall familier og tidsbruk kartlegges.
- Oppgaver som kan utføres av andre tjenesteytere eller ordinære koordinatorer, vurderes fordelt annerledes.
- Rutiner for samarbeid mellom helse, oppvekst, barnevern, skole og spesialisthelsetjeneste forenkles.
- Den gjenværende ressursen prioriteres til familier med rett til barnekoordinator.

Forventet resultat: Reduserte lønnskostnader gjennom bedre arbeidsdeling og koordinering.

Kommunen må fortsatt oppfylle den individuelle retten til barnekoordinator. Reduksjonen forutsetter derfor at nødvendig koordinering faktisk kan ivaretas med den nye organiseringen.

Kreftkoordinator 0,2 årsverk utgår fra 1.4.2027 - 140 000

Den særskilte kreftkoordinatorressursen 0,2 årsverk avvikles fra 01.04. 2027.

Kreftkoordinator er ikke en lovpålagt funksjon, men er etablert for å gi informasjon, veiledning, støtte og koordinering til personer med kreftsykdom og deres pårørende. Funksjonen fungerer som et lavterskeltilbud og retter seg også mot personer som ikke mottar øvrige kommunale helse- og omsorgstjenester. Kreftkoordinator bidrar blant annet til å avklare behov, formidle informasjon om aktuelle tilbud og være et kontaktpunkt gjennom sykdomsforløpet.

Etter reduksjonen på 0,3 årsverk i 2025 har antallet henvendelser og meldte oppfølgingsbehov vært lavere, noe som tilsier at funksjonen benyttes i et relativt begrenset omfang.

En eventuell avvikling av funksjonen vil ikke påvirke kommunens lovpålagte ansvar for nødvendige helse- og omsorgstjenester. Konsekvensen vil i hovedsak være at personer med kreftsykdom og deres pårørende mister et dedikert lavterskeltilbud med særskilt kompetanse på kreftforløp. Oppgaver knyttet til informasjon, veiledning, koordinering og oppfølging må da ivaretas innenfor ordinære tjenester, som allerede har et bredt ansvarsområde og begrenset kapasitet til individuell oppfølging.

Det finnes også eksterne støtte- og veiledningstilbud for kreftpasienter og pårørende som kan være aktuelle å benytte ved behov. Disse vil imidlertid ikke erstatte den lokale koordineringen og oppfølgingen som i dag ivaretas gjennom kreftkoordinatorfunksjonen.

Reduksjon 0,2 årsverk velferdsteknologi fra 01.01.2027 -200 000

Den samlede personalressursen til koordinering, drift eller utvikling av velferdsteknologi reduseres med 20 prosent stilling.

Vil redusere kapasiteten til implementering, opplæring og teknisk oppfølging av velferdsteknologiske løsninger. Dette kan forsinke innføring og best mulig bruk av teknologi som nasjonalt er fremhevet som et viktig virkemiddel for å møte fremtidens utfordringer i helse- og omsorgstjenestene. Dersom investerings- og driftsmidlene til velferdsteknologi reduseres, vil hovedvekten av arbeidet i større grad kunne dreies mot drift, oppfølging og forvaltning av eksisterende løsninger fremfor innføring av ny teknologi. Dette kan medføre et redusert behov for koordinering knyttet til implementeringsprosesser og utviklingsarbeid.

Forventet resultat: Lavere administrasjonskostnader.

Enhet for Sykehjem

Redusert bemanning kjøkken, 0,4 årsverk fra 1.3.2027 -278 000

Bemanningen på sykehjemskjøkkenet reduseres med 0,4 årsverk fra 1. mars 2027. Tiltaket innebærer:

Reduksjonen i bemanning gjennomføres varig og innarbeides i turnusplanene.

Arbeidsoppgavene må kunne omfordeles og prioriteres innenfor gjenværende bemanning uten at det utløser økt bruk av vikarer, merarbeid eller overtid.

Kjøkkenets produksjon og leveranser må i hovedsak kunne opprettholdes innenfor dagens driftsrammer.

Det må aksepteres en reduksjon i enkelte servicetjenester og tilleggsoppgaver, herunder oppfølging av brukere i kaféområdet, cateringoppdrag og øvrige oppgaver som ikke er direkte knyttet til

lovpålagte tjenester.

Nødvendige investeringer i utstyr for å effektivisere driften må gjennomføres.

Sykefraværet må holdes på et lavt nivå slik at innsparingen ikke spises opp av økt behov for innleie eller vikarbruk.

Forventet resultat: Reduserte lønnsutgifter på kjøkkenet.

Husmor, reduksjon 0,52 årsverk assistent - 330 000

Ressursen til husmor- og assistentoppgaver ved sykehjemmet reduseres med 0,52 årsverk. Tiltaket innebærer:

Innsparingen forutsetter at oppgaver som i dag utføres av husmor funksjonen kan reduseres, omprioriteres eller overføres til andre enheter uten at det oppstår behov for ny bemanning eller økt bruk av vikarer.

Arbeidsoppgaver som ikke er lovpålagte må prioriteres ned, og gjenværende oppgaver må kunne ivaretas innenfor tilgjengelige ressurser.

Eventuelle oppgaver som tilbakeføres til andre avdelinger må kunne håndteres innenfor eksisterende budsjettrammer og bemanning.

Sykefraværet må holdes på et lavt nivå slik at innsparingen ikke spises opp av økt behov for innleie eller vikarbruk.

Forventet resultat: Reduserte lønnskostnader gjennom mer effektiv organisering av funksjonene og oppgavene.

Julelunsj til alle ansatte, kuttes - 50 000

Beskrivelse av tiltaket:

Kommunen avvikler den arbeidsgiverfinansierte julelunsjen for ansatte som et ledd i reduksjon av driftsutgifter.

Hva innebærer endringen?

- Det avsettes ikke lenger 50 000 kroner årlig til julelunsj.
- Eventuelle sosiale markeringer gjennomføres innenfor eksisterende rammer eller med rimeligere løsninger.

Forventet resultat: Direkte reduksjon i driftsutgiftene uten konsekvenser for lovpålagte tjenester.

Kjøp av tjenester Lisand, dekkes av eget budsjett. 0

Redusere forbruk og innkjøp og lagerstyring, kjøkken og husmor. Innkjøp forbruksmateriell, medisiner, mat og renholds artikler. - 200 000

Beskrivelse av tiltaket:

Sykehjemmet innfører bedre rutiner for planlegging, innkjøp, lagerhold og bruk av matvarer for å redusere matsvinn og unødvendige kostnader. Innsparingen forutsetter økt søkelys på lagerstyring, redusert svinn og mer bevisste innkjøp. Det kan bli noe mindre fleksibilitet i valg av produkter og bestillinger.

Hva innebærer endringen?

Strengere kontroll og strammere rutiner med bestilling og lagerhold av matvarer, forbruksmateriell, renholds artikler, medisiner og medisinsk utstyr.

Konsekvens:

Krever oppfølging av rutiner.

Kun faste ansatte som bestiller.

På kjøkkenet blir det mer ferdigmat, mer farseprodukter, mindre frukt og grønnsaker, mindre fløte og meierismør, enklere lunch, billigere desserter og dårligere beredskapslager.

Forventet resultat: Lavere mat- og innkjøpskostnader.

Reduserte driftsutgifter sykehjem -24 000

Si opp abonnement på aviser på sykehjemmet.

Tiltaket forutsetter at beboere som ønsker tilgang til papiravis selv, eller gjennom sine pårørende, tegner egne abonnementer.

Vakans 0,72 årsverk i 2027, sykehjem avd. 1 -200 000

En stillingsressurs tilsvarende 0,72 årsverk holdes vakant i hele eller deler av 2027. Formålet er å redusere lønnskostnadene ved å tilpasse bemanningen til faktisk pasientbelegg og pleiebehov.

Hva innebærer endringen?

- Ledig stillingsressurs besettes ikke i den perioden som er lagt til grunn.
- Bemanningsplanen justeres ut fra pasientenes behov og nødvendig kompetanse.
- Arbeidsoppgaver fordeles innenfor tilgjengelig bemanning.
- Bruk av vikarer og overtid følges opp for å sikre reell innsparing

Konsekvens:

Lavere grunnbemanning på dagtid i ukedagene.

Mindre tid til aktivitet og oppfølging.

Kan gi økt belastning på gjenværende personale, noe som kan føre til økt sykefravær.

Kan gi økt risiko for avvik.

Kan gi flere klager fra pårørende.

Dette krever god prioritering av arbeidsoppgaver, effektiv ressursutnyttelse og en balansert vurdering av bemanning, arbeidsbelastning og pasientenes behov for trygge og forsvarlige tjenester. En viktig forutsetning er også at sykefraværet holdes på et lavt nivå, slik at innsparingen ikke blir motvirket av økte kostnader til innleie og vikarbruk.

Forventet resultat: Midlertidig reduksjon i lønnsutgiftene i 2027.

Hjemmetjenesten

Kun 1/3 i ferie på samme tid -200 000

Beskrivelse av tiltaket:

Kommunen endrer ferieplanleggingen slik at normalt ikke mer enn en tredjedel av de ansatte i aktuelle tjenestegrupper avvikler ferie samtidig. Formålet er å redusere behovet for ferievikarer og sikre bedre kontinuitet.

En slik ordning kan bidra til:

- Mer robuste tjenester gjennom ferieperioden.
- Økt kontinuitet og stabilitet for brukere og pårørende.
- Redusert behov for ferievikarer og innleie.
- Reduserte kostnader knyttet til innleie og vikarbruk.
- Høyere andel ansatte med relevant fagkompetanse på jobb.
- Redusert sårbarhet ved sykefravær og andre uforutsette hendelser.
- Mindre behov for bruk av vikarbyrå.

- Mer effektiv opplæring og oppfølging av vikarer.
- Økt kvalitet og pasientsikkerhet i tjenestene.
- Styrket rekruttering og kompetanseutnyttelse i egen organisasjon.

Det bør også vurderes om andre deler av sektoren i større grad kan bidra inn i døgnkontinuerlige tjenester i ferieperioder. Samtidig må tjenestene opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse i egen grunnbemanning for å kunne lykkes med å håndtere feriefravær og øvrige bemanningsutfordringer.

Mulige positive konsekvenser:

- Mer robuste tjenester gjennom ferieperioden.
- Høyere andel ansatte med relevant fagkompetanse på jobb.
- Økt kvalitet og pasientsikkerhet i tjenestene.
- Bedre kontinuitet i tjenesteytingen for brukerne.
- Reduserte kostnader knyttet til innleie og vikarbruk.

Mulige negative konsekvenser:

- Mindre forutsigbarhet for ansatte ved ferieplanlegging detførste året.
- Risiko for misnøye blant ansatte, særlig i overgangsfasen.
- Risiko for økt turnover dersom ansatte opplever ordningen som en vesentlig forverring av arbeidsvilkårene.
- Behov for tidlig og tydelig kommunikasjon, samt lik praktisering på tvers av alle 24/7-tjenester.

Det foreslås derfor å endre ferieavviklingen slik at maksimalt en tredjedel av de ansatte avvikler ferie samtidig i døgnkontinuerlige tjenester i hele sektoren. Dette vil innebære at minimum to tredjedeler av grunnbemanningen er på jobb gjennom ferieperioden. Dette er i tråd med TØRN .

Forventet resultat: Lavere vikarkostnader og mer stabil bemanning gjennom ferieperiodene.

Nattevakt institusjon, reduksjon 0,26 årsverk - 270 000

Reduksjon i nattbemanning ved sykehjemmet som følge av færre sykehjemsplasser og innføring av Qumea.

Dagens grunnbemanning på natt består av 7 ansatte. Det foreslås i større grad enn tidligere at nattevaktene går med redusert bemanningen ned til 6 ansatte, ved første fravær, når det vurderes som forsvarlig for tjenesten. Dagens grunnbemanning med reduseres med 0,26 årsverk. Ny og grundigere evaluering av tjenesten 2027 da en har fått mer erfaring med Qumea.

Hva innebærer endringen?

- Eksisterende nattbemanning, arbeidsoppgaver, organisering og pasient behov kartlegges.
- Muligheten for samordning mellom ulike avdelinger og tjenester vurderes.
- Bruk av digitale tilsyn og annen velferdsteknologi vurderes der det er faglig forsvarlig.
- Nødvendig kompetanse og fysisk tilstedeværelse på natt defineres.
- Bemanningsplanen endres dersom det dokumenteres at tjenesten fortsatt kan drives forsvarlig.

Forventet resultat: Lavere lønnskostnader gjennom bedre utnyttelse av nattressursene.

Omlegging av tjenestene i helse og mestring - endring av hjemmetjenesten - 1 200 000

Psykisk helse legges i 2027 om til i større grad å være en dagtjeneste. Det må utredes og gjennomgås hvile oppgaver hvilke enheter/tjenester som skal ivareta denne oppfølgingen. I dette arbeidet må det også avklares hvilke oppgaver som kan gis av hvilke enheter og ambulerende tjenester/andre tjenester på kveld og helg, det forventes at flere har rett på nødvendig oppfølging fra hjemmetjenesten. Omleggingen forutsetter at ressurser overføres fra psykisk helse til hjemmetjenesten i tråd med oppgavene som flyttes, og at kompetanse, ansvarsfordeling og

samarbeid sikrer et helhetlig og forsvarlig tilbud.

Reduksjon 0,3 årsverk listegruppe hjemmesykepleien -260 000

Ressursen som benyttes til planlegging og utarbeidelse av arbeidslister i hjemmesykepleien, reduseres med 0,3 årsverk.

Tiltak:
Vurdere en ny organisering av omsorgsboligene i mindre, geografisk avgrensede grupper, samtidig som bruken av mobil omsorg gjennomgås for å sikre en mer hensiktsmessig og bærekraftig tjenesteutøvelse. Reduksjonen i antall sykehjemsplasser har ført til at beboere i omsorgsboligene har et mer omfattende hjelpe- og omsorgsbehov enn tidligere. Dagens organisering, med mange enkeltstående punktbesøk og utstrakt bruk av mobil omsorg, utfordrer både kvaliteten på tjenestene, ressursutnyttelsen og bemanningssituasjonen. Det er behov for å vurdere om en annen organisering kan bidra til mer helhetlige og effektive tjenester.

Konsekvensen av dette tiltaket vil/kan være:

- Tjenesten har ikke samme oversikt over tjenestetimene som tidligere.
- Motstand mot endring.

Forventet effekt:

- Mer helhetlige og forutsigbare tjenester for brukerne.
- Økt kontinuitet og bedre oppfølging gjennom mer stabile personalgrupper.
- Mer robust drift med redusert sårbarhet ved fravær og mindre behov for ekstrainnleie.
- Bedre arbeidsmiljø gjennom redusert tidspress og mer hensiktsmessig arbeidsfordeling.
- Mer effektiv ressursutnyttelse og potensial for økonomiske gevinster over tid.

Utkjøp av 1 leasingbil fra 2028, reduserte leasingutgifter mv. -75 000

Kommunen kjøper ut én leasingbil i hjemmebaserte tjenester fra 2028 for å redusere de løpende transportkostnadene.

Hva innebærer endringen?

- Leasingavtalen avsluttes.
- Kommunen overtar bilen og viderefører bruken i tjenesten.
- Kostnader til eierskap, vedlikehold og fremtidig utskifting innarbeides i bilbudsjettet.

Forventet resultat: Reduserte årlige transportutgifter fra 2028.

Redusering av standard praktisk bistand/hjemmehjelpemmetjenesten - 45 000

Dagens abonnementsordning erstattes med timebetaling etter inntekt og et makstak per måned. Forventet økt inntekt er 45 000 kroner i 2027.

Konsekvenser for brukerne: Enkelte brukere vil få høyere egenbetaling, avhengig av inntekt og tjenesteomfang. Tiltaket innebærer ikke i seg selv redusert tjenestetilbud.

Gjennomførbarhet: Tiltaket vurderes som realistisk i 2027, forutsatt vedtak om nye satser, tilpasning av fakturering og informasjon til brukerne. Skjerming av lavinntektsgrupper ivaretas etter gjeldende regler. Inntektseffekten må kvalitetssikres mot brukernes faktiske tjenesteomfang og tidspunkt for innføring.

Habilitering

Fagkoordinator 0,2 årsverk utgår fra 1.4.2027 pga. nedleggelse av dagtilbud - 80 000

Det blir ikke lengre er behov for fagkoordinator i 20% stilling, hvis dagtilbudene avvikles. Rollen kan

reduseres hvis et av tilbudene består.

Ambulerende team, reduksjon 2 årsverk -1 200 000

Habiliteringstjenesten omorganiseres fra en modell med bemanning knyttet til bestemte boliger eller brukere til en mer fleksibel organisering med ett eller flere ambulerende team.

Målet er å redusere den samlede bemanningen med to årsverk, samtidig som brukerne får nødvendig og individuelt tilpasset oppfølging.

Hva innebærer endringen?

- Bemanningen organiseres i større grad på tvers av boliger og tjenestesteder.
- Et ambulerende team følger opp flere brukere etter planlagte arbeidslister.
- Bemanningen tilpasses tidspunktet brukerne faktisk har behov for bistand.
- Kompetanse og personell kan benyttes på tvers av tjenestesteder.
- Eksisterende turnuser og arbeidsplaner endres.
- To årsverk reduseres når ny organisering er etablert og vurdert forsvarlig.

Forventet resultat: Mindre ubenyttet bemanningskapasitet, mer fleksibel ressursbruk og lavere lønnskostnader.

Dette er et omfattende organisatorisk tiltak som krever individuell kartlegging av brukernes behov og tydelige rammer for kontinuitet og kompetanse.

Dalene gård, legges ned fra 01.04 2027 - 1 600 000

Nedleggelse av Dalene Gård. Besparelsen er inkludert leie av gården.

Konsekvensen av nedleggelse av dette tilbudet vil gi reduserte driftskostnader og frigjøre ressurser som kan omprioriteres til lovpålagte tjenester. Samtidig vil flere brukergrupper miste et svært godt etablert aktivitet og arbeidstreningstilbud som bidrar til mestring, sosial deltakelse og struktur i hverdagen. De vil bli stående uten et dagaktivitetstilbud. Dette gjelder blant annet brukere i habiliteringstjenesten, psykisk helse og rus, elever med behov for alternative læringsarenaer, ungdom som er utenfor skole og arbeid og personer med behov for arbeidstrening. Det må påregnes behov for alternative tiltak eller økt oppfølging innen eksisterende tjenester for deler av målgruppen. Tiltaket kan også beskrives som et forebyggende tiltak. Tilbudet er ikke lovpålagt i seg selv, men kan bidra til å redusere behovet for mer omfattende og kostbare tjenester senere.

Nedleggelse av aktivitetsavdelingen, fra 01.04.2027 - 620 000

Dagens aktivitetsavdeling innen habilitering avvikles som egen organisert tjeneste. Den tilhørende personalressursen på 0,8 årsverk reduseres.

Hva innebærer endringen?

- Aktivitetsavdelingen avvikles i sin nåværende form.
- Brukernes behov for aktivitet, sosial deltakelse og meningsfull hverdag kartlegges.
- Muligheter for aktiviteter gjennom ordinære tjenester, frivillige organisasjoner og eksisterende kommunale tilbud vurderes.
- Ansatte og brukere får endrede rammer for aktivitetstilbudet.
- Eventuelle individuelle vedtak om dagaktivitet eller annen nødvendig bistand må fortsatt oppfylles.

Tilbudet om organiserte sosiale aktiviteter og felles måltider for beboere i sykehjem og omsorgsboliger vil bortfalle. Det kan bidra til mer ensomhet og uro som kan øke behovet for individuell oppfølging i andre deler av tjenesten.

Praktisk bistand, økte inntekter jf. ny betalingsordning - 10 000

Dagens abonnementsordning erstattes med timebetaling etter inntekt og et makstak per måned. Forventet økt inntekt er 45 000 kroner i 2027.

Konsekvenser for brukerne: Enkelte brukere vil få høyere egenbetaling, avhengig av inntekt og tjenesteomfang. Tiltaket innebærer ikke i seg selv redusert tjenestetilbud.

Gjennomførbarhet: Tiltaket vurderes som realistisk i 2027, forutsatt vedtak om nye satser, tilpasning av fakturering og informasjon til brukerne. Skjerming av lavinntektsgrupper ivaretas etter gjeldende regler. Inntektseffekten må kvalitetssikres mot brukernes faktiske tjenesteomfang og tidspunkt for innføring.

Støttekontakter, gjennomgang av vedtak - 50 000

Kommunen gjennomgår eksisterende vedtak om støttekontakt for å sikre at tjenestene er tilpasset brukernes nåværende behov.

Hva innebærer endringen?

- Eksisterende vedtak evalueres individuelt.
- Tjenestens omfang og formål vurderes.
- Alternative tilbud som aktivitetsgrupper og organiserte fritidsaktiviteter vurderes.
- Vedtak justeres der brukerens behov og gjeldende regelverk gir grunnlag for det.

Forventet resultat: Mer målrettet bruk av støttekontaktressurser og reduserte utgifter.

Livsmestring, familie og helse

Jordmor, reduksjon 0,2 årsverk fra 01.03.2027 -210 000

Konsekvenser for brukerne: Redusert tilgjengelighet og mindre kapasitet til forebygging og oppfølging av gravide, barn, unge og familier. Dette kan svekke tidlig oppdagelse av sykdom, psykiske vansker og vold. Kapasiteten til koordinatoroppgaver og helseundersøkelser av flyktninger reduseres. Hvis det ikke skal bosettes nye flyktninger i 2027 så da vil disse oppgavene gradvis falle bort.

Gjennomførbarhet: Tiltaket vurderes som krevende med dagens oppgaver og fraværssituasjon. Gjennomføring forutsetter risikovurdering, tydelig prioritering og omfordeling av oppgaver for å sikre forsvarlige tjenester og ivareta lovpålagte oppgaver. Redusert jordmor ressurs kan gi lavere inntekter og dermed redusere netto innsparing.

Omlegging av tjenester innen psykisk helse , innen 01.04.2027 -3 525 000

Kommunen gjennomfører en omfattende omorganisering av tjenestene innen psykisk helse og livsmestring. Målet er å redusere kostnadene gjennom endret boligorganisering, mer fleksibel oppfølging og bedre samordning med hjemmetjenesten.

En aktuell modell er å flytte fire ressurskrevende brukere fra dagens tjenestetilbud til ordinære eller tilrettelagte omsorgsboliger, med individuelt tilpasset oppfølging fra hjemmetjenesten og psykisk helsetjeneste.

Hva innebærer endringen?

- Dagens bolig- og tjenestetilbud til aktuelle brukere gjennomgås.
- Brukernes behov for helsehjelp, miljøterapi, praktisk bistand og tilsyn vurderes individuelt.
- Alternative omsorgsboliger og oppfølgingsmodeller utredes.
- Hjemmetjenesten og psykisk helsetjeneste får en tydeligere felles rolle i oppfølgingen.
- Bemanningsplaner og turnuser endres.
- Ressursbruk og antall årsverk reduseres når ny tjenestemodell er etablert.
- Gevinsten beregnes etter at eventuelle merkostnader i andre tjenester er trukket fra.

Forventet resultat: Mer fleksible og individuelt tilpassede tjenester med lavere samlet

bemanningskostnad.

Tiltaket forutsetter at bolig- og tjenestetilbudet er forsvarlig for hver enkelt bruker.

Vurdering/konsekvenser

Det må settes ned en arbeidsgruppe som skal se på og jobbe fram gode tjenester for de som i dag mottar tjenester fra avdeling PHL og omleggingen innebærer en endring i dagens avdelingsstruktur. Avdeling PHL ivaretar i dag flere oppgaver til de som bor i boligene «på tunet». Eksempelvis praktisk bistand, omfattende pleieoppgaver og samtaler og da også samtaler relatert til psykisk helse og rusproblematikk.

Tjenesteutøvelse overtas av andre avdelinger i sektor helse og mestring og da særlig ambulerende tjenester som hjemmesykepleie/hjemmetjeneste (som i dag er en 24/7 tjeneste) og ambulerende team i habilitering (som i dag har dag og mellom vakter/kveldsvakter). Dette med det mål om at de som i dag bor i boligene på «tunet» skal få tjenester på en god måte jf. vedtak og antall vedtakstimer. I dette arbeidet må det også avklares hvilke oppgaver som kan gis av ambulerende tjenester på kveld og helg, til de som bor hjemme (og ikke på tunet). Tilsvarende som tjenester som i dag gis i innbyggernes hjem.

Det opprettes en egen avdeling, 37.5 timers arbeidsuke, som skal ivareta tiltak rettet til alle innbyggere i kommunen, da også de som bor i kommunale boliger og som får vedtak om tjenester som er knyttet spesifikk til fagområdet psykisk helse og rus.

Dette med det mål at det skal gis gode tjenester med riktig kompetanse til alle kommunens innbyggere.

Psykisk helse og livsmestring og hjemmetjenester og praktisk bistand, økte inntekter - 20 000

Kommunen gjennomgår betalingspraksis for tjenester innen psykisk helse og praktisk bistand for å sikre at egenbetaling kreves inn der regelverket åpner for dette.

Hva innebærer endringen?

- Tjenestevedtak og faktisk utført bistand gjennomgås.
- Egenbetalingspliktige tjenester identifiseres.
- Eventuelle feil eller mangler i dagens inntektsføring korrigeres.

Forventet resultat: Økte inntekter og mer korrekt betalingspraksis.

Reduksjon 0,4 årsverk helsestasjon fra 1.1.2027 -300 000

Erfaring har vist at det vil ikke være gjennomførbart/utfordrende å gi lovpålagte oppgaver gjennom hele året. Arbeid i tråd med gjeldende lovverk og veiledere vil begrenses og vil gå utover barn og unge og familier, både i jordmortjenesten og i helsestasjonen 0-5 år og i skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom. Helsesykepleiere og jordmor sin tilstedeværelse og utøvende arbeid med barn, unge og familier- individuelt, universelt, forebyggende og helsefremmende arbeid vil naturligvis begrenses.

Muligheten for å oppdage fysisk og psykisk uhelse, risikofaktorer, vold i nære relasjoner vil være svekket for både helsesykepleier og jordmor.

Reduksjon diverse driftsutgifter helsestasjonen -20 000

Bevissthet knyttet til innkjøp og bruk av arbeidstid – deltagelse på møter og gratis kurs utenfor kommunen.

Vurdering/konsekvens av tiltaket vil være: Være enda mer bevisst vedrørende innkjøp og hva tjenesten må ha samt være mindre fysisk deltagende i møter og gratiskurs sammen med de andre helsestasjonene i østregionen.

Tjenna legekontor drift, reduksjon 0,15 årsverk helsesekretær -112 000

Arbeidsgruppen har vurdert – dette er mulig grunnet oppsigelse og endring i arbeidstid for resterende helsesekretær/sykepleiere**.**

Tjenna legekontor, reduserte driftsutgifter -25 000

Oppsigelse av ulike systemer, avtaler, abonnement og lisenser. Konsekvens lav.

5.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

Helse og mestring – økonomiplan 2027–2030

Helse og mestring skal bidra til at innbyggerne i Tvedestrand kan leve trygge, aktive og mest mulig selvstendige liv. Sektoren omfatter hjemmebaserte tjenester, sykehjem, habilitering, koordinering og rehabilitering samt livsmestring, familie og helse. Kommuneoverlege og kommunepsykolog bidrar med fagkompetanse i kommunens forebyggende arbeid, tjenesteutvikling og beredskap.

Tjenestene skal bygge på den enkeltes behov, mål og ressurser. Gjennom tidlig innsats, forebygging, behandling, habilitering, rehabilitering og omsorg skal kommunen gi nødvendig hjelp på riktig nivå og til riktig tid. Enhet for koordinering og rehabilitering har en sentral rolle i kartlegging, tildeling og samordning av tjenester. God sammenheng mellom vurderte behov, vedtak, bemanning og faktisk tjenesteutførelse skal sikre både kvalitet og god ressursutnyttelse.

5.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

5.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
250 Helse og mestring	263 753	233 057	241 574	242 073	248 073	253 073

Budsjett for helse og mestring, konsekvensjusteringer

I budsjettet for Helse og mestring er det innarbeidet endringer, såkalte konsekvensjusteringer av budsjettet, i blant annet:

- Demografi: antall eldre over 80 år øker i perioden. Det er lagt inn utgiftsøkninger for noe av dette i slutten av perioden. Både for sykehjem, hjemmebaserte tjenester og velferdsteknologi.
- Økte utgifter til Legevakt, Krisesenter og Alternativ til Vold (ATV) er økt i tråd med ny betalingsmodell for Østre Agder samarbeidet 20-80-4, dvs., 20 prosent fastdel, 80 prosent befolkning samt 4 prosent indirekte kostnader. Krisesenteret øker med 74.000 kroner til 885.000 kroner. Legevakten får en liten nedjustering til 4 mill. kroner i 2027. Det er lagt inn noen økninger utover i økonomiplanperioden da det blant annet kan være risiko for usikkerhet om betalingsmodellen og demografiendringer.
- Barnevernet Øst i Agder har fått en økning på 1,6 mill. kroner, opp til 22,5 mill. kroner i 2027.

Økonomisk balanse og varig omstilling

Tvedestrand kommune er i en alvorlig økonomisk situasjon. Registreringen i ROBEK understreker behovet for å redusere utgiftene, dekke inn tidligere merforbruk og gjenopprette økonomisk handlingsrom. For Helse og mestring innebærer dette at driften må tilpasses vedtatte

budsjettrammer, samtidig som kommunen ivaretar nødvendige og forsvarlige tjenester.

Omstillingen må gi varige resultater. Det krever tydelige prioriteringer av tjenestenivå, organisering, bemanning og arbeidsmåter. Midlertidig tilbakeholdenhet med innkjøp og tilsettinger er ikke tilstrekkelig dersom den underliggende driften fortsatt koster mer enn kommunen har økonomisk grunnlag for.

Innsparingene skal derfor bygge på konkrete endringer i hvordan oppgavene løses. Kommunen må redusere unødvendig ressursbruk, samordne tjenester og tilpasse innsatsen når behov endres. Tiltakene skal ha tydelig ansvar, realistisk framdrift og dokumenterbar økonomisk effekt.

Demografi og endrede tjenestebehov

Tvedestrand får en eldre befolkning, og utviklingen i de eldste aldersgruppene vil øke behovet for helse- og omsorgstjenester. Samtidig utfordrer utviklingen i befolkningen i arbeidsfør alder kommunens tilgang på arbeidskraft og muligheten til å finansiere tjenestene. Planperioden 2027–2030 blir derfor viktig både for å håndtere dagens økonomiske utfordringer og for å forberede tjenestene på behovene i årene som følger.

Behovsutviklingen gjelder mer enn eldreomsorg. Kommunen må også kunne møte barn, unge og voksne med langvarige og sammensatte behov innen habilitering, psykisk helse, rus og somatiske sykdommer. Flere samtidige utfordringer kan kreve tett oppfølging, samordnet kompetanse og omfattende tjenester over tid.

Kommunen kan ikke møte denne utviklingen ved å videreføre dagens organisering og øke bemanningen i takt med etterspørselen. Tjenestene må utvikles slik at flere opprettholder funksjon og selvstendighet, og slik at tilgjengelig personell kan prioritere oppgavene som krever deres kompetanse.

Forebygging, mestring og tjenester nær innbyggeren

Innsatstrappa skal være en felles retning for utviklingen av tjenestene. Tidlig innsats, hverdagsrehabilitering, aktivitet, tilrettelegging og velferdsteknologi skal bidra til å forebygge funksjonsfall og redusere eller utsette behovet for omfattende hjelp. Kommunen skal ta utgangspunkt i hva som er viktig for den enkelte, og hva innbyggeren kan mestre selv med nødvendig støtte.

Hjemmebaserte tjenester, rehabilitering, korttidsopphold og institusjon må planlegges som en sammenhengende tjenestekjede. Korttidsopphold skal ha tydelige mål for behandling, avklaring og rehabilitering. Heldøgns omsorg skal prioriteres til innbyggere som etter en individuell vurdering trenger dette tilbudet.

Egnede boliger og tilgjengelige nærmiljøer er viktige forutsetninger for å kunne bo trygt hjemme. Helse og mestring må derfor samarbeide med øvrige sektorer om boligplanlegging, møteplasser, deltakelse og forebygging av utenforskap. Innsats for barn, unge og familier må samordnes med oppvekstsektoren, slik at utfordringer oppdages tidlig og hjelpen blir helhetlig.

Pårørende og frivilligheten er viktige samarbeidspartnere. Samarbeidet skal bygge på dialog, frivillighet og avklarte forventninger. Pårørendes behov for informasjon, veiledning og avlastning må inngå i vurderingen av et bærekraftig tjenestetilbud.

Tydelig prioritering og likeverdig tildeling

Strammere økonomiske rammer gjør det nødvendig å avklare hva kommunen skal tilby, hvilket omfang tjenestene skal ha, og hvordan de skal gjennomføres. Innbyggerne skal møte tydelig informasjon og en forutsigbar og likeverdig praksis.

Tjenester skal tildeles etter individuelle vurderinger. Egne ressurser, rehabiliteringsmuligheter, hjelpemidler og teknologi skal vurderes som del av løsningen. Vedtak skal følges opp og revurderes når behovene endres. Økonomiske innsparingskrav skal ikke erstatte den faglige vurderingen av den

enkeltes behov.

En viktig prioritering i planperioden er å styrke sammenhengen mellom tildeling og utførelse. Ressursbruken må vurderes på tvers av virksomhetene, slik at endringer ett sted ikke fører til større kostnader eller uforsvarlig belastning andre steder.

Ansatte, ledelse og bedre bruk av kompetanse

Medarbeidernes kompetanse og innsats er avgjørende for at kommunen skal lykkes. Omstillingen skal gjennomføres med tidlig involvering av ansatte, tillitsvalgte og verneombud. Tydelig ledelse, åpenhet og psykologisk trygghet skal gjøre det mulig å melde fra om risiko, drøfte krevende prioriteringer og foreslå forbedringer.

Bemanning og kompetanse skal planlegges ut fra brukernes behov, aktiviteten gjennom døgnet og tilgjengelige økonomiske rammer. Bedre samordning av turnusplanlegging, innleie og personellressurser skal redusere overtid og kostbar vikarbruk. Årsturnus, hensiktsmessig oppgavedeling og samarbeid på tvers skal vurderes som virkemidler for bedre kontinuitet og ressursutnyttelse.

Reduksjon av sykefravær og systematisk arbeidsmiljøarbeid skal prioriteres. Når bemanningen eller organiseringen endres, må også oppgaver, arbeidsprosesser og forventninger tilpasses. Ledere må ha handlingsrom og støtte til å følge opp medarbeidere, kvalitet og økonomi.

Samhandling, teknologi og styring

Samarbeidet med fastleger, legevakt og spesialisthelsetjenesten skal bidra til trygge overganger og god oppfølging. Tydelig ansvarsdeling og tidlig planlegging skal forebygge svikt, unødvendige innleggelser og bruk av mer omfattende tjenester enn nødvendig.

Gjennom 3K-samarbeidet med Risør og Gjerstad skal Tvedestrand utrede muligheter for sterkere fagmiljøer, mindre sårbarhet og mer effektiv oppgaveløsning. Et mulig felles tjenestekontor er særlig relevant for enhetlig saksbehandling og bedre bruk av kompetanse. Gevinster, etableringskostnader og konsekvenser for ansatte og innbyggere må vurderes før valg av løsning.

Velferdsteknologi og digitale verktøy skal innføres der de gir bedre trygghet, kvalitet eller ressursutnyttelse. Gevinster forutsetter at arbeidsprosessene endres, at ansatte får opplæring, og at løsninger følges opp. Forventede besparelser skal bygge på realistiske vurderinger.

Styringen skal bygge på oppdatert informasjon om økonomi, bemanning, sykefravær, tjenesteomfang og kvalitet. Tiltak skal følges opp jevnlig, og manglende effekt eller uønskede konsekvenser skal utløse korrigerende handlinger.

Dette skal vi oppnå i planperioden

Helse og mestring skal redusere utgiftene og etablere en drift som er økonomisk bærekraftig over tid. Samtidig skal innbyggerne få nødvendige, forsvarlige og samordnede tjenester, og ansatte skal ha et arbeidsmiljø som gjør det mulig å stå i arbeidet og bruke kompetansen godt.

Måloppnåelsen skal vurderes gjennom utviklingen i budsjettbalanse, ressursbruk, overtid og vikarutgifter, sykefravær, tjenestekvalitet og brukernes erfaringer. Omstillingen skal bidra til at Tvedestrand gjenvinner økonomisk handlingsrom og står bedre rustet til å møte framtidige behov.

5.2.1.2 Årsverk

Stillingsprosent 2026-2027

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
250 Helse og mestring	25 102	24 749	-353

Beskrivelse	Stillingsprosent gjeldende 2026	Stillingsprosent gjeldende 2027	Differanse
2 501 Helse og mestring, kommunalsjef	100	100	0
2 502 Helse og mestring, stab og fellesområder	482	455	-27
2 503 Enhet for koordinering og rehabilitering	1 319	1 458	139
2 504 Sykehjem	4 910	4 336	-574
2 505 Hjemmebaserte tjenester	6 316	6 316	0
2 506 Habilitering	7 717	8 085	368
2 507 Livsmestring, familie og helse	4 258	3 999	-259

Sektoren har 247,4 årsverk i konsekvensjsutert budsjett for 2027. Årsverk etter tiltak i 2026 var 241,63 årsverk, det vil si en økning på 5,77 årsverk. Økningen gjelder økte vedtak habilitering på 3,84, kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge og barnekoordinator på 1,7 årsverk samt ikke effektuert tiltak fra 2026.

Det er foreslått en rekke nye tiltak for 2027, til sammen 11,48. Årsverk etter tiltak blir da 235,9 årsverk.

5.2.2 Nøkkeltall - aktivitetsnivå i tjenestene

Helse og mestring – utfordringer og prioriteringer i 2027

Budsjettet for 2027 innebærer fortsatt omstilling, reduksjon av årsverk og endringer i tjenestetilbudet. Tidligere bemanningsreduksjoner gjør handlingsrommet mindre. Tatt i betraktning reduksjonen av årsverk i 2026 samt ytterligere store reduksjoner i 2027 vil dette bli krevende i hele sektoren.

Kommunens økonomiske situasjon krever tydelige prioriteringer, bedre ressursutnyttelse og mer samordning på tvers av virksomhetene. Endringene skal gjennomføres med involvering av ansatte og tillitsvalgte og med vurderinger av risiko, kvalitet og forsvarlighet.

Flere eldre og innbyggere med demens, sammensatte helseutfordringer og omfattende bistandsbehov øker presset på tjenestene. Samtidig utfordrer rekrutteringsvansker og sykefravær både kapasitet og kompetanse. Reduserte ressurser gjør det nødvendig å avklare hvilke oppgaver som skal prioriteres, utføres på andre måter eller reduseres i omfang. Sektorens ansvarsområder tilsier at omfanget av tjenestene er meget uforutsigbare. Reduksjon av årsverk innen "ikke lovpålagte tjenester" foretatt i 2026 og 2027 gir mindre rom for forebyggende arbeid.

I 2027 skal Helse og mestring prioritere utviklingsarbeid som gir bedre ressursutnyttelse og bærekraftige tjenester. Gjennom TØRN, oppgaveforskyvning og turnusplanlegging skal kompetanse og bemanning tilpasses brukernes behov. Mer samhandling på tvers av tjenestene, enklere arbeidsprosesser og kontinuerlig forbedring skal bidra til effektiv drift, god kvalitet og et godt arbeidsmiljø. Gevinster forutsetter endrede arbeidsmåter, opplæring og tett oppfølging. Godt arbeidsmiljø og systematisk sykefraværsoppfølging skal bidra til å redusere belastningen på ansatte og behovet for vikarer og overtid.

Koordinering og rehabilitering

Koordinering og rehabiliteringstjenestene skal bidra til at innbyggerne opprettholder funksjon, mestrer egen hverdag og kan bo trygt hjemme så lenge som mulig. Gjennom tidlig innsats, pårørendestøtte, rehabilitering, hverdagsmestring, hjelpemidler, boligtilrettelegging og helse/velferdsteknologi skal tjenestene styrke den enkeltes selvstendighet og deltakelse.

Enheten har en sentral rolle i kommunens arbeid med å forskyve innsatsen mot forebyggende og rehabiliterende tiltak og de laveste effektive omsorgsnivåene lavt i innsatstrappa. Målet er å støtte innbyggernes egne ressurser og mestringsevne gjennom tidlig og målrettet innsats, slik at behovet

for mer omfattende helse- og omsorgstjenester forebygges eller utsettes. Dette bidrar både til økt livskvalitet for den enkelte og til en bærekraftig utvikling av kommunens tjenestetilbud.

Tildelingskontoret skal videreutvikle god praksis, internkontroll og kvalitetsarbeid knyttet til saksbehandling og tjenestetildeling. Arbeidet skal bidra til en felles forståelse av forsvarlighetskravet og hvordan kommunens tjenester kan innrettes innenfor gjeldende handlingsrom, samtidig som den enkelte innbygger sikres et faglig forsvarlig tjenestetilbud basert på individuelle vurderinger. Det skal være god sammenheng mellom kartlagte behov og vedtak.

Samarbeid om felles tjenestekontor utredes videre gjennom 4K-samarbeidet med Risør, Gjerstad og Vegårdshei, samt pågående arbeid med felles tildelingskriterier for Østre Agder samarbeidet.

Sykehjem

Sykehjemmet består av to avdelinger. Den ene er en skjermet avdeling for personer med demens med 16 plasser. Den andre består av en somatisk langtidsavdeling med 16 plasser og en korttidsavdeling med 7 plasser. Sykehjemmet tilbyr langtidsopphold, korttidsopphold og avlastningsopphold til pasienter med omfattende pleie- og behandlingsbehov, og er det høyeste trinnet i innsatstrappa.

Pasientgruppen har de siste årene blitt betydelig mer sammensatt og ressurskrevende. Beboerne er gjennomgående sykere enn tidligere, og kompleksiteten i både sykdomsbilder, behandling og omsorgsbehov har økt. Samtidig varierer etterspørselen etter sykehjemsplasser, og den demografiske utviklingen med flere eldre og personer med demens forventes å gi et økende press på tjenestene i årene som kommer.

I 2026 ble antall langtidsplasser redusert med syv. Dette har medført en tjenesteforskyvning mot økt bruk av hjemmebaserte tjenester og omsorgsboliger. Som følge av dette er terskelen for innvilgelse av langtidsopphold blitt høyere, samtidig som korttids- og avlastningsplassene i større grad er spesialisert og differensiert. Det forventes også at en økende andel av langtidsplassene fremover vil være forbeholdt personer med demens.

Utviklingen stiller økte krav til samhandling mellom tjenestene ved innleggelse, opphold og utskrivning, samt til målrettet bruk av kompetanse og ressurser. Sykehjemmet innførte årsturnus i 2026, og denne ordningen videreføres i 2027. I 2026 ble det også gjennomført en kartlegging av interessen for langvakter og etablering av sykepleierteam. Tilbakemeldingene viste begrenset interesse blant de ansatte.

Som følge av reduksjonen i plasser og årsverk har ulike organisatoriske og driftsmessige tiltak blitt vurdert. Det er blant annet tatt i bruk velferdsteknologi gjennom mobilitetsmonitoreringssystemet Qumea på demensavdelingen. Erfaringene med systemet vil evalueres, og målet er å etablere tilsvarende løsning på korttidsavdelingen i løpet av 2028.

Sykehjemmets overordnede mål er å sikre forsvarlige tjenester, god ressursutnyttelse, høy faglig kvalitet og god pasientsikkerhet, samtidig som tjenestene tilpasses fremtidige utfordringer og behov.

Hjemmebaserte tjenester

Flere innbyggere skal få nødvendig oppfølging i eget hjem eller omsorgsbolig. Dette øker kravene til kapasitet, kompetanse og samhandling med øvrige tjenester. Bemanningen må tilpasses variasjoner i tjenestebehovet gjennom døgnet.

I 2027 vil tjenesten prioritere, sammen med tildeling å holde vedtakene nede, samtidig som tjenesten er faglig forsvarlig. En god sammenheng mellom vedtak, arbeidslister og utførte tjenester vil også være i fokus.

I omsorgsboligene vil det vurderes om en annen organisering kan bidra til mer helhetlige og effektive tjenester.

Habilitering

Virksomheten gir tjenester i bolig og eget hjem, avlastning, dag- og aktivitetstilbud samt oppfølging gjennom blant annet BPA og støttekontakt. Flere brukere har omfattende og varige bistandsbehov, mens særlig avlastningsbehov kan endre seg raskt.

I 2027 skal organisering, bemanning og oppgavefordeling gjennomgås for å sikre bedre ressursutnyttelse. Endringer må bygge på individuelle behov og ivareta kontinuitet, nødvendig kompetanse og forutsigbarhet for brukere og pårørende. Tjenester som omfatter tvang og makt krever særlig oppmerksomhet på faglig oppfølging og kompetanse.

Livsmestring, familie og helse

Virksomheten skal prioritere tidlig innsats og samordnede tjenester til barn, unge, voksne og familier. Innen psykisk helse og rus skal oppfølgingen tilpasses den enkeltes behov, med vekt på mestring, målrettede forløp og samarbeid med øvrige tjenester. Kurs, grupper og lavterskeltilbud vurderes som del av et samlet tilbud.

Utviklingsarbeidet innen psykisk helse for barn og unge skal bidra til tydeligere ansvar og bedre tverrfaglig oppfølging. Helsestasjons-, skolehelse- og jordmortjenesten må prioritere oppgavene innenfor tilgjengelige rammer, med særlig oppmerksomhet på barn, gravide og familier med behov for ekstra støtte.

Legetjenesten skal følges opp og ivaretas med vekt på stabil drift, kompetanse og kvalitet.

Forsterket omsorg skal ivaretas på en god måte i henhold til gjeldende statlige føringer.

5.2.3 Målekart

Fokusområder	Indikator	Mål	Resultat 2026
Brukere	Brukerundersøkelse, score		
Medarbeidere	Medarbeiderundersøkelse, score	4,2	
	Medarbeiderundersøkelse, svarprosent	80%	
	Sykefravær, totalt	7,5%	12,5
	Sykefravær, korttid	1,5 %	1,9
Økonomi	Budsjettavvik	+/- 0,5%	

Helse og mestring skal i 2027 videreføre omstillingsarbeidet for å tilpasse tjenestene til kommunens økonomiske rammer. Arbeidet skal bidra til bedre ressursutnyttelse, forsvarlige tjenester og et godt arbeidsmiljø. Medvirkning fra ansatte, tillitsvalgte og verneombud skal være en sentral del av gjennomføringen.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen skal følges opp i den enkelte virksomhet gjennom dialog med ansatte og konkrete tiltak i HMS-planen for 2027. Det skal legges særlig vekt på ledelse, samarbeid, psykologisk trygghet og balanse mellom oppgaver og tilgjengelige ressurser. Målet er å styrke medarbeidernes opplevelse av støtte, medvirkning og mestring. Gjennomførte medarbeidersamtaler, oppfølging av avtalte arbeidsmiljøtiltak og utviklingen i relevante resultater fra medarbeiderundersøkelsen skal brukes som indikatorer.

Sykefraværet i sektoren er høyt, og målet er å redusere det samlede sykefraværet med 5% sammenlignet med årsresultatet for 2026. Utviklingen i korttidsfravær og langtidsfravær skal følges månedlig på sektor- og virksomhetsnivå. Lederne skal sikre tidlig, tett og god oppfølging av sykmeldte gjennom regelmessig dialog og samarbeid med HR og andre relevante aktører. Gjentakende fravær og arbeidsrelaterte belastninger skal følges opp systematisk, slik at forebyggende tiltak kan settes inn tidlig og bidra til å redusere nytt fravær.

Sektoren har som mål å drive i budsjettbalanse i 2027. Stramme økonomiske rammer og planlagte bemanningsreduksjoner krever tydelige prioriteringer og tett oppfølging av bemanning, innleie, overtid og øvrige driftsutgifter. Budsjettavvik, forventet årsresultat og realiserte innsparinger skal følges månedlig, og avvik skal møtes med konkrete korrigerende tiltak.

Behovet for lovpålagte tjenester og endringer i antall innbyggere med omfattende bistandsbehov gir fortsatt usikkerhet i budsjettet. Økonomiske konsekvenser og risiko for tjenestekvalitet og arbeidsmiljø skal derfor synliggjøres tidlig og inngå i den løpende styringen.

5.2.4 Fokusområder

Omstilling og økonomisk bærekraft: Omstillingsarbeidet vil stå sentralt i 2027. Kommunens økonomiske situasjon og ROBEK-status krever varige utgiftsreduksjoner, tydelige prioriteringer og bedre ressursutnyttelse. Sektoren skal videreutvikle faglig samordning, felles kultur og enhetlig personaloppfølging. Endringene skal gjennomføres med medvirkning fra ansatte, tillitsvalgte og verneombud og med oppmerksomhet på konsekvensene for brukere og ansatte.

Mestring, forebygging og innsatstrappen: Tjenestene skal støtte innbyggernes egne ressurser og mulighet til å bo trygt hjemme. Innsatstrappen skal brukes aktivt i tildeling og utvikling av tjenester, med vekt på rehabilitering, målrettet forebygging og tverrfaglig oppfølging. Endringer i tjenestetilbudet må ses i sammenheng, slik at oppgaver og ressurser følger behovene og tjenestene gis på lavest forsvarlige omsorgsnivå.

Bemanning, kompetanse og arbeidsmiljø: Sektoren skal arbeide for en heltidskultur innenfor vedtatte bemanningsrammer. Årsturnus, samordnet turnusplanlegging og innleie, tydeligere oppgavefordeling og bedre bruk av kompetanse skal bidra til redusert overtid og vikarbruk. Når bemanningen reduseres, må også oppgaver og forventninger tilpasses. Arbeidsmiljø og tett sykefraværsoppfølging skal prioriteres for å styrke nærvær og beholde medarbeidere.

Helseteknologi og digitalisering: Mobil omsorg, helseteknologi og digitale arbeidsverktøy skal bidra til trygghet, kvalitet og effektiv drift. I 2027 skal sektoren prioritere god bruk av eksisterende løsninger og nødvendige endringer i arbeidsformene. Nye anskaffelser må vurderes ut fra behov, samlede kostnader og forventede gevinster.

Tverrfaglig samarbeid om barn, unge og familier: Sektoren skal videreutvikle samarbeidet med kommunens øvrige tjenester gjennom kommunens samhandlingsmodell BTS og forebyggende plan for barn og unge. Tidlig innsats, tydelig ansvar og koordinert oppfølging skal bidra til at barn og familier får sammenhengende hjelp og trygge tjenester.

Psykisk helse og rus: Erfaringene skal brukes til å utvikle en mer samordnet og målrettet oppfølging. Arbeidet skal tydeliggjøre ansvar, styrke samarbeidet mellom tjenestene og sikre tidlig hjelp. Videreføring av aktiviteter må vurderes ut fra dokumenterte behov, resultater og tilgjengelig finansiering.

6 Kirke og trossamfunn (270)

6.1 Driftsbudsjettet

6.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
2 701 - KA: Fjerne tilskudd til kirkens bymisjon (062)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
2 701 - KA: Redusert tilskudd til fellesrådet, ca. 2% i 2027 (063)	-100 000	0	0	0
2 701 - KA: Tilskudd til ungdomsprest utgår (079)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Sum tiltak	**-200 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**

2701 - Tilskudd Kirkens bymisjon utgår

Det foreslås et tiltak som medfører at tilskudd til Kirkens bymisjon på 50.000 kroner fjernes.

2701 - Redusert tilskudd til fellesrådet, ca. 2% i 2027

Fellesrådet har fått en økning i tråd med deflator på 3,8 prosent, på 200.000 kroner i sitt budsjett for 2027. I dette tiltaket blir det foreslått en reduksjon med 100.000 kroner, tilsvarende ca. 2 prosent reduksjon, kun i 2027.

Fellesrådet informerer at de har et stramt budsjett i denne økonomiplanperioden. De vil derfor blant annet måtte holde vakanser i en periode.

2701 - Tilskudd til ungdomsprest utgår

Det foreslås at tilskudd til ungdomsprest utgår i hele perioden, 50.000 kroner hvert år.

Ungdomspresten er en viktig del av det samlede arbeidet for barn og unge i kommunen. Gjennom konfirmantarbeid, nattkafé, sportscafe, Klubben og mekkeklubben, møter ungdomspresten ungdommer der de er og bygger relasjoner over tid.
Han er også med på lederkurset led og lær lol og kurset er svært populært blant ungdommen. Ungdomspresten har et godt samarbeid med skolen og politiet, og for mange ungdommer er han en trygg voksenperson i perioder hvor livet kan være krevende.

6.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

Kommunen har etter trossamfunnsloven § 14 et økonomisk ansvar for den lokale kirkens virksomhet. Tilskuddet til Tvedestrand kirkelige fellesråd skal finansiere de oppgavene fellesrådet har ansvar for etter lovverket, herunder:

- kirkelig administrasjon
- Kirker (forvaltning, drift og vedlikehold av kirkebygg samt kirkelige handlinger, med unntak av prestetjenesten
- Kirkegårder og gravplassforvaltning.

Tilskuddet skal bidra til at Den norske kirke kan ivareta sine lovpålagte oppgaver og tilby kirkelige tjenester til kommunens innbyggere.

Tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn forvaltes fra 2021 av staten.

6.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

6.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
270 Kirke og trossamfunn	4 900	4 975	4 975	5 075	5 075	5 075

Netto utgifter inneholder tilskudd til Tvedestrand kirkelige fellesråd.

Tilskudd til fellesrådet utgjør 4.975.000 kroner for 2027 og 5.075.000 kroner årlig for årene 2028-2030. Tilskudd til ungdomsprest er foreslått fjernet.

Tilskudd til Kirkens bymisjon er også foreslått fjernet i perioden.

Budsjettet er justert for lønns- og prisvekst.

7 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik (280)

7.1 Driftsbudsjettet

7.1.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	-31 098	13 701	8 660	8 720	8 720	8 840

I tabellen nedenfor har en tatt inn informasjon om de enkelte postene under dette ansvaret. Beskrivelser følger under tabellen.

Art	Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
	280 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik						
101010	Lønnsoppgjør	0	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
109000	Pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikr. ordn.	-39 210	0	0	0	0	0
109010	Premieavvik SPK - pensjon	417	200	-400	-400	-400	-400
109011	Premieavvik KLP - pensjon	-1 976	-9 637	-13 047	-13 047	-13 047	-13 047
109020	Amort. premieavvik SPK	468	400	340	400	400	520
109021	Amort. premieavvik KLP	12 776	11 372	11 637	11 637	11 637	11 637
109900	Arbeidsgiveravgift	-5 748	1 429	893	893	893	893
109903	Arb.g.avg. av amortisering tidl. års premieavvik	1 867	0	0	0	0	0
112000	Samlepost annet forbruksmateriell, varer og tjenester	4	0	0	0	0	0
118501	Personforsikring	180	180	180	180	180	180
127000	Andre tjenester (som inngår i egenproduksjon) (Utgår f.o.m. 2026)	17	0	0	0	0	0
142900	Merverdiavgift som gir rett til mva.kompensasjon IA	1	0	0	0	0	0
147000	Overføring til andre (private)	5	707	7	7	7	7
147001	Tap på fordringer	12	50	50	50	50	50
147002	Avsetning tap på fordringer	89	0	0	0	0	0
172900	Kompensasjon for merverdiavgift IA	-1	0	0	0	0	0
		-31 098	**13 701**	**8 660**	**8 720**	**8 720**	**8 840**

Lønnsavsetningsposten

Lønnsoppgjør i 2027 (pr. 1.5.2027) er avsatt med 10,1 mill. kroner (inkl. arbeidsgiveravgift), med utgangspunkt i en årslønnsvekst på 4 prosent for 2027. Det er forutsatt en lønnsmasse på ca. 340 mill. kroner og er ikke medregnet særlig lønnsglidning. Lønnsglidning angir forskjellen mellom total lønnsøkning i en bestemt periode og tariffmessig lønnsøkning i den samme perioden. Lønnsglidningen blir dermed en restpost.

Pensjon og premieavvik

I midten av september 2026 mottok kommunen brev fra KLP med anslag på hva en må innbetale i

pensjonspremie i 2027. Prognosene viser tilnærmet samme sats sammenlignet med det som er innarbeidet i budsjett 2026. Da var det lagt inn en premiesats på 15,2 prosent. Prognosen for 2027 er 15,1 prosent.

En har også mottatt informasjon fra Statens Pensjonskasse (SPK) med prognoser for 2027. Beregningene for dette området viser at premiebelastningen reduseres fra 7,14 prosent i 2026 til 6,93 prosent i 2027.

De senere årene har en sett store endringer gjennom året i KLPs anslag på innbetalingsbeløp fra kommunene og årets premieavvik. Det er derfor grunn til å presisere at det er stor usikkerhet på området.

Premieavviket for KLP og SPK er beregnet til 15,3 mill. kroner i for hvert år i perioden, beløpet er inkludert arbeidsgiveravgift.

Bokførte premieavvik skal senere kostnadsføres med enn lik andel over flere år. Til og med 2010 har dette vært fordelt over 15 år, mens det fra 2011 ble endret til ti år. Fra 2014-avviket skal en benytte sju år. Amortisering av tidligere års premieavvik er beregnet med utgangspunkt i informasjon pr. september 2026. Det er usikkerhet også på dette området, siden premieavvikene for 2026 ikke blir kjent før i januar 2027. Amortisering av tidligere års premieavvik er satt til 13,7 mill. kroner for hvert år i perioden 2027-2029 og 13,8 i 2030, tallene er inkl. arbeidsgiveravgift.

Premieavvik er definert som differanse mellom innbetalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad.

Personforsikring

Det er satt av 180.000 kroner hvert år til personforsikring.

Overføring til private (overføring til andre (private))

Overføring til private gjelder innsamlingsaksjonen på 5.000 kroner hvert år.

Tap på fordringer

Det er avsatt 50.000 kroner til avsetning til tap på fordringer hvert år i økonomiplanperioden.

Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost (overføring til andre (private))

Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost ligger inne kun med 2.000 kroner hver år. Det ble gjort et stort kutt i dette i budsjett 2026 og økonomiplan 2026-2029.

8 Frie inntekter, finans og avsetninger (290)

8.1 Driftsbudsjettet

8.1.1 Driftstiltak i sektorene

2027-2030 -Tiltaksliste sektorene

Budsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, drift, kommunedirektørens forslag	2027	2028	2029	2030
290 - KA: Avdrag nye lån fra 2027 (110)	0	1 140 000	2 620 000	3 740 000
290 - KA: Avsetning til disposisjonsfond (089)	0	0	7 543 000	3 186 000
290 - KA: Eiendomsskatt, estimert verdiøkning boliger (085)	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
290 - KA: Eiendomsskatt, fjerne lokal reduksjonsfaktor ved nytaksering (fra 40% til 30%), fra 2028 (007)	0	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000
290 - KA: Eiendomsskatt, kontorjustering takserte eiendommer (006)	-1 500 000	0	0	0
290 - KA: Eiendomsskatt, økte inntekter på bakgrunn av nytaksering (069)	0	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000
290 - KA: Renteutgifter nye lån fra 2027 (111)	940 000	3 020 000	4 740 000	6 650 000
290 - KP: Eiendomsskatt kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom (028)	0	0	-10 000 000	-10 000 000
Sum tiltak	**-1 560 000**	**-7 840 000**	**-7 097 000**	**-8 424 000**

Avdrag nye lån fra 2027 (110)

Avdrag på nye lån i perioden. En regner uten avdrag i opptaksåret.

Avsetning til disposisjonsfond (089)

Det er legges opp til å bygge opp disposisjonsfond i tråd med handlingsreglene i Handlingsplan for 2027-2030. Det legges opp til avsetting i slutten av perioden.

Eiendomsskatt, estimert verdiøkning boliger (085)

Det estimeres en verdiøkning for boliger med formuesgrunnlag fra skatteetaten på om lag 5 prosent.

Eiendomsskatt, fjerne lokal reduksjonsfaktor ved nytaksering (fra 40% til 30%), fra 2028 (007)

Det antas en økning i eiendomsskatten på om lag 6 mill. kroner fra 2028, dersom den lokale reduksjonsfaktoren ("rabatten") fjernes. Da vil det kun bli stående 30 prosent obligatorisk reduksjonsfaktor igjen. Det forutsettes at det foretas en ny allmenn taksering av fritidseiendommene mv. i 2027.
Det er beregnet en økning på om lag 2 mill. kroner for fritidsboliger mv. og 4 mill. kroner for boliger med formuesgrunnlag fra skatteetaten.

Eiendomsskatt, kontorjustering takserte eiendommer (006)

Dersom det blir taksering av alle fritidsboliger mv. fra 2028, faller kontorjustering ut i 2028. Det anslås en økning på ca. 1,5 mill. kroner i 2027.

Eiendomsskatt, økte inntekter på bakgrunn av nytaksering (069)

Det vil bli utlyst konkurranse i Doffin på allmenn taksering i løpet av november/desember 2026. Det er fritidsboliger mv. som skal takseres. Takseringsjobben skal skje i 2027. Takstene vil bli vedtatt i løpet av 2027.
Det legges til grunn at lokalt takserte eiendommer går opp med e-skattegrunnlag på om lag 30%, jf. verdiøkning i perioden 2017-2027. Det vil kunne utgjøre en økning på om lag 5 mill. kroner.

Renteutgifter nye lån fra 2027 (111)

Nye låneopptak i perioden vil medføre økte renteutgifter. Det er beregnet med følgende budsjettrenter i perioden 2027-2030: 5,6 prosent, 5,45 prosent, 5,15 prosent og 4,9 prosent.

Eiendomsskatt kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom (028)

Dersom det blir vedtatt å utvide eiendomsskatten til også å omfatte på kraftlinjer, kraftverk og næringseiendom, jf. eigedomsskattelova §3a, vil det kunne estimeres økte inntekter på om lag 10 mill. kroner fra 2029. Det er da forutsatt 4 promille. Estimater kan gi om lag 2 mill. kroner for kraftlinjer/kraftverk og om lag 8 mill. kroner for næringseiendom. Det vises til tidligere saksframlegg om eiendomsskatt på næringseiendom mv.
Taksering forutsettes utført i 2028.

8.2 Sektorenes ansvarsområder

Tjenesteområder

8.2.1 Nøkkeltall - økonomi og årsverk

8.2.1.1 Driftsbudsjett

Tallene i tabellen nedenfor er oppgitt i hele 1.000 kroner.

2027-2030 - Netto utgift TV

Beskrivelse	Regnskap 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
290 Frie inntekter, finans og avsetninger	-526 168	-532 145	-540 767	-534 007	-539 630	-542 740

9 Vedlegg